

ZBIERKA

STANOVÍSK NAJVYŠŠIEHO SÚDU A ROZHODNUTÍ SÚDOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

1/2011

OBSAH

Stanoviská vo veciach trestných

1. **Pojem „viac trestných činov“ § 37 písm. h/ Tr. zák. - „Pojmy „viac“ v slovnom spojení „viac trestných činov“ v § 37 písm. h/ Tr. zák. a „dva a viac“ v slovnom spojení „dva a viac trestných činov“ v § 41 ods. 1 Tr. zák. sú synonymom a ustanovenie § 37 písm. h/ Tr. zák. je v tomto rozsahu potrebné vykladať tak, že Trestný zákon považuje za príťažujúcu okolnosť spáchanie viac ako jedného trestného činu.**
Spáchanie zbiehajúceho sa trestného činu sa však v súlade so zásadou „ne bis in idem“, vyjadrenou v § 38 ods. 1 Tr. zák. nepoužije ako príťažujúca okolnosť podľa § 37 písm. h/ Tr. zák., ak by išlo zároveň o okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby, pričom môže ísť aj o okolnosť podľa ustanovenia všeobecnej časti Trestného zákona (§ 41 os. 2 Tr. zák.).“ 5
2. **Výklad ustanovenia § 564 ods. 3 Tr. por. v znení účinnom do 1. januára 2006 vo vzťahu k vykonávaciemu konaniu - konaním okresného súdu vykonaným podľa doterajších predpisov v zmysle § 564 ods. 3 Tr. por. je len konanie okresného súdu ako súdu prvého stupňa od podania obžaloby do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, ak bola obžaloba podaná pred 1. januárom 2006.**
Konaním o riadnom opravnom prostriedku proti takému rozhodnutiu v zmysle citovaného ustanovenia je konanie o odvolaní proti rozsudku okresného súdu a konanie o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu vo fáze konania ako je charakterizované vyššie, t.j. v konaní pred súdom do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.
Vykonávacie konanie sa od 1. januára 2006 vždy vykonáva, resp. pokračuje sa v ňom podľa zák. č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov. 9
3. **Dovolacie konanie – dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. vo vzťahu k subjektívnej stránke - dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa.**
Tento dovolací dôvod preto nemôže napĺňať ani poukaz na to, že nebola v konaní preukázaná vykonaním dokazovaní subjektívna stránka trestného činu. Táto totiž predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkovane, t.j. tak ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia.
Predmetom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. potom môže byť už len nesprávne právne posúdenie takto ustáleného skutku v skutkovej vete rozhodnutia ustálenej súdmi prvého a druhého stupňa, ale nikdy samotné skutkové zistenie, ktoré sú jej obsahom a ktoré nie je možné akokoľvek dopĺňať a meniť. 13
4. **Prípustnosť sťažnosti proti rozhodnutiu o nevykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu - rozhodnutím o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu (ďalej „EZR“) proti ktorému je prípustná sťažnosť prokurátora a vyžiadanej osoby treba v zmysle § 21 ods. 6 zákona o európskom zatýkaní rozkaze rozumieť nielen rozhodnutie v pozitívnom zmysle, že sa európsky zatýkací rozkaz vykoná, ale aj rozhodnutie, negatívne, teda, že jeho vykonanie sa odmieta.**
Prokurátor ako navrhovateľ (§ 21 ods. 1 zákona o EZR) musí byť v konaní o vykonaní EZR zásadne v rovnakom postavení ako vyžiadaná osoba pokiaľ ide o možnosť uplatnenia opravného prostriedku. Ak teda uvedená osoba môže podaním sťažnosti z dôvodov uvedených v § 14 namietat' rozhodnutie o tom, že sa EZR vykoná, rovnako musí mať prokurátor možnosť domáhat' sa zmeny negatívneho rozhodnutia. Právo na podanie sťažnosti mu však nepripúcha vtedy, ak musí vec predložiť súdu na rozhodnutie z dôvodov uvedených v § 20 ods. 5 a ods. 8 zákona o EZR, pokiaľ súd z týchto dôvodov vykonanie EZR odmietne.
Záveru, že predmetom prieskumu na podklade podanej sťažnosti môže byť aj negatívne rozhodnutie o vykonaní EZR nasvedčuje aj úprava spôsobu rozhodovania najvyššieho súdu podľa § 21 ods. 7 zákona o EZR podľa ktorej najvyšší súd sám rozhodne, či sa EZR vykoná alebo nevykoná. Prvá z uvedených alternatív znamená nielen „potvrdenie“ pozitívneho rozhodnutia

prvostupňového súdu formou výroku, že EZR sa vykoná, ale aj zmenu pôvodne negatívneho rozhodnutia na konečné rozhodnutie o vykonaní EZR. Taká zmena v neprospech vyžadanej osoby je však možná len na základe sťažnosti prokurátora. 16

- 5. Dovolacie konanie – k otázke dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. v prípade nepoužitia § 39 Tr. zák., resp. § 40 ods. 1 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006** - hmotnoprávne ustanovenie § 39 Tr. zák. (resp. § 40 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006) o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody svojou povahou a významom sa primkyna ku všeobecným hľadiskám stanoveným pre voľbu druhu trestu a jeho výmery v § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Tr. zák. a nasl. a na rozdiel od ustanovení § 41, § 42 (o ukladaní úhrnného, spoločného a súhrnného trestu) alebo ustanovenia § 47 ods. 2 Tr. zák., ktoré sú taktiež hmotnoprávne, ale kogentnej povahy, ho nemožno podriaďiť pod „nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“, zakladajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Pokiaľ nejde o situáciu, keď výrok o treste nemôže obstať v dôsledku toho, že je chybný výrok o vine, možno výrok o treste nepadnúť z hmotnoprávnej pozície zásadne len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. Vzájomný vzťah dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. a § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. je taký, že prvý z nich je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom a druhý špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa k výroku o treste. Z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k takému výroku. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. nie je naplnený tým, že obvinenému nebol uložený trest za použitia § 39 Tr. zák. (resp. § 40 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006), v dôsledku čoho uložený trest má byť neprimeraný lebo pokiaľ súd nevyužil moderačné oprávnenie podľa uvedených ustanovení a trest vymeral v rámci nezniženej trestnej sadzby, nemožno tvrdiť, že trest bol uložený mimo trestnú sadzbu stanovenú Trestným zákonom za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného. Nepoužitie ustanovenia § 39 Tr. zák. resp. § 40 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006 nezakladá žiadny dovolací dôvod. 19

Rozhodnutia vo veciach trestných

- 6. Dovolacie konanie – dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por.** - obsahom práva na obhajobu, ktoré je prvkom spravodlivého procesu, je aj možnosť vznášať osobne a tiež prostredníctvom obhajcu námietky proti prvostupňovému rozsudku na odvolacom súde. Odňatie tejto možnosti vykonaním verejného zasadnutia bez prítomnosti obvineného pre ktorý postup neboli splnené zákonné podmienky, napĺňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. Uvedený nezákonný postup v sebe ale zároveň zahŕňa aj zásadné porušenie práva na obhajobu, a preto v takom prípade neprichádza do úvahy záver o naplnení dovolacieho dôvodu aj podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. z dôvodu, že v uvedenej situácii je ustanovenie § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. v pomere špeciality k § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. 22
- 7. Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.** - právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 4 Tr. por.). Za porušenie práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Tr. por. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu účinený v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ustanovenia § 371 ods. 1

písm. i/ Tr. por., ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu..... 25

- 8. Využitie zákonného práva podať riadny opravný prostriedok ako podmienka dovolania podľa § 372 Tr. por.** - podanie odporu obvineným proti trestnému rozkazu nemožno považovať za riadny opravný prostriedok, ktorého uplatnenie je požadované ustanovením § 372 Tr. por. o podmienkach dovolania.
 Odpor proti trestnému rozkazu nevyvoláva prieskumné konanie odvolacím súdom ohľadom rozhodnutia, proti ktorému smeruje, ale je len procesným úkonom, ktorým strana v súdnom konaní odmieta skrátenú formu tohto konania (trestný rozkaz vydaný súdom) a ktorý v nadväznosti na to zakladá povinnosť súdu prerokovať vec na hlavnom pojednávaní tak, ako je to ustanovené v § 355 ods. 3 Tr. por. 28
- 9. Dôsledky naplnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. j/ Tr. por.** - zistenie dovolacieho súdu, že dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. j/ Tr. por. bol naplnený, má za následok zrušenie napadnutého rozhodnutia vydaného podľa § 316 ods. 1 Tr. por. a vrátenie veci odvolaciemu súdu. Tým vzniká stav neskončeného trestného stíhania. Z tohto dôvodu je vylúčené, aby najvyšší súd ako dovolací súd mohol vec ďalej posudzovať z akýchkoľvek iných hľadísk, ktoré by inak mohli zakladať jednotlivé dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., resp. tiež podľa § 374 ods. 3 Tr. por.
 Konštrukcia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. j/ Tr. por. obsahuje nepriamo v sebe aj tvrdenie o splnení podmienky dovolania podľa prvej vety ustanovenia § 372 Tr. por. Preto ak dovolací súd zistí, že uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. j/ Tr. por. nie je splnený, znamená toto zistenie zároveň aj to, že oprávnenými osobami, vyjmúc ministra spravodlivosti, neboli splnené podmienky dovolania podľa § 372 Tr. por. 30
- 10. Neprimeraná dĺžka konania ako dôvod aplikácie § 40 Tr. zák. (v znení účinnom do 1. januára 2006), resp. § 39 Tr. zák.** - dĺžka konania, ktorá s prihliadnutím na obťažnosť veci, postoj obvineného k trestnému stíhaniu a procesný postup orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu výrazne a neprimerane presahuje dĺžku konania v porovnateľných veciach je takou okolnosťou prípadu, ktorá môže odôvodniť pri ukladaní trestu použitie mimoriadneho zmierňovacieho ustanovenia podľa § 40 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 (teraz § 39 ods. 1 Tr. zák.) a uloženie trestu odňatia slobody pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej zákonom. 33
- 11. Spôsob rozhodnutia o sťažnosti proti európskemu zatýkaciu rozkazu v prípade, že táto je podaná z iných než v § 14 zákona o EZR uvedených dôvodov** - z ustanovenia § 21 ods. 6 zákona č. 403/2004 Z.z. o európskom zatýkacom rozkaze a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších prepisov vyplýva, že sťažnosť prokurátora a vyžadanej osoby je prípustná len pre niektorý z dôvodov odmietnutia vykonania európskeho zatýkacieho rozkazu podľa § 14.
 V prípade, že sťažnosť sa neopiera o žiadny z dôvodov uvedených v tomto ustanovení, neprichádza do úvahy rozhodnutie podľa § 21 ods. 7 zákona o európskom zatýkacom rozkaze, ale takú sťažnosť ako neprípustnú treba zamietnuť podľa § 193 ods. 1 písm. a/ Tr. por. 44
- 12. Vzťah ustanovení § 564 ods. 3 až ods. 5, a § 567f ods. 2 Tr. por. v znení zákona č. 291/2009 Z.z.** - ustanovením § 567f ods. 2 Tr. por. v znení zákona č. 291/2009 Z.z. nie je dotknuté ustanovenie § 564 ods. 3 až 5 Tr. por. Preto vec, v ktorej bola podaná obžaloba pred 1. januárom 2006 a v ktorej koná v prvom stupni krajský súd v súlade s ustanovením § 564 ods. 4 Tr. por. nie je možné na základe prechodného ustanovenia § 567f ods. 2 Tr. por. postúpiť okresnému súdu ako vecne príslušnému.
 Ustanovenie § 567f ods. 2 Tr. por. je potrebné interpretovať ako pravidlo pre zachovanie pôsobnosti a príslušnosti, založenej pre iný než špecializovaný trestný súd podaním obžaloby, návrhu na schválenie dohody o vine a treste alebo návrhu na uloženie ochranného opatrenia podľa zákona č. 301/2005 Z.z. v znení neskorších prepisov pred nadobudnutím účinnosti zákona č.

291/2009 Z.z. a to aj v rozsahu rozšírenej pôsobnosti špecializovaného trestného súdu podľa § 14 Tr. por. oproti predchádzajúcej pôsobnosti bývalého špeciálneho súdu. 46

- 13. K rozhodovaniu sudcu pre prípravné konanie o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby** - sudca pre prípravné konanie rozhodujúci o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby nevykonáva neverejné zasadnutie (§ 348 ods. 3 Tr. por.), ale postupuje podľa § 72 ods. 2 Tr. por. V tomto ustanovení je upravený osobitný procesný úkon, ktorého účelom a výsledkom je rozhodnutie o väzbe vo forme uznesenia, ktoré sa v plnom rozsahu uvedie v zápisnici o tomto úkone podľa § 72 ods. 3 Tr. por.
- V prípade, že obvinený výslovne požiada, aby sa konalo v jeho neprítomnosti, sudca pre prípravné konanie určený termín výsluchu nezruší, ale v tomto termíne skonštatuje do zápisnice žiadosť obvineného o konanie v jeho neprítomnosti, podľa obsahu spisu rozhodne a umožní tak po vyhlásení uznesenia podanie sťažnosti prokurátorovi a obhajcovi obvineného (v mene obvineného) v súlade s § 83 ods. 2 Tr. por. ak sa na úkon dostavia.
- Nezachovanie tohto postupu vylučuje aplikovať na podanú sťažnosť osobitnú zákonnú lehotu uvedenú v § 83 ods. 2 Tr. por. Naopak nevyužitie práva účasti na úkone má za následok vylúčenie možnosti podať proti rozhodnutiu o väzbe sťažnosť. 50
- 14. Výsluch obvineného ako neodkladný úkon** - výsluch obvineného bude spravidla neodkladným úkonom (§ 160 ods. 5 Tr. por., účinného do 1. januára 2006) vo vzťahu k ďalším neskôr spoluobvineným osobám, ktorým dovtedy nemohlo byť vznesené obvinenie pre objektívne prekážky (neboli známi, boli na úteku a pod.) za podmienky, že pri takom výsluchu obvinený vypovedal o spoločnej trestnej činnosti spáchanej s ďalšími neskoršie spoluobvinenými alebo bola daná iná bezprostredná súvislosť trestnej činnosti takýchto neskorších spoluobvinených s trestnou činnosťou obvineného, ktorý je vypočúvaný v rámci neodkladného úkonu.
- Takýto výsluch je dôkazom získaným spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam Trestného poriadku, a preto je možné podľa § 211 ods. 2 písm. b/ Tr. por. účinného do 1. januára 2006 prečítať zápisnicu o výsluchu bývalého spoluobžalovaného, ktorý sa vo výpovedi na hlavnom pojednávaní v podstatných bodoch odchyľuje od svojej skoršej výpovede. 54

1. STANOVISKO

trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky k rozdielnemu výkladu § 37 písm. h/ Tr. zák. v otázke pojmu „viac“ trestných činov sp. zn. Tpj 104/2009, prijaté 14. júna 2010.

„Pojmy „viac“ v slovnom spojení „viac trestných činov“ v § 37 písm. h/ Tr. zák. a „dva a viac“ v slovnom spojení „dva a viac trestných činov“ v § 41 ods. 1 Tr. zák. sú synonymom a ustanovenie § 37 písm. h/ Tr. zák. je v tomto rozsahu potrebné vykladať tak, že Trestný zákon považuje za priťažujúcu okolnosť spáchanie viac ako jedného trestného činu.“

Spáchanie zbiehajúceho sa trestného činu sa však v súlade so zásadou „ne bis in idem“, vyjadrenou v § 38 ods. 1 Tr. zák. nepoužije ako priťažujúca okolnosť podľa § 37 písm. h/ Tr. zák., ak by išlo zároveň o okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby, pričom môže ísť aj o okolnosť podľa ustanovenia všeobecnej časti Trestného zákona (§ 41 os. 2 Tr. zák.).“

O d ô v o d n e n i e :

Predseda trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na základe podnetu predsedu trestnoprávneho kolégia Krajského súdu v Trenčíne v rámci činnosti podľa § 21 ods. 4 zákona č. 757/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov zistil, že v rozhodnutiach senátov Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 23 To 41/2009 na strane jednej a sp. zn. 2 To 6/2009 na strane druhej, je rozdielny výklad § 37 písm. h/ Tr. zák. v otázke, či pod pojmom „viac“ v slovnom spojení „viac trestných činov“ je potrebné rozumieť najmenej dva trestné činy, alebo najmenej tri trestné činy.

A.

Okresný súd v Trenčíne rozsudkom sp. zn. 8 T 85/2008 z 29. januára 2009, uznal obžalovaného M.K. vinným v bode 1/ z prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. c/ Tr. zák. a v bode 2/ z prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. Bol za to odsúdený podľa § 207 ods. 3 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2, ods. 4 Tr. zák. s prihliadnutím k § 36 písm. 1/ Tr. zák. a k § 37 písm. h/, m/ Tr. zák. v spojení s § 41 ods. 1 Tr. zák. k úhrnnému trestu odňatia slobody v trvaní 29 mesiacov nepodmienečne, pre výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Tento rozsudok nenadobudol právoplatnosť, pretože bol v zákonnej lehote napadnutý odvolaním obžalovaného, ktoré zahlásil do zázpisnice o hlavnom pojednávaní a následne písomne zdôvodnil sám aj prostredníctvom svojho obhajcu (išlo o povinnú obhajobu, pretože obžalovaný bol vo výkone trestu odňatia slobody v inej trestnej veci do 17.3.2009). Odvolanie smerovalo proti výroku o treste. Obžalovaný sa domáhal uloženia trestu odňatia slobody s povolením podmieneného odkladu výkonu trestu s probáciou. Obhajca namietal uložený trest z toho dôvodu, že nemalo byť použité ustanovenie § 38 ods. 4 Tr. zák. o zvýšení dolnej hranice trestnej sadzby o jednu tretinu, pretože súd neaplikoval ustanovenie § 38 ods. 1 Tr. zák. v tom, že nemal prihliadnuť na priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m/ Tr. zák. - predchádzajúce odsúdenie za trestný čin, pretože predchádzajúce odsúdenie je znakom obidvoch vyššie uvedených prečinov. Pomer priťažujúcich okolností a poľahčujúcich mal byť teda kvalifikovaný ako rovnaký, bez vplyvu na trestnú sadzbu uvedenú v Osobitnej časti Trestného zákona. Navrhol rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť vo výroku o treste a obžalovanému uložiť trest odňatia slobody v zákonnej výmere.

Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd preskúmal podľa § 317 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť výroku o treste napadnutého rozsudku, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu prechádzalo.

S námietkou obžalovaného, spočívajúcou v tom, že nemalo byť použité ustanovenie o priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. m/ Tr. zák. sa odvolací súd nestotožnil. Je síce pravdou, že predchádzajúce právoplatné odsúdenie Trestným rozkazom Okresného súdu Trenčín, sp. zn. 3T 140/2007, je znakom skutkovej

podstaty obidvoch prečinov, pre ktoré bol obžalovaný uznaný vinným, avšak ako vyplýva z odpisu registra trestov, obžalovaný bol právoplatne odsúdený Okresným súdom Trenčín aj v ďalších dvoch prípadoch v roku 2005 a 2006, ktoré odsúdenia nie sú súčasťou skutkového deja a právnej kvalifikácie napadnutého rozsudku. Rozhodnutie súdu prvého stupňa o tejto prítiažujúcej okolnosti je preto správne a zákonné.

Odvolací súd však podľa § 17 ods. 1 Tr. por. prihliadal i na chybu, ktorá odvolaním vytýkaná nebola, pretože mal za to, že táto chyba by zakladala dôvod na podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. ako nesprávne použitie hmotnoprávneho ustanovenia Trestného zákona, a preto dospel k záveru, že odvolanie obžalovaného je čiastočne dôvodné.

Toto pochybenie odvolací súd zistil pri aplikácii hmotnoprávneho ustanovenia § 37 písm. h/ Tr. zák. o prítiažujúcej okolnosti – spáchanie viac trestných činov. Obžalovanému bol ukladaný úhrnný trest podľa § 41 ods. 1 Tr. zák., pretože bol odsudzovaný za dva trestné činy, pričom podľa ustálenej trestnej praxe sa to spravidla vyjadruje vo zvýšenej výmere uloženého trestu podľa trestnej sadzby trestného činu najprísnejšie trestného. Pojem viac trestných činov uvedený v § 37 písm. h/ Tr. zák. však nie je možné stotožňovať so spáchaním už dvoch trestných činov. Už uvedené ustanovenie o úhrnnom treste *expressis verbis* hovorí o dvoch alebo viac trestných činoch, čím je vyjadrené, že pod pojem viac trestných činov nie sú zahrnuté už dva trestné činy. Trestný zákon aj na iných miestach používa pojem „viac“ tak, že sa má na mysli najmenej číslovka tri – pozri § 127 ods. 12 – viaceré osoby, § 143 – smrť viacerých osôb.

Na základe toho potom súd prvého stupňa pochybil, keď dospel k záveru, že pomer prítiažujúcich okolností prevažuje nad pomerom poľahčujúcich okolností v pomere 2:1, čo malo za následok, že súd prvého stupňa podľa § 38 ods. 4 Tr. zák. zvýšil dolnú hranicu trestnej sadzby o jednu tretinu, t.j. u prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 3 Tr. zák. zvýšil dolnú hranicu z jedného roka na dva roky a štyri mesiace, pričom uložil trest odňatia slobody jeden mesiac nad takto upravenú dolnú hranicu trestnej sadzby odňatia slobody. Správne mal súd prvého stupňa dospieť k záveru, že pomer prítiažujúcich a poľahčujúcich okolností je vyrovnaný, a preto pri ukladaní trestu mal vychádzať z trestnej sadzby uvedenej v Osobitnej časti Trestného zákona u tohto prečinu, kde dolná hranica trestu odňatia slobody je jeden rok a horná päť rokov.

Z takto rozvedených dôvodov odvolací súd rozsudkom zo 17. júna 2009, sp. zn. 23 To 41/2009 sám vo veci rozhodol a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. § 321 ods. 1 písm. d/, ods. 3 Tr. por. zrušil celý výrok o treste, pretože napadnutým rozsudkom boli porušené ustanovenia Trestného zákona v § 37 písm. h/ a § 38 ods. 2 a 4 Tr. zák.

B.

Rozsudkom Okresného súdu v Považskej Bystrici zo dňa 28.10.2008, sp. zn. 2 T 105/2008, bol obžalovaný J.G. uznaný za vinného pre prečin ohrozovania pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. a pre prečin marenia úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d/ Tr. zák.

Za tieto prečiny bol odsúdený podľa § 348 ods. 1 Tr. zák., za použitia § 41 ods. 1, § 38 ods. 2, § 36 písm. l/, písm. n/, § 37 písm. h/, písm. m/ Tr. zák. na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 12 mesiacov, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., mu bol uložený aj trest zákazu činnosti riadiť motorové vozidlá na dobu 3 rokov.

Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal obžalovaný J. G. odvolanie čo do výroku o treste, ktoré písomne odôvodnil prostredníctvom svojej obhajkyne. V písomných dôvodoch uviedol, že uložený trest považuje za neprimerane prísny, nakoľko skutku sa dopustil v čase, keď na komunikácii nebola takmer žiadna premávka a nemal koho ohroziť. Rovnako i trest zákazu činnosti považuje za neprimerane prísny. Poukázal pritom i na svoje osobné a rodinné pomery a žiadal, aby krajský súd zrušil napadnutý rozsudok a uložil mu miernejší trest.

Krajský súd na podklade podaného odvolania preskúmal podľa § 317 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého výroku o treste rozsudku okresného súdu, ako aj správnosť postupu konania, ktoré tomuto výroku predchádzalo a zistil, že odvolanie obžalovaného nie je dôvodné.

Vo vzťahu k výroku o treste odvolací súd zistil, že uložený trest odňatia slobody vo výmere 12 mesiacov, na výkon ktorého bol obžalovaný zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, je správny a zákonný. Rovnako správny a zákonný je uložený trest zákazu činnosti riadiť motorové vozidla všetkého druhu na dobu 3 rokov. Uložený trest zodpovedá zásadám ukladania trestov v zmysle § 34 ods. 1, ods. 4 Tr. zák., ktorých účelom je zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne odradí od páchania trestných činov. Trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou. Sud správne prihliadol na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, príťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti, prihliadol na osobu obžalovaného, jeho pomery a možnosti jeho nápravy. Krajský súd nevhliadol žiadne dôvody na zmiernenie uloženého trestu obžalovanému, a to najmä k skutočnosti, že bol za takýto trestný čin už odsúdený a obžalovaný si z predchádzajúceho trestu nevzal ponaučenie.

Odvolací súd nezistil žiadne zákonné dôvody na zmenu výroku rozsudku, ktorý bol napadnutý odvolaním obžalovaného, a preto odvolanie obžalovaného J. G. uznesením z 5. mája 2009, sp. zn. 2 To 6/2009, ako nedôvodné podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Ako vyplýva z obsahu výrokov a odôvodnenia rozhodnutí oboch odvolacích senátov Krajského súdu v Trenčíne, tieto senáty rozdielne vyložili a aplikovali § 37 písm. h/ Tr. zák. v otázke pojmu „viac“ trestných činov keď v prvom z citovaných rozhodnutí nebolo spáchanie dvoch trestných činov považované za príťažujúcu okolnosť na základe tohto ustanovenia, kým v druhom z nich bolo použitie príťažujúcej okolnosti súdom prvého stupňa, spočívajúcej v spáchaní dvoch trestných činov zamietnutím odvolania obžalovaného akceptované.

Na odstránenie rozdielneho výkladu zákona v otázke § 37 písm. h/ Tr. zák., prikázal predseda trestnoprávneho kolégia na základe § 21 ods. 4 písm. b/ zák. č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov a podľa článkov 17 ods. 4 písm. c) a 14 ods. 1 Rokovacieho poriadku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. marca 2006 (uverejnený pod č. 291/2006 Z. z.) trestnoprávnemu kolégiu, aby zaujalo stanovisko na zabezpečenie jednotného výkladu zákona v uvedených otázkach.

Súčasne predseda trestnoprávneho kolégia podľa § 22 ods. 2 zák. č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov a článku 15 ods. 3 Rokovacieho poriadku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky požiadal o písomné vyjadrenie k posudzovaným otázkam Generálnu prokuratúru SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, Ministerstvo vnútra SR, krajské súde v Bratislave, Trnave, Nitre, Trenčíne, Žiline, Banskej Bystrici, Prešove a v Košiciach, Špecializovaný trestný súd, Ústavný súd SR, právnické fakulty UK v Bratislave, UMB v Banskej Bystrici, UPJŠ v Košiciach, Trnavskej univerzity. Akadémii PZ v Bratislave a Slovenskú advokátsku komoru.

Z uvedených subjektov žiadostí o vyjadrenie vyhovelí Generálna prokuratúra SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, Ministerstvo vnútra SR, krajské súde v Košiciach, Prešove, Nitre, Trnave a Trenčíne a Akadémia Policajného zboru v Bratislave.

Generálna prokuratúra SR, krajské súde v Prešove a Košiciach a Akadémia Policajného zboru v Bratislave považujú za správny názor uvedený pod bodom A v podstate s rovnakým odôvodnením, ako k akému dospel Krajský súd v Trenčíne v dotknutom rozhodnutí, najmä s poukazom na znenie ustanovenia § 41 ods. 1 Tr. zák.

Ministerstvo spravodlivosti SR, Ministerstvo vnútra SR a Krajské súde v Trnave a Nitre považujú za správny názor uvedený pod bodom B. Argumentujúci prevažne tým, že príťažujúcou okolnosťou je akýkoľvek súbeh trestných činov, pričom k súbehu dochádza už pri dvoch, nie až pri troch trestných činoch.

Krajský súd v Trenčíne poukázal na okolnosť, že ide o rozdielne stanoviská senátov tohto krajského súdu.

Trestnoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky s prihliadnutím na dôvody, ktoré viedli senáty Krajského súdu v Trenčíne k rozdielnym názorom a so zreteľom na obsah predložených vyjadrení zaujalo k posudzovanej otázke stanovisko, že správnemu výkladu zákona zodpovedá názor, že príťažujúcou okolnosťou v zmysle § 37 písm. h/ Tr. zák. je spáchanie viac ako jedného trestného činu.

V posudzovanom prípade má prednosť materiálne – logický výklad zodpovedajúci obsahu účelu aplikovaného (v tomto prípade hmotnoprávneho) inštitútu. Zodpovedá tradičnému chápaniu (a bez potreby legislatívnej, či interpretačnej zmeny) trestania súbehu trestných činov úhrnným alebo súhrnným trestom, použiť pri ukladaní takéhoto trestu ako prítiažujúcu okolnosť spáchanie ďalšieho (menej prísne trestného) činu aj v prípade len dvoch zbíhajúcich sa trestných činov.

Ak by spáchanie druhého zbíhajúceho sa trestného činu nebolo zohľadnené ako prítiažujúca okolnosť, išlo by o faktickú a právnu beztrestnosť vo vzťahu k menej prísne trestnému činu, na ktorý sa teda nevzťahuje ustanovenie osobitnej časti Trestného zákona, podľa a v rámci sadzby ktorého sa ukladá úhrnný trest v zmysle § 41 ods. 1 Tr. zák. alebo súhrnný trest podľa § 42 ods. 1 Tr. zák.

Vyššie uvedený výklad je materiálne výstižný a neodporuje žiadnej legálnej definícii obsiahnutej v Trestnom zákone. Naopak, pokiaľ ustanovenie § 129 ods. 4 Tr. zák. hovorí pri definícii zločineckej skupiny o celi spáchať „jeden alebo viacej zločinov“, celkom zjavne nevynecháva z tejto definície dva zločiny a pojem „viacej“ je tu tiež potrebné vyložiť ako „viac než jeden“.

Pokiaľ ide o definíciu podľa § 127 ods. 12 a § 143 Tr. zák., tieto sú špeciálnou úpravou vzťahujúcou sa na počet osôb, nepokrývajú teda oblasť úpravy podľa § 37 písm. h/ Tr. zák.

Možno dodať, že pre situáciu požiadavky na výskyt viac než dvoch osôb používa Trestný zákon okrem pojmu „viaceré“ (§ 127 ods. 12 a § 143) aj formuláciu „najmenej troch“ (§ 129 ods. 2 až 4).

Terminológia Trestného zákona teda nie je v tomto smere zjednotená a pokiaľ ide o dotknuté ustanovenie (§ 37 písm. h/), kde nie je číselné označenie vyjadrené *expressis verbis*, je potrebné použiť výklad podľa príslušných interpretačných metód.

Ustanovenie § 37 písm. h/ bolo v jeho súčasne účinnom znení obsiahnuté a vo význame „viac ako jeden trestný čin“ používané už v rámci úpravy (podľa § 34 písm. i/) Trestného zákona v znení účinnom do 1. januára 2006. Rekodifikačná úprava ho formulačne prevzala s tým, že niet dôvodov na zmenu dlhodobo zaužívaného výkladu.

Spáchanie druhého trestného činu ako prítiažujúca okolnosť podľa § 37 písm. h/ Tr. zák. sa však nepoužije, ak je potrebné z dôvodu viacčinného súbehu trestných činov z ktorých aspoň jeden je zločinom aplikovať asperačnú zásadu v zmysle § 41 od. 2 Tr. zák. (eventuálne v nadväznosti na toto ustanovenie aj v zmysle § 41 ods. 3 alebo § 42 tr. zák.). Spáchanie druhého trestného činu (popri zločine alebo prísnejšie trestnom zločine) je totiž okolnosťou podmieňujúcou použitie prísnejšej trestnej sadzby podľa naposledy citovaného ustanovenia. Platí teda, že okolnosť podmieňujúca použitie prísnejšej trestnej sadzby môže byť takto použitá nielen podľa úpravy v obsiahnutej v ustanovení osobitnej časti Trestného zákona (jeho príslušnom vyššom odseku), ale aj v ustanovení všeobecnej časti Trestného zákona (§ 41 ods. 2). Ak je potom takto použitá, jej duplicitnému použitiu ako prítiažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. h/ Tr. zák. bráni zásada „ne bis in idem“ vyjadrená v § 38 ods. 1 Tr. zák.

2. STANOVISKO

trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky k rozdielnemu výkladu zákona v otázke použitia Trestného poriadku v znení účinnom do 1. januára 2006 vo vykonávacom konaní po nadobudnutí účinnosti zákona č. 301/2005 Z.z. (Trestný poriadok) sp. zn. Tpj 21/2010, prijaté 14. júna 2010.

Konaním okresného súdu vykonaným podľa doterajších predpisov v zmysle § 564 ods. 3 Tr. por. je len konanie okresného súdu ako súdu prvého stupňa od podania obžaloby do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, ak bola obžaloba podaná pred 1. januárom 2006.

Konaním o riadnom opravnom prostriedku proti takému rozhodnutiu v zmysle citovaného ustanovenia je konanie o odvolaní proti rozsudku okresného súdu a konanie o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu vo fáze konania ako je charakterizované vyššie, t.j. v konaní pred súdom do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Vykonávacie konanie sa od 1. januára 2006 vždy vykonáva, resp. pokračuje sa v ňom podľa zák. č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov.

O d ô v o d n e n i e :

Predseda trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na základe podnetu predsedu trestnoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove v rámci činnosti podľa § 21 ods. 4 zákona č. 757/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov zistil, že v rozhodnutiach senátov Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 1 Tos 22/09 na strane jednej a sp. zn. 5 Tos 18/2009 na strane druhej, je rozdielny výklad ustanovenia § 564 ods. 3 Tr. por. v otázke použitia Trestného poriadku v znení účinnom do 1. januára 2006 (zákon č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov) vo vykonávacom konaní po nadobudnutí účinnosti zákona č. 301/2005 Z.z. (Trestný poriadok) t.j. po 31. decembri 2005.

A.

Uznesením sp. zn. 1 Tos 22/09 zo 4. júna 2009 Krajský súd v Prešove podľa § 149 ods. 1 písm. a/ Tr. por. zrušil v celom rozsahu uznesenie Okresného súdu Prešov, sp. zn. 2 Pp 46/09 zo dňa 17. apríla 2009, ktorým okresný súd podľa § 66 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. (zákon č.300/2005Z.z.), § 415 ods. 1 Tr. por. (zákon č. 301/2005 Z.z.) zamietol žiadosť A.Š., manželky odsúdeného J.Š. o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

Krajský súd zároveň rozhodol, podľa § 66 ods. 1 písm. b/ Tr. zák., § 331 ods. 1 Tr. por., že odsúdeného J.Š. z výkonu trestu odňatia slobody neprepúšťa.

Podľa § 148 ods. 1 písm. b/ Tr. por. zamietol sťažnosť manželky odsúdeného A.Š.

V obsahu odôvodnenia sa krajský súd vyjadril k otázke zákonného procesného režimu vykonávacieho konania nasledovne:

Vzhľadom, na to, že obžaloba vo veci Okresného súdu Prešov sp. zn. 1 T 143/05, bola podaná dňa 27.10.2005, t.j. pred prvým januárom 2006, vychádzajúc zo znenia ustanovenia § 564 ods. 3 Tr. por. (zákon č. 301/2005 Z.z.), podľa ktorého vo veciach, v ktorých bola podaná obžaloba na okresný súd pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona (prvého januára 2006), vykoná konanie okresný súd podľa doterajších predpisov, bolo potrebné aj vo veci podmieneného prepustenia odsúdeného postupovať podľa doterajších predpisov, t.j. zák. č. 141/1961 Zb., a preto pokiaľ bude krajský súd v ďalšom citovať Trestný poriadok, bude mať na mysli tento zákon (zákon č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov).

Keďže podľa ust. § 142 ods. 1 Tr. por. sťažnosť proti uzneseniu môže podať osoba, ktorej sa uznesenie priamo dotýka (čo je v prejednávanej veci odsúdený), alebo osoba, ktorá na uznesenie dala podnet svojim

návrhom, na ktorý ju zákon oprávňuje, pričom podľa § 331 ods. 1 Tr. por. okrem odsúdeného môže podať návrh na jeho podmienené prepustenie len prokurátor alebo riaditeľ nápravno-výchovného ústavu, je zrejmé, že manželka odsúdeného nie je osobou podľa zákona oprávnenou na podanie návrhu na jeho podmienené prepustenie a tým nie je ani osobou oprávnenou podať proti uzneseniu o podmienenom neprepustení odsúdeného sťažnosť.

Preto krajskému súdu neostávalo nič iné len sťažnosť manželky odsúdeného ako sťažnosť podaná neoprávnenou osobou postupom podľa § 148 ods. 1 písm. b/ Tr. por. zamietnuť.

Vo vzťahu k podaniu manželky odsúdeného je však nutné ešte podotknúť, že takéto podanie je možné považovať za podnet, na základe ktorého môže súd začať konanie z úradnej moci a takto tomu bolo aj v prejednávanej veci.

Na základe sťažnosti podanej odsúdeným preskúmal krajský súd v zmysle ust. § 147 ods. 1 Tr. por. správnosť všetkých výrokov napadnutého uznesenia proti ktorým sťažovateľ mohol podať sťažnosť, ako aj konanie, ktoré napadnutému uzneseniu predchádzalo, a dospel k záveru, že sťažnosť odsúdeného nie je dôvodná. K zmene napadnutého rozhodnutia došlo teda len, ako už bolo vyššie uvedené, z dôvodu použitia Trestného poriadku v nesprávnom znení.

B.

Krajský súd v Prešove uznesením, sp. zn. 5 Tos 18/2009 z 30. septembra 2009 zamietol sťažnosť odsúdeného R.V. proti uzneseniu Okresného súdu Prešov, sp. zn. 4 Pp 29/09 z 8. júla 2009. Týmto uznesením okresný súd podľa § 331 ods. 1 Tr. por. v znení účinnom do 1. januára 2006, v spojení s § 66 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. za použitia § 437 ods. 2 Tr. zák. zamietol sťažnosť ods. R.V. o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody uloženého mu rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou, sp. zn. 1 T 10/05 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 3 To 3/07 z 10. októbra 2007 v trvaní dvoch rokov a šiestich mesiacov nepodmienečne.

V obsahu odôvodnenia sa krajský súd vyjadril k otázke zákonného procesného režimu vykonávacieho konania nasledovne:

Len pre úplnosť krajský súd dodáva, že pri správnom použití zákona mal okresný súd rozhodovať podľa § 415 ods. 1 Tr. por. [(zák. č. 301/2005 Z.z. v znení zák. č. 97/2009 Z.z. (ďalej len Tr. poriadok.)) a nie podľa § 331 ods. 1 Tr. poriadku (zák. č. 141/1961 Zb. v znení zák. č. 122/2005 Z.z.). Nejde však o tak závažnú chybu konania, ktorá by odôvodňovala zrušenie inak vecne správneho rozhodnutia.

Sťažnostný súd však považuje na tomto mieste za potrebné pripomenúť, že časová pôsobnosť Trestného poriadku sa riadi zásadou, podľa ktorej sa procesné úkony v priebehu trestného konania vykonávajú podľa Trestného poriadku účinného v čase, kedy je úkon vykonávaný. Prípadné výnimky z tejto zásady sú síce možné, musia však byť výslovne upravené v prechodných a záverečných ustanoveniach právneho predpisu, ktorým ku zmene došlo.

Logickým výkladom ustanovenia § 564 ods. 3 ods. 5 Tr. por. možno dospieť k záveru, že toto ustanovenie sa vzťahuje len na konanie o obžalobe podanej na okresný súd do nadobudnutia účinnosti tohto zákona a na konanie o riadnom opravnom prostriedku proti rozhodnutiu okresného súdu vydanému v rámci tohto konania, včítane konania o dôvodoch a lehotách väzby ktoré zahŕňa aj konanie o návrhu na predĺženie lehoty väzby najvyšším súdom. Správnosť takéhoto výkladu potvrdzuje i to, že aplikovanie uvedenej výnimky aj na vykonávanie konanie, v rámci ktorého je bežné, že úkony trestného konania sa vykonávajú aj niekoľko rokov po právoplatnom skončení trestného stíhania, by v konečnom dôsledku znamenalo pretrvávanie dualizmu procesno-právnych úprav, čo je z dlhodobého hľadiska, najmä so zreteľom na princíp právnej istoty, stav nežiaduci. Zreteľom hodným je aj to, že prechodné ustanovenie Trestného poriadku vzťahujúce sa na mimoriadne opravné prostriedky (§ 566 a § 567 Tr. poriadku), na ktoré vyššie uvedená výnimka rovnako nedopadá, možnosť použitia predchádzajúcej právnej úpravy tiež výrazne časovo obmedzujú.

Vychádzajúc z uvedeného krajský súd uzatvára, že vzhľadom na to, že Trestný poriadok nemá vo vzťahu k vykonávaciemu konaniu osobitné intertemporálne ustanovenie, je nutné aplikovať vyššie uvedenú zásadu a konať podľa právnej úpravy účinnej v čase vykonávania jednotlivých úkonov.

Ako vyplýva z vyššie uvedených rozhodnutí senáty Krajského súdu v Prešove rozdielne vyložili a aplikovali § 564 ods. 3 Trestného poriadku. Prvé z citovaných rozhodnutí vychádza z toho, že konaním okresného súdu vykonaným podľa doterajších predpisov v zmysle ustanovenia § 564 ods. 3 Tr. por. je nielen konanie okresného súdu ako súdu prvého stupňa od podania obžaloby do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, ale aj konanie okresného súdu vo vykonávacom konaní a konaním o riadnom opravnom prostriedku proti takému rozhodnutiu je konanie o riadnom opravnom prostriedku proti rozhodnutiam okresného súdu v oboch fázach konania, ako sú charakterizované vyššie, teda v konaní pred súdom do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej a taktiež vo vykonávacom konaní.

Druhé z citovaných rozhodnutí považuje za konanie okresného súdu vykonané podľa doterajších predpisov v zmysle § 564 ods. 3 Tr. por. len konanie okresného súdu od podania obžaloby do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, čomu zodpovedá i procesná úprava konania o riadnych opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam v tejto fáze konania (t.j. v zmysle dotknutého prechodného ustanovenia úprava podľa zákona č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov). Vykonávacie konanie sa teda, ak bola obžaloba podaná pred 1. januárom 2006, počnúc týmto dňom, vykoná, resp. pokračuje sa v ňom podľa zákona č. 301/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov (Trestný poriadok).

Na odstránenie rozdielného výkladu zákona v otázke výkladu § 564 ods. 3 Tr. por. prikázal predseda trestnoprávneho kolégia na základe § 21 ods. 4 písm. b) zák. č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov a podľa článkov 17 ods. 4 písm. c) a 14 ods. 1 Rokovacieho poriadku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. marca 2006 (uverejnený pod č. 291/2006 Z. z.) trestnoprávnemu kolégiu, aby zaujalo stanovisko na zabezpečenie jednotného výkladu zákona v uvedených otázkach.

Súčasne predseda trestnoprávneho kolégia podľa § 22 ods. 2 zák. č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov a článku 15 ods. 3 Rokovacieho poriadku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky požiadal o písomné vyjadrenie k posudzovaným otázkam Generálnu prokuratúru SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, Ministerstvo vnútra SR, krajské sudy v Bratislave, Trnave, Nitre, Trenčíne, Žiline, Banskej Bystrici, Prešove a v Košiciach, Špecializovaný trestný súd, Ústavný súd SR, právnické fakulty UK v Bratislave, UMB v Banskej Bystrici, UPJŠ v Košiciach, Trnavskej univerzity, Akadémiu PZ v Bratislave a Slovenskú advokátsku komoru.

Z uvedených subjektov žiadosti o vyjadrenie vyhovelí Generálna prokuratúra SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, Ministerstvo vnútra SR, krajské sudy v Prešove, Nitre, Trnave a Trenčíne a Akadémia PZ v Bratislave.

V prospech riešenia uvedeného pod bodom A sa vyjadrila len Generálna prokuratúra SR bez bližšieho odôvodnenia.

Ostatné pripomienkujúce subjekty odporúčali prijať riešenie uvedené pod bodom B, zväčša poukazujúc na rozhodovacia prax na krajských súdoch.

Krajský súd v Prešove nezaujal k riešenej otázke stanovisko s poukazom na rozdielne stanoviská senátov tohto súdu.

Trestnoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky s prihliadnutím na dôvody ktoré viedli senáty Krajského súdu v Prešove k rozdielnym názorom, zaujal stanovisko, že správne výkladu zákona zodpovedá názor, že konaním podľa doterajších predpisov v zmysle § 564 ods. 3 Tr. por. je len konanie okresného súdu ako súdu prvého stupňa od podania obžaloby do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, ak bola obžaloba podaná pred 1. januárom 2006, a že vykonávacie konanie sa od 1. januára 2006 vždy vykonáva, resp. pokračuje sa v ňom podľa zákona č. 301/2005 Z.z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (alternatíva B).

Pri riešení tejto aplikačnej otázky je potrebné vychádzať z konštrukcie ustanovení § 564 ods. 3 a ods. 4 Tr. por., kde sa osobitne hovorí o „konaní“ a o „riadom opravnom prostriedku proti takému rozhodnutiu“, čím je potrebné rozumieť rozhodnutie, ktoré je výsledkom konania (meritórne rozhodnutie).

Rozhodovanie o procesných otázkach, predchádzajúce meritórnemu rozhodnutiu je v tomto kontexte súčasťou obsahu pojmu „konanie“, a to vrátane rozhodovania o sťažnostiach proti uzneseniam predchádzajúcim meritórnemu rozhodnutiu.

Takto ponímaný obsah prechodného ustanovenia § 564 ods. 3 a ods. 4 Tr. por. ako ustanovenia špeciálneho predstavuje odlišný význam pojmu „konanie“ oproti pojmu „trestné konanie“, ktorým je v zmysle § 10 ods. 14 Tr. por. „konanie podľa tohto zákona“. Pri uplatnení princípu „lex fori“ ako základného intertemporálneho výkladového princípu procesného predpisu je potom potrebné vo vykonávacom konaní po 31. decembri 2005 (teda počnúc 1. januárom 2006) použiť vždy ustanovenia zákona č. 301/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov, čo umožňuje nepredlžovať nežiaduce používanie dovtedy účinného (a ustanovením § 568 Tr. por. zrušeného) zákona č. 141/1961 Zb. v znení neskorších prepisov nad rámec explicitného príkazu v prechodných ustanoveniach Trestného poriadku.

3. STANOVISKO

trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky k rozdielnemu výkladu ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. , ktorý upravuje dôvod dovolania, keď rozhodnutie súdov spočíva na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia sp. zn. Tpj 39/2010, prijaté 14. júna 2010.

Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa.

Tento dovolací dôvod preto nemôže napĺňať ani poukaz na to, že nebola v konaní preukázaná vykonaným dokazovaním subjektívna stránka trestného činu. Táto totiž predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkovane, t.j. tak ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia.

Predmetom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. potom môže byť už len nesprávne právne posúdenie takto ustáleného skutku v skutkovej vete rozhodnutia ustálenej súdmi prvého a druhého stupňa, ale nikdy samotné skutkové zistenie, ktoré sú jej obsahom a ktoré nie je možné akokoľvek dopĺňať a meniť.

O d ô v o d n e n i e :

Predseda trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rámci svojej činnosti podľa § 21 ods. 4 zák. č. 757/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov zistil, že rozhodnutie päťčlenného senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. mája 2008, sp. zn. 1 Tdo V 13/2007, použilo rozdielny výklad dovolacieho dôvodu podľa § 371 písm. i/ Tr. por. a odklonilo sa tak od zaužívanej súdnej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. (rozh. 57/2007 II.).

Podľa ustálenej súdnej praxe totiž štruktúra jednotlivých dovolacích dôvodov rozvedených v § 371 ods. 1 písm. a/ až písm. l/ Tr. por. resp. § 374 ods. 3 Tr. por. ustanovuje, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu vo veci samej je určené na nápravu výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb.

Dovolanie preto nie je určené na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa. Dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je preto daný len v prípadoch ak rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, čím zákon vyjadruje, že dovolanie je určené na nápravu právnych chýb rozhodnutia vo veci samej.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý rozhodoval ako súd dovolací o dovolaní obvineného Ing. P.M. proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako súdu odvolacieho z 27. februára 2007, sp. zn. 2 To 32/2005 (jemu predchádzajúci rozsudok Krajského súdu v Nitre z 23. septembra 2004, sp. zn. 1 T 2/02) sa vo svojom rozhodnutí od uvedenej súdnej praxe odklonil a zaujal iný právny názor. Vychádzal z toho, že Krajský súd v Nitre už citovaným rozsudkom uznal Ing. P.M. vinným trestným činom podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zákona účinného do 1. januára 2006 na tom skutkovom základe, že Ing. P. M.

ako konateľ S., s. r. o., K., IČO: X. (mandatár) v jej mene dňa 14. decembra 1998 v K., uzatvoril mandátnu zmluvu o zabezpečení kúpy cenných papierov so S., a. s., K., IČO: X. v zastúpení Ing. P. H. a JUDr. K. K. (mandant), v zmysle ktorej sa ako mandatár zaviazal najneskôr do 31. decembra 1999 pre mandanta zabezpečiť vo svojom mene na účet mandanta kúpu cenných papierov – akcií S., a. s., B., ISIN SK: X., nominálnej hodnoty 10 000 Sk v počte 7 150 ks, za dohodnutú kúpnu cenu v celkovej výške 131 760 020 Sk, pričom požiadal proforma faktúrou č. X. zo dňa 30. decembra 1998 o vyplatenie zálohy na nákup cenných papierov v sume 130 000 000 Sk, ktorú žiadal poukázať na bežný účet spoločnosti č. X. vedený v S., a.s., B., pričom vedel, že S., s.r.o., K., mala v tom čase v banke nezaplatený zmenečný úver č. X. po lehote splatnosti, a že si banka z uvedeného účtu v zmysle čl. II. Zmluvy o zmenečnom úvere č. X. zo dňa 29. októbra 1998

zinkasuje nominálnu hodnotu zmenky a sankčné úroky, čo v tom čase predstavovalo celkovú sumu 128 478 047,50 Sk, v ten istý deň 30. decembra 1998 bola bankovým prevodom z účtu mandanta č. X. záloha vo výške 130 000 000 Sk na požadovaný bankový účet mandátára poukázaný, následne si banka ešte toho istého dňa uplatnila z tohto účtu právo inkasa peňažnej sumy vo výške 128 478 047,50 Sk a zvyšnú časť z poukázanej zálohy vo výške 1 521 952,50 Sk použil na iné obchodné účely, kúpu cenných papierov pre S., a. s., K., nezrealizoval, poukázanú zálohu nevrátil, čím spôsobil pre S., a. s., K., v konkurze škodu vo výške 130 000 000 Sk,

Za to bol odsúdený podľa § 250 ods. 5 Tr. zák. k trestu odňatia slobody v trvaní 8 rokov a pre jeho výkon podľa § 39a ods. 3 Tr. zák. bol zaradený do I. nápravno-výchovnej skupiny.

Podľa § 228 ods. 1 Tr. por. mu bola uložená aj povinnosť nahradiť poškodenej organizácii S., a. s., K. v konkurze spôsobenú škodu 130 miliónov Sk, pričom so zvyškom nároku na náhradu škody bola táto organizácia podľa § 229 ods. 2 Tr. por. odkázaná a konanie o veciach občianskoprávných.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie obvinený Ing. P.M. Najvyšší súd Slovenskej republiky o jeho odvolaní rozhodol už citovaným rozsudkom z 27. februára 2007, sp. zn. 2 To 32/2005, ktorým pri nezmenenom skutkovom základe tiež uznal obvineného vinným trestným činom podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. a uložil mu za to trest odňatia slobody v trvaní 8 rokov a pre jeho výkon ho zaradil do I. nápravno-výchovnej skupiny (§ 39a ods. 3 Tr. zák.) a podľa § 229 ods. 1 Tr. por. poškodenú organizáciu S., a. s. K. v konkurze s nárokom na náhradu škody odkázal na konanie o veciach občianskoprávných.

Proti tomuto rozsudku najvyššieho súdu prostredníctvom svojho obhajcu podal obvinený P.M. dovolanie, ktoré oprel o dôvody v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky podané dovolanie podľa § 383 Tr. por. prijal a rozsudkom z 12. mája 2008, sp. zn. 1 Tdo V 13/2007 dovolaniu obvineného vyhovel, zrušil napadnutý rozsudok najvyššieho súdu a jemu predchádzajúci rozsudok krajského súdu v Nitre a tomuto prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ako súd dovolací) svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že skutkový stav zistený súdmi prvého a druhého stupňa nebol z hľadiska zavinenia vyčerpávajúco zo strany konajúcich súdov logicky hodnotený. Nebolo vzaté do úvahy, že firma obvineného už predtým pre S., a. s., K. získala akcie S. a mala snahu v tomto trende pokračovať, a že súdy oboch stupňov vyhodnotili obhajobu obvineného ako účelovú. Dostatočne neboli zistené skutočnosti, ohľadne neprevedenia akcií, ktoré mal obvinený k dispozícii vo firmách, s ktorými bol personálne prepojený na S., a. s., K..

Súdy podľa názoru prezentovaného v tomto rozhodnutí dovolacieho súdu tiež nevyhodnotili dostatočne obhajobu obvineného, že banka predtým voči nemu ako dlžníkovi neuplatnila také opatrenie (odúčtovanie dlžnej sumy z jeho účtu) ako v tomto prípade, tzn. takéto konanie banky bolo v danom prípade pre obvineného nepredvídateľné. Súdy oboch stupňov nehodnotili ani právne okolnosti mandátnej zmluvy a možnosti jej zrušenia.

Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí uzatvoril, že došlo preto u oboch súdov k pochybeniu, pretože obvinenému bol imputovaný záver, že sa obohatil na úkor iného, jeho uvedením do omylu, hoci neboli preukázané a naplnené všetky znaky skutkovej podstaty (úmysel) deliktu, čo potom zakladá existenciu dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Na odstránenie rozdielneho výkladu ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. prikázal preto predseda trestnoprávneho kolégia podľa § 21 ods. 4 písm. b/ zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení neskorších predpisov, čl. 17 ods. 4 písm. c/ a 14 ods. 1 Rokovacieho poriadku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. marca 2006 (uverejnený pod č. 291/2006 Z.z.) trestnoprávnemu kolégiu Najvyššieho súdu, aby zaujalo stanovisko na zabezpečenie jednotného výkladu zákona v uvedenej otázke.

Súčasne predseda trestnoprávneho kolégia podľa § 22 ods. 2 zákona č. 757/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov a podľa čl. 15 ods. 3 citovaného Rokovacieho poriadku požiadal o písomné vyjadrenie

k posudzovanej otázke Generálnu prokuratúru SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, krajské súdey v Bratislave, Trnave, Nitre, Trenčíne, Žiline, Banskej Bystrici, Prešove a v Košiciach, Ústavný súd Slovenskej republiky, právnické fakulty UK v Bratislave, UMB v Banskej Bystrici, UPJŠ v Košiciach, Trnavskej Univerzity, Akadémii PZ v Bratislave, Ministerstvo vnútra SR a Slovenskú advokátsku komoru.

Z uvedených žiadostí o vyjadrenie vyhoveľi Generálna prokuratúra SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, krajské súdey v Trnave, Nitre, Prešove a v Košiciach, Akadémia PZ v Bratislave a Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.

Všetky tieto oslovené subjekty vo svojich stanoviskách vyslovili názor, že dovolanie, ako mimoriadny opravný prostriedok nie je určený na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdey prvého a druhého stupňa. Dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je preto daný len v prípadoch, keď rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití hmotnoprávneho ustanovenia.

Trestnoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky s prihliadnutím na dôvody, ktoré uviedol dovolací senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky k rozdielnemu názoru od doteraz používanej súdnej praxe a so zreteľom na obsah predložených vyjadrení zaujalo k posudzovanej otázke stanovisko, že správne výkladu zákona zodpovedá právny názor, že podľa až doteraz ustáleného názoru súdnej praxe (rozh. 57/2007 II) t.j., že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je určené na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdey prvého a druhého stupňa. Dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je preto tiež daný len vtedy, ak rozhodnutie súdov je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutkového stavu alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. preto nemôže napĺňať ani poukaz dovolacieho súdu na to, že nebola v predmetnom konaní preukázaná vykonaným dokazovaním subjektívna stránka trestného činu. Táto totiž nepredstavuje nič iné, ako vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu. Tento vzťah nie je možno skúmať priamo, ale len sprostredkovane, t.j. tak, ako sa navonok prejavil v jeho konaní, ktorý je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia.

Predmetom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. potom môže byť už len nesprávne posúdenie takto ustáleného skutku súdmi prvého a druhého stupňa v skutkovej vete ich rozhodnutia a ktorú dovolací súd nemôže nijako dopĺňať alebo meniť.

4.

STANOVISKO

trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky k rozdielnemu výkladu ustanovenia § 21 ods. 6 zákona č. 403/2004 Z.z. o európskom zatýkacom rozkaze a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, upravujúceho prípustnosť sťažnosti proti rozhodnutiu o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu, sp. zn. Tpj 45/2010 prijaté 14. júna 2010.

Rozhodnutím o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu (ďalej „EZR“) proti ktorému je prípustná sťažnosť prokurátora a vyžiadanej osoby treba v zmysle § 21 ods. 6 zákona o európskom zatýkacom rozkaze rozumieť nielen rozhodnutie v pozitívnom zmysle, že sa európsky zatýkací rozkaz vykoná, ale aj rozhodnutie, negatívne, teda, že jeho vykonanie sa odmieta.

Prokurátor ako navrhovateľ (§ 21 ods. 1 zákona o EZR) musí byť v konaní o vykonaní EZR zásadne v rovnakom postavení ako vyžiadaná osoba pokiaľ ide o možnosť uplatnenia opravného prostriedku. Ak teda uvedená osoba môže podaním sťažnosti z dôvodov uvedených v § 14 namietat' rozhodnutie o tom, že sa EZR vykoná, rovnako musí mať prokurátor možnosť domáhat' sa zmeny negatívneho rozhodnutia. Právo na podanie sťažnosti mu však nepripúcha vtedy, ak musí vec predložiť súdu na rozhodnutie z dôvodov uvedených v § 20 ods. 5 a ods. 8 zákona o EZR, pokiaľ súd z týchto dôvodov vykonanie EZR odmietne.

Záveru, že predmetom prieskumu na podklade podanej sťažnosti môže byť aj negatívne rozhodnutie o vykonaní EZR nasvedčuje aj úprava spôsobu rozhodovania najvyššieho súdu podľa § 21 ods. 7 zákona o EZR podľa ktorej najvyšší súd sám rozhodne, či sa EZR vykoná alebo nevykoná. Prvá z uvedených alternatív znamená nielen „potvrdenie“ pozitívneho rozhodnutia prvostupňového súdu formou výroku, že EZR sa vykoná, ale aj zmenu pôvodne negatívneho rozhodnutia na konečné rozhodnutie o vykonaní EZR. Taká zmena v neprospech vyžiadanej osoby je však možná len na základe sťažnosti prokurátora.

O d ô v o d n e n i e :

Pri sledovaní rozhodnutí senátov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa zistilo, že nepostupujú jednotne pri výklade ustanovenia § 21 ods. 6 zákona o EZR upravujúceho prípustnosť sťažnosti proti rozhodnutiam o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu v prípadoch, keď krajský súd rozhodol, že európsky zatýkací rozkaz sa nevykoná.

Jeden senát uznesením (uverejneným v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod č. 20/2007) podľa § 193 ods. 1 písm. a/ Tr. por. zamietol ako neprípustnú sťažnosť krajského prokurátora proti uzneseniu krajského súdu, ktorým bolo rozhodnuté, že EZR sa nevykoná.

Najvyšší súd pri posudzovaní podanej sťažnosti ako neprípustnej uviedol, že v ustanovení § 21 ods. 3 a ods. 4 zákona o EZR sú upravené dva spôsoby možných rozhodnutí a to:

1. či sa vykoná európsky zatýkací rozkaz (ods. 3) alebo
2. že sa európsky zatýkací rozkaz nevykoná (ods. 4).

O tom, že ide o dve rozhodnutia svedčí aj § 21 ods. 5 cit. zákona podľa ktorého rozhodnutie podľa ods. 3 a ods. 4 súd doručí....

Zo znenia ustanovenia § 21 ods. 6 zákona o EZR je zrejmé, že sťažnosť možno podať len proti rozhodnutiu o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu a to len z dôvodov odmietnutia, teda v prospech vyžiadanej osoby, a tak má táto skutočnosť aj odkladný účinok.

V zmysle § 21 ods. 7 cit. zákona Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade takejto sťažnosti v prospech vyžiadanej osoby môže po preskúmaní veci, prípadne doplnení konania zistiť, že sťažnosť nie je

dôvodná a sám rozhodne, že európsky zatýkací rozkaz sa vykoná alebo pri zistení, že dôvody sťažnosti sú opodstatnené, rozhodne, že tento rozkaz sa nevykoná.

Rozdielny názor vyslovil iný senát dôvodiac, že dikciu § 21 ods. 6 zákona o EZR je potrebné vykladať tak, že „rozhodnutím o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu“ sa rozumie aj druhá alternatíva súdneho rozhodnutia, teda rozhodnutie, že európsky zatýkací rozkaz sa nevykoná, nakoľko ako z tohto ustanovenia ďalej vyplýva, sťažnosť proti takému rozhodnutiu môže okrem vyžiadanej osoby podať aj prokurátor ako osoba, ktorá podala návrh na vykonanie európskeho zatýkacieho rozkazu a tento pred súdom obhajuje. Opačný výklad podľa ktorého prokurátor môže podať sťažnosť len proti rozhodnutiu o „vykonaní“ európskeho zatýkacieho rozkazu, a teda len v prospech vyžiadanej osoby, by bol z uvedeného hľadiska nelogický. Správny je preto záver, že sťažnosť možno podať a teda je prípustná nielen proti rozhodnutiu o „vykonaní“ ale aj „nevykonaní“ európskeho zatýkacieho rozkazu.

Na odstránenie rozdielneho výkladu ustanovenia § 21 ods. 6 zákona o EZR v súvislosti s rozhodnutím krajského súdu, že sa EZR nevykoná prikázal predseda trestnoprávneho kolégia podľa § 21 ods. 4 písm. d/ zákona č. 757/2004 Z.Z. o súdoch a o zmenách a doplnení niektorých zákonov, čl. VI ods. 1 písm. c/, písm. d/ Rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2010, Spr 1321/2009 a článku 17 ods. 4 písm. c/ Rokovacieho poriadku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky trestnoprávnemu kolégiu najvyššieho súdu, aby zaujalo stanovisko na zabezpečenie jednotného výkladu zákona v uvedenej otázke.

Súčasnne predseda trestnoprávneho kolégia podľa článku 15 ods. 3 citovaného rokovacieho poriadku požiadal o písomne vyjadrenie k posudzovanej otázke Generálnu prokuratúru SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, Krajské sudy v Bratislave, Trnave, Nitre, Trenčíne, Žiline, Banskej Bystrici, Prešove a v Košiciach, Ústavný súd Slovenskej republiky právnické fakulty UK v Bratislave, UMB v Banskej Bystrici, UPJŠ v Košiciach, Trnavskej univerzity, Akadémii PZ v Bratislave, Ministerstvo vnútra SR a Slovenskú advokátsku komoru.

Z uvedených žiadostí o vyjadrenie vyhovelí Generálna prokuratúra SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, Ministerstvo vnútra SR, Akadémia PZ v Bratislave, krajské sudy v Nitre, Trnave, Trenčíne, Prešove a v Košiciach.

Krajské sudy v Nitre, Trnave, Trenčíne a v Košiciach a Generálna prokuratúra SR považujú za správny názor, že proti rozhodnutiu krajského súdu o tom, že európsky zatýkací rozkaz sa nevykoná, nie je prípustná sťažnosť.

Krajský súd v Prešove sa k tejto otázke výslovne nevyjadril a Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky navrhlo návrh stanoviska vziať späť so zreteľom na nový zákon č. 154/2010 Z.z. o EZR, ktorý nadobudne účinnosť 1. septembra 2010, upravujúci podanie sťažnosti aj pre prípad nevydania (§ 22 ods. 7 cit. zákona).

Opačný názor zaujali Akadémia Policajného zboru Slovenskej republiky a Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, ktorí považujú za správne to rozhodnutie najvyššieho súdu, ktoré vychádza zo stanoviska, že sťažnosť (prokurátor) je prípustná aj proti rozhodnutiu o nevykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu.

Trestnoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky s prihliadnutím na dôvody, ktoré viedli senáty najvyššieho súdu k rozdielnym názorom a so zreteľom na obsah predložených vyjadrení zaujalo k posudzovanej otázke stanovisko, že správne výkladu zákona zodpovedá právny názor, že sťažnosť je prípustná aj proti uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté, že európsky zatýkací rozkaz sa nevykoná.

Prokurátor ako navrhovateľ (§ 21 ods. 1 zákona o EZR) musí byť v konaní o výkone EZR zásadne v rovnakom postavení ako vyžiadaná osoba, pokiaľ ide o možnosť uplatnenia opravného prostriedku. Ak teda uvedená osoba môže podaním sťažnosti z dôvodov uvedených v § 14 namietat rozhodnutie o tom, že EZR sa vykoná rovnako musí mať prokurátor možnosť domáhať sa zmeny negatívneho rozhodnutia. Toto právo mu nepatrí v prípade uvedenom v § 20 ods. 8 aj tiež vtedy, keď sám zistí niektorý z dôvodov odmietnutia vykonania EZR podľa § 14 ods. 1 písm. a/ až písm. c/, ale musí podľa § 20 ods. 5 citovaného zákona vec predložiť na rozhodnutie súdu a tento vykonanie EZR odmietne. Pokiaľ prokurátor ako navrhovateľ, ale po skončení

predbežného vyšetrovania zistí, že nie je daný žiadny právny dôvod odmietnutia vykonania európskeho zatýkacieho rozkazu (§ 14), a preto podá súdu návrh, aby tento rozhodol o výkone pozitívne, je v rozpore s logikou veci, aby v takom prípade mohol podávať sťažnosť v prospech vyžadanej osoby. Výnimku tvorí iba situácia, keď prokurátor už v rámci predbežného šetrenia zistil niektorý dôvod odmietnutia vykonania európskeho zatýkacieho rozkazu uvedený v § 14 ods. 1 písm. a/ až písm. c/ (§ 20 ods. 5 zákona o EZR) a súd by napriek jeho negatívnemu stanovisku rozhodol, že sa EZR vykoná.

Ustanovenie § 21 ods. 6 zákona o EZR hovorí o sťažnosti proti rozhodnutiu, ktorým krajský súd rozhodol o vykonaní EZR. Predmetom súdneho konania podľa § 21 ods. 3 je rozhodnúť o návrhu prokurátora o tom, „či sa vykoná európsky zatýkací rozkaz“ (a teda aj nevykoná). Rozhodnutie súdu o výkone EZR subsumuje aj vydanie uznesenia o nevykonaní EZR. Spomenuté ustanovenie preto nemožno vykladať tak, že sťažnosť prokurátora a vyžadanej osoby je prípustná len v prípade pozitívneho rozhodnutia, teda že európsky zatýkací rozkaz sa vykoná. Rozhodnutím o výkone resp. vykonaní EZR v zmysle § 21 ods. 6 zákona o EZR je aj rozhodnutie negatívne teda, že EZR sa nevykoná. So zreteľom na spomenutú rovnosť strán je v takom prípade prokurátor oprávnený na podanie sťažnosti. Formulácia v citovanom ustanovení, že sťažnosť je prípustná len pre niektorý z dôvodov odmietnutia vykonania EZR podľa § 14 treba v uvedenej situácii chápať tak, že prokurátor ako sťažovateľ je oprávnený správnosť súdneho rozhodnutia namietat' len zo spomenutých právnych dôvodov, ktoré nepovažoval za dané.

Napokon k záveru, že predmetom prieskumu na podklade sťažnosti môže byť aj negatívne rozhodnutie o vykonaní EZR nasvedčuje aj samotná úprava spôsobu rozhodovania najvyššieho súdu podľa § 21 ods. 7 zákona o EZR, podľa ktorej najvyšší súd sám rozhodne, či sa EZR vykoná alebo nevykoná. Prvá z uvedených alternatív zahŕňa nielen „potvrdenie“ pozitívneho rozhodnutia krajského súdu formou výroku, že EZR sa vykoná, ale aj zmenu pôvodného negatívneho rozhodnutia za konečné rozhodnutie o vykonaní EZR. Taká zmena, ktorá je v neprospech vyžadanej osoby, je však možná len na základe sťažnosti prokurátora.

5. STANOVISKO

trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky k rozdielnemu výkladu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods.1 písm. i/ Tr. por. v prípade nepoužitia ustanovenia § 40 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody (resp. podľa § 39 Tr. zák. účinného od 1. januára 2006), sp. zn. Tpj 46/2010, prijaté 14. júna 2010.

Hmotnoprávne ustanovenie § 39 Tr. zák. (resp. § 40 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006) o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody svojou povahou a významom sa primkýna ku všeobecným hľadiskám stanoveným pre voľbu druhu trestu a jeho výmery v § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Tr. zák. a nasl. a na rozdiel od ustanovení § 41, § 42 (o ukladaní úhrnného, spoločného a súhrnného trestu) alebo ustanovenia § 47 ods. 2 Tr. zák., ktoré sú taktiež hmotnoprávne, ale kogentnej povahy, ho nemožno podriaďiť pod „nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“, zakladajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Pokiaľ nejde o situáciu, keď výrok o treste nemôže obstáť v dôsledku toho, že je chybný výrok o vine, možno výrok o treste nepadnúť z hmotnoprávnej pozície zásadne len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por.

Vzájomný vzťah dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. a § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. je taký, že prvý z nich je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom a druhý špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa k výroku o treste. Z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k takému výroku.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. nie je naplnený tým, že obvinenému nebol uložený trest za použitia § 39 Tr. zák. (resp. § 40 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006), v dôsledku čoho uložený trest má byť neprimeraný lebo pokiaľ súd nevyužil moderačné oprávnenie podľa uvedených ustanovení a trest vymeral v rámci nezniženej trestnej sadzby, nemožno tvrdiť, že trest bol uložený mimo trestnú sadzbu stanovenú Trestným zákonom za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného. Nepoužitie ustanovenia § 39 Tr. zák. resp. § 40 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006 nezakladá žiadny dovolací dôvod.

O d ô v o d n e n i e :

Pri sledovaní rozhodnutí senátov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa zistilo, že nepostupujú jednotne pri posudzovaní naplnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. v prípade nepoužitia ustanovenia § 40 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody (resp. podľa § 39 Tr. zák. účinného od 1. januára 2006).

Jeden senát uznesením (uverejneným v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod č. 58/2007) podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol dovolanie obvineného opierajúce sa o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., ktorý mal byť naplnený tým, že nebolo použité zmierňovacie ustanovenie § 40 ods. 1 Tr. zák., v dôsledku čoho mal byť trest odňatia slobody neprimerane prísny.

Dovolací súd zaujal názor, že uplatnený argument nenapĺňa žiadny dovolací dôvod. V nadväznosti na to konštatoval, že vo vzťahu k výroku o trest upravuje zákon v ustanovení § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. dva dovolacie dôvody. Podľa uvedeného ustanovenia možno dovolanie podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa. Uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. nie je obsahovo naplnený námietskou o neprimeranosti uloženého trestu v dôsledku toho, že nebolo použité ustanovenie § 40 ods. 1 Tr. zák. (v znení účinnom do 1. januára 2006) o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody. Namietané nepoužitie § 40 ods. 1 Tr. zák. totiž zjavne nie je otázkou právneho posúdenia skutku, pretože nemá žiadny vzťah k tomu ako bol

kvalifikovaný skutok, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného. Nejde však ani o „nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“ na čo sa výslovne viaže podané dovolanie, pretože nemôže mať žiadny vzťah k výroku o treste za stavu, keď sú ako bolo už skôr uvedené, výslovne stanovené zvláštne dôvody dovolania, týkajúce sa trestu. Pripustiť dovolanie z dôvodu „nesprávneho použitia iného hmotnoprávneho ustanovenia“ podľa 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. preto, že nebolo použité ustanovenie § 40 ods. 1 Tr. zák. by logicky zakladalo pripustiť dovolanie aj preto, že neboli správne aplikované ďalšie ustanovenia vzťahujúce sa k rozhodovaniu o treste, čo by ale bolo evidentne v rozpore s koncepciou dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku.

Rozdielny názor vyslovil iný senát konštatujúc, že nepoužitie ustanovenia § 40 Tr. zák. (ktoré je nepochybne hmotnoprávnej povahy) ak sú v konkrétnom prípade splnené zákonné podmienky na jeho aplikáciu a naopak jeho použitie, ak nie sú na takýto postup splnené zákonné podmienky, hoci ide o ustanovenie fakultatívne, zakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. keďže ide o porušenie zákona – hmotnoprávneho ustanovenia.

Na odstránenie rozdielneho výkladu ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. v súvislosti s nepoužitím moderačného ustanovenia § 40 ods. 1 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006 (resp. § 39 Tr. zák. teraz účinného Trestného zákona) prikázal predseda trestnoprávneho kolégia podľa § 21 ods. 4 písm. d/ zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmenách a doplnení niektorých zákonov, čl. VI ods. 1 písm. c/ a písm. d/ Rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2010, Spr 1321/2009 a článku 17 ods. 4 písm. c/ Rokovacieho poriadku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky trestnoprávnemu kolégiu najvyššieho súdu, aby zaujalo stanovisko na zabezpečenie jednotného výkladu zákona v uvedenej otázke.

Súčasne predseda trestnoprávneho kolégia podľa článku 15 ods. 3 citovaného rokovacieho poriadku požiadal o písomné vyjadrenie k posudzovanej otázke Generálnu prokuratúru SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, krajské sudy v Bratislave, Trnave, Nitre, Trenčíne, Žiline, Banskej Bystrici, Prešove a v Košiciach, Ústavný súd Slovenskej republiky právnické fakulty UK v Bratislave, UMB v Banskej Bystrici, UPJŠ v Košiciach, Trnavskej univerzity, Akadémie PZ v Bratislave, Ministerstvo vnútra SR a Slovenskú advokátsku komoru.

Z uvedených žiadostí o vyjadrenie vyhoveľi Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, Ministerstvo spravodlivosti SR, Ministerstvo vnútra SR, Akadémia PZ v Bratislave, krajské sudy v Nitre, Trnave, Trenčíne, Prešove a v Košiciach.

Ministerstvo spravodlivosti SR, Akadémia PZ v Bratislave, krajské sudy v Nitre, Trnave, Trenčíne a v Košiciach považujú za správny názor, že nepoužitie ustanovenia § 40 ods. 1 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006 o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody nenaplnia dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Opačný názor zaujali Generálna prokuratúra SR a Krajský súd v Prešove, ktorí považujú za správne to rozhodnutie najvyššieho súdu, ktoré vychádza zo stanoviska, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je daný aj vtedy, ak nebolo použité zmierňovacie ustanovenie § 40 ods. 1 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006, hoci pre to boli splnené všetky zákonné podmienky alebo tiež vtedy, ak síce toto ustanovenie použité bolo, ale pre jeho aplikáciu zákonné podmienky splnené neboli.

Ministerstvo vnútra SR vyslovilo názor, že nepoužitie alebo nesprávne použitie zmierňovacieho ustanovenia § 40 ods. 1 Zákona č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov, resp. § 39 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov je dôvodom pre podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por.

Trestnoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky s prihliadnutím na dôvody, ktoré viedli senáty najvyššieho súdu k rozdielnym názorom a so zreteľom na obsah predložených vyjadrení zaujalo stanovisko, že správne výkladu zákona zodpovedá právny názor, že nepoužitie zmierňovacieho ustanovenia § 40 ods. 1 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006, resp. § 39 ods. 1 Tr. zák. účinného od 1. januára 2006 nenaplnia dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., ale ani iný dôvod dovolania, pričom vychádzal z nasledovného:

Moderáčne ustanovenie § 39 Tr. zák., resp. § 40 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006 o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody je sice hmotnoprávne, ale fakultatívneho charakteru, ktoré sa svojou povahou a významom primkýna ku všeobecným hľadiskám stanoveným pre voľbu druhu trestu a jeho výmery v § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Tr. zák. a nasl. a túto dopĺňajú. Na rozdiel od ustanovení kogentnej povahy akými sú napr. ustanovenia § 41, § 42 Tr. zák. o ukladaní úhrnného, spoločného a súhrnného trestu alebo ustanovenie § 47 ods. 2 Tr. zák., ktoré sú taktiež hmotnoprávne a viažu sa tiež k rozhodovaniu o treste, ho nemožno poradiť pod „nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“ v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Pokiaľ nejde o situáciu, keď výrok o treste nemôže obstáť v dôsledku toho, že je chybný výrok o vine, možno výrok o treste napadnúť z hmotnoprávnej pozície zásadne len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por.

Vzájomný vzťah dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i/ a § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. je taký, že prvý z nich je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom a druhý špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa k výroku o treste. Z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k výroku o treste.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. nemôže byť naplnený tým, že obvinenému nebol uložený trest za použitia § 39 prípadne § 40 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 lebo pokiaľ súd nevyužil moderačné ustanovenie podľa uvedených ustanovení a trest vymeral v rámci nezniženej trestnej sadzby, nemožno tvrdiť, že trest bol uložený mimo trestnú sadzbu stanovenú Trestným zákonom za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného. Námietka o tom, že malo byť použité zmierňovacie ustanovenie je výhradou o neprímeranej prísnosti uloženého trestu. Túto však možno použiť len ako odvolací dôvod a nie ako dôvod dovolania. Preto spomenutá námietka nenaplní žiadny dovolací dôvod.

6.
ROZHODNUTIE

Obsahom práva na obhajobu, ktoré je prvkom spravodlivého procesu, je aj možnosť vznášať osobne a tiež prostredníctvom obhajcu námietky proti prvostupňovému rozsudku na odvolacom súde.

Odňatie tejto možnosti vykonaním verejného zasadnutia bez prítomnosti obvineného pre ktorý postup neboli splnené zákonné podmienky, naplnia dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. Uvedený nezákonný postup v sebe ale zároveň zahŕňa aj zásadné porušenie práva na obhajobu, a preto v takom prípade neprichádza do úvahy záver o naplnení dovolacieho dôvodu aj podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. z dôvodu, že v uvedenej situácii je ustanovenie § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. v pomere špeciality k § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. februára 2010, sp. zn. 2 Tdo 46/2009)

Najvyšší súd v trestnej veci proti obvinenej Ing. M.P. uvedeným rozsudkom na základe dovolania obvinenej proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 1. júla 2008, sp. zn. 3 To 138/2008, vyslovil podľa § 386 ods. 1 Tr. por. porušenie zákona v ustanovení § 293 ods. 5 Tr. por. v neprospech obvinenej, napadnuté uznesenie, ako aj ďalšie rozhodnutia naň obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad, zrušil a Krajskému súdu v Trenčíne prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Z o d ô v o d n e n i a:

Rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica z 15. októbra 2008, sp. zn. 1 T 54/2008, bola obvinená Ing. M. P. uznaná za vinnú z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 158 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 14. septembra 2007 asi o 14.15 hod. v P.B. riadila osobné motorové vozidlo značky Toyota YARIS, ev. čísla X. po miestnej komunikácii, Ulice spojovej, označenej dopravnou značkou ako vedľajšia cesta, kde na križovatke s miestnou komunikáciou – podhorskou cestou, označenou dopravnou značkou ako hlavná cesta, nerešpektovala príkazovú dopravnú značku C1 „Daj prednosť v jazde“ a nedala prednosť v jazde po hlavnej ceste prichádzajúcemu osobnému motorovému vozidlu značky Hyundai Lantra, ev. č. X., vodičky K. F., jazdiacej v smere od nemocnice k sídlisku SNP, do ktorého pravej bočnej strany narazila prednou časťou svojho vozidla, pričom pri dopravnej nehode K. F., nar. X., bytom P. B., S. X. utrpela pomliaždenie mäkkých tkanív krčnej chrčtice v rozsahu druhého až tretieho krčného stavca, čo si vyžiadalo lekárske ošetrenie a podľa znaleckého posudku MUDr. H. práceneschopnosť v trvaní 35 dní. Obvinená Ing. M. P. porušila ustanovenie § 19 ods. 1 zák. č. 315/1996 Z.z. o premávke na pozemných komunikáciách.

Za to bola odsúdená podľa § 158 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2, ods. 3, § 36 písm. j/ Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov, výkon ktorého jej bol podľa § 49 ods. 1 písm. a/ a § 50 ods. 1 Tr. zák. podmienenčne odložený na skúšobnú dobu v trvaní 1 (jeden) rok.

Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. bol obvinenej uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá na dobu 1 (jeden) rok.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. bola obvinenej uložená povinnosť nahradiť poškodenej K. F., nar. X., bytom P. B., ul. S. č. X. škodu vo výške 7 510 Sk.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. bola poškodená K. F. so svojim nárokom (správne malo byť so zvyškom nároku) na náhradu škody odkázaná na občianske súdne konanie.

Proti tomuto rozsudku podala obvinená Ing. M. P. v zákonnej lehote odvolanie, ktoré Krajský súd v Trenčíne, ako súd odvolací uznesením z 1. júla 2009, sp. zn. 3 To 138/2008, podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala obvinená Ing. M. P. dovolanie prostredníctvom obhajcu, pričom tento mimoriadny opravný prostriedok oprela o dovolacie dôvody v § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. d/ Tr. por., z ktorých prvý predpokladá, že došlo k porušeniu práva na obhajobu zásadným spôsobom a druhý z uplatnených dôvodov alternatívne (resp. aj kumulatívne) to, že hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky. Existencia oboch dovolacích dôvodov sa podľa obsahu dovolania obvinenej viaže na skutočnosť, že verejné zasadnutie odvolacieho súdu 1. júla 2009, na ktorom došlo zamietnutím jej odvolania k právoplatnému skončeniu trestného stíhania, bolo vykonané v jej neprítomnosti, hoci včas požiadala o jeho odročenie za účelom zvolenia si nového obhajcu a zároveň nepriamo takto vyjadrila nesúhlas s jeho vykonaním v jej neprítomnosti. Na tom nič nezmenilo ani jej podanie z 30. júna 2009, ktorým ospravedlnila svoju neprítomnosť na verejnom zasadnutí z dôvodu práceneschopnosti. V tejto spojitosti dovolateľka poukázala na články 48 ods. 2 a 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky podľa ktorých každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti ako aj na poskytnutie času a možnosti na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu. Krajskému súdu vyčítala aj nerešpektovanie ustanovenia § 293 ods. 5 Tr. por., ktoré vykonanie verejného zasadnutia v neprítomnosti obvineného okrem včasného a riadneho doručenia predvolania viaže aj na splnenie ďalšej podmienky a síce, že obvinený bol poučený o možnosti vykonania verejného zasadnutia v jeho neprítomnosti.

V jej prípade sa tak však nestalo, lebo krajský súd jej doručil predvolanie na verejné zasadnutie, ktoré neobsahovalo poučenie podľa § 293 ods. 5 Tr. por., naopak bolo v ňom výslovne uvedené, že sa verejného zasadnutia musí zúčastniť. Také poučenie zároveň neguje, že by sa mohlo verejné zasadnutie vykonať v jej neprítomnosti.

Z uvedených dôvodov obvinená Ing. M. P. navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací rozsudkom podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil porušenie zákona v ustanoveniach § 293 ods. 3, § 293 ods. 5 a § 293 ods. 10 Tr. por., aby zrušil uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 1. júla 2009, sp. zn. 3 To 138/2008, a aby vec vrátil tomuto súdu s príkazom aby ju v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Zástupca generálneho prokurátora Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí dovolacieho súdu uviedol, že v posudzovanej veci bol naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por., lebo pre vykonanie verejného zasadnutia krajského súdu v neprítomnosti obvinenej neboli splnené zákonné podmienky. Navrhol preto dovolaniu obvinenej Ing. M. P. vyhovieť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou, prostredníctvom obhajcu po tom, ako obvinená využila svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté (§ 369 ods. 2 písm. b/, § 373 ods. 1, § 372 Tr. por.), že dovolanie spĺňa obsahové náležitosti uvedené v § 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por. a bolo podané v lehote a na mieste podľa § 370 ods. 1, ods. 2 Tr. por. Postupujúc ďalej podľa § 383 Tr. por. najvyšší súd určil termín verejného zasadnutia na ktorom podľa § 384 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výroku napadnutého uznesenia proti ktorému obvinená Ing. M. P. podala dovolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne so zameraním na dovolacie dôvody uvedené v dovolaní a zistil, že bol naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por.

Úvodom v spojitosti s týmto konštatovaním treba uviesť, že možnosť použitia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. v prípade, že ide o vykonanie verejného zasadnutia odvolacieho súdu v neprítomnosti obvineného v rozpore so zákonom, nemôže byť viazaná na splnenie podmienok uvedených v § 371 ods. 3 Tr. por., lebo spomenutý dovolací dôvod vzniká až samotným postupom odvolacieho súdu, ktorého nezákonnosť je napadnuteľná až následne po skončení trestného stíhania a za predpokladu, že na verejnom zasadnutí bolo vyhlásené aj rozhodnutie, ktorým sa právoplatne skončilo trestné stíhanie.

Po preskúmaní konania odvolacieho súdu, ktoré vyústilo do odvolania obvinenej Ing. M. P. zamietajúceho uznesenia Krajského súdu v Trenčíne z 1. júla 2009, sp. zn. 3 To 138/2008, najvyšší súd zistil, že dovolacie námietky obvinenej, sú čo do ich základu opodstatnené, lebo verejné zasadnutie odvolacieho súdu v jej neprítomnosti bolo vykonané v rozpore so zákonom.

Obvinenou akcentované ústavné práva byť prítomný pri prerokovaní svojej veci a obhajovať sa sám a tiež

prostredníctvom obhajcu aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva predstavujú základný prvok práva na spravodlivý proces v zmysle článku 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Trestný poriadok tieto práva bližšie upravuje v ustanoveniach § 293 Tr. por. o prítomnosti na verejnom zasadnutí, resp. aj v § 326 o konaní na odvolacom súde. Ustanovenie § 292 ods. 1 Tr. por. o príprave verejného zasadnutia výslovne otázku prítomnosti obvineného na ňom neupravuje. Na nutnosť jeho účasti je však treba usudzovať buď podľa toho, či súd v zmysle § 292 ods. 1 Tr. por. obvineného o verejnom zasadnutí len upovedomil alebo, či ho na verejné zasadnutie predvolal. Ostatne uvedený spôsob prichádza do úvahy, čo nepochybne vyplýva aj zo zákonnej úpravy, keď je účasť konkrétnej osoby na verejnom zasadnutí nevyhnutná. Uvedenou formou dáva teda súd zreteľne najavo, že bez prítomnosti obvineného nemôže vec rozhodovať.

Preto ak bola obvinená Ing. M. P. na verejné zasadnutie 1. júla 2009 predvolaná (viď úpravu predsedu senátu z 5. júna 2009 – čl. 114 a obvinenou pripojený vzor č. 8 predvolania na verejné zasadnutie, s menom predsedu senátu a výslovným poučením, že prítomnosť obvinenej na verejnom zasadnutí je nevyhnutná) a táto svoju neúčasť zo zdravotných dôvodov riadne ospravedlnila, potom odvolací súd nemohol vykonať verejné zasadnutie v jej neprítomnosti.

Rovnako by tak ale nemohol urobiť ani v prípade, keby obvinenú o verejnom zasadnutí iba upovedomil (čim by dal najavo, že nepovažuje prítomnosť obvinenej na verejnom zasadnutí za nutnú a uvažuje aj s alternatívou jeho vykonania v neprítomnosti obvinenej) a táto by ani žiadnym spôsobom svoju neprítomnosť neospravedlnila.

Vykonanie verejného zasadnutia v neprítomnosti obvineného je totiž podľa § 293 ods. 5 Tr. por. viazané nielen na podmienku riadneho a včasného doručenia upovedomenia (zjavne nemôže ísť o predvolanie uvádzané v tomto ustanovení lebo v takom prípade vzhľadom na vyššie uvedené, by možnosť vykonania verejného zasadnutia v neprítomnosti bola vylúčená vždy) ale aj na to, že obvinený bol o možnosti konania verejného zasadnutia bez jeho prítomnosti poučený. Ide o kumulatívne podmienky, a preto musia byť splnené súčasne. Spomenutá úprava sa v plnom rozsahu vzťahuje aj na verejné zasadnutie odvolacieho súdu, lebo ustanovenie § 326 Tr. por. o konaní na odvolacom súde neobsahuje osobitnú úpravu.

V posudzovanej veci obvinená Ing. M. P. o možnosti vykonania verejného zasadnutia v jej neprítomnosti nebola poučená, naopak bolo jej dané poučenie v opačnom zmysle, že jej prítomnosť je nevyhnutná, a preto Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací, vykonaním verejného zasadnutia v neprítomnosti obvinenej Ing. M. P. porušil zákon v ustanovení § 293 ods. 3 Tr. por. v jej neprospech.

Obsahom práva na obhajobu, ktoré je prvkom spravodlivého procesu je aj možnosť vznášať osobne a tiež prostredníctvom obhajcu námietky proti prvostupňovému rozsudku na odvolacom súde. Odňatie tejto možnosti vykonaním verejného zasadnutia bez prítomnosti obvineného, pre ktorý postup neboli splnené zákonné podmienky napĺňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. Uvedený nezákonný postup v sebe ale zároveň zahŕňa aj zásadne porušenie práva na obhajobu, a preto v takom prípade neprichádza do úvahy aj záver o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. z dôvodu, že v uvedenej situácii má ustanovenie § 371 písm. d/ Tr. por. povahu špeciálneho ustanovenia vo vzťahu k § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil vo výroku tohto rozsudku uvedené porušenie zákona v neprospech obvinenej Ing. M. P., podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 1. júla 2009, sp. zn. 3 To 138/2008, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na zrušené uznesenie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. Krajskému súdu v Trenčíne prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

7.
ROZHODNUTIE

Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 4 Tr. por.).

Za porušenie práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Tr. por.

Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu účinený v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. decembra 2009, sp. zn. 2 Tdo 45/2009)

Najvyšší súd Slovenskej republiky uvedeným uznesením podľa § 382 písm. c/ Tr. por. na neverejnom zasadnutí odmietol dovolanie obvineného P.R. podané proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 13. augusta 2009, sp. zn. 2 To 184/09.

Z o d ô v o d n e n i a:

Uznesením, napadnutým dovolaním, Krajský súd v Banskej Bystrici zamietol 13. augusta 2009 odvolanie obvineného P.R. proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom z 28. mája 2009, sp. zn. 1 T 57/09, ktorým bol P.R. uznaný vinným z prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. c/ Tr. zák., ktorý spáchal skutkom z 26. októbra 2008.

Proti uzneseniu krajského súdu podal prostredníctvom obhajcu P.R. dovolanie podaním z 5. novembra 2009, prvotne doručeným Okresnému súdu Žiar nad Hronom, ktorý vec predložil najvyššiemu súdu pri dodržaní postupu podľa § 376 Tr. por.

V dovolaní obvinený obsahovo zhodnými argumentmi, ako v predchádzajúcom odvolaní proti prvostupňovému rozsudku tvrdí, že došlo k zásadnému porušeniu práv obhajoby, čím je naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Porušenie práv obhajoby vidí v tom, že boli produkované len dôkazy proti jeho osobe a ním navrhnuté dôkazy súd zamietol (teda zamietol jeho návrhy na vykonanie dôkazov), čím bola porušená zásada rovnosti strán, vyjadrená v § 2 ods. 14 Tr. por. a nerešpektovaný kontradiktórny charakter konania.

Po podaní obžaloby mu nebola doručená výzva na oznámenie návrhov na vykonanie dôkazov podľa § 240 ods. 3 Tr. por., čo je tiež porušením práva na obhajobu.

Má pochybnosti o rekognícii vykonanej v prípravnom konaní v tom smere, či poškodenej neboli vopred ukázané jeho fotografie, aby ho neskôr bezpečne opoznala.

Vo zvyšnom obsahu hodnotí obvinený vykonané dôkazy a dospieva k záveru, že spáchanie skutku jeho osobou nebolo dokázané.

Najvyšší súd ako dovolací súd predbežne preskúmal vec v zmysle § 378 Tr. por. a konštatoval, že dovolanie je proti napadnutému rozhodnutiu prípustné (§ 368 Tr. por.), dovolanie bolo podané včas a na

zákonom určenom súde (§ 370 Tr. por.), po vyčerpaní riadneho opravného prostriedku (§ 372 Tr. por.), prostredníctvom obhajcu (§ 373 Tr. por.), označuje chyby konania a právny dôvod dovolania (§ 374 Tr. por.).

Zároveň však zistil, že je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por. Obvineným už síce boli chyby vytykané v dovolaní napadnutému rozhodnutiu a konaniu ktoré mu predchádzalo neúspešne uplatnené v odvolacom konaní (§ 371 ods. 3 Tr. por.), avšak nepredstavujú porušenie práv obhajoby, ani splnenie iného dovolacieho dôvodu.

V súdnom konaní bolo vykonané dokazovanie na hlavnom pojednávaní, na ktorom bol obvinený zastúpený zvoleným obhajcom. Súd meritórne rozhodol a v rozhodnutí dospel ku skutkovým zisteniam po tom, čo v závere hlavného pojednávania zamietol ďalšie dôkazné návrhy obvineného, resp. rozhodol, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú v zmysle § 274 ods. 1 Tr. por.

Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 4 Tr. por.) a zákonný postup pri reakciách orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

Ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva v navrhovaní dôkazov (§ 34 ods. 1 a § 44 ods. 2 Tr. por.), zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť, resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 208 a § 274 ods. 1 Tr. por.). Nemožno však úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. na podklade toho, že sa návrhu na vykonanie dôkazu nevyhovelo.

Za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. teda nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. práva podľa § 2 ods. 11 Tr. por. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu, učinенý v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, že zakladal by opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

Ak by však aj podľa vyššie uvedených kritérií išlo o porušenie práva na obhajobu, bolo by potrebné posúdiť, či toto právo bolo porušené zásadným spôsobom, a to v závislosti na tom, či by porušenie práva na obhajobu mohlo vyvolať odlišné rozhodnutie vo veci samej.

Ako však už bolo uvedené, zistenie skutku súdom, na podklade dôkazov vykonaných na hlavnom pojednávaní a procesne (rozhodnutím súdu) podložené zamietnutie dôkazných návrhov obvineného nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., neprichádza teda do úvahy skúmanie rozsahu porušenia tohto práva.

Pokiaľ ide o výzvu podľa § 240 ods. 3 Tr. por., táto sa v konaní pred samosudcom doručuje osobám uvedeným odseku 1 cit. ust. spolu s obžalobou len v prípade, ak samosudca na podklade obžaloby nevydá trestný rozkaz v konaní podľa štvrtého dielu siedmej hlavy tretej časti Trestného poriadku. Ustanovenia § 353 a 354 Tr. por. majú v tomto prípade oproti všeobecnému ustanoveniu § 240 ods. 3 Tr. por. charakter „lex specialis“. Je tomu tak preto, že ide o osobitný spôsob konania, ktorý prebieha v skrátenej forme a nezodpovedá procesnej logike, aby súd meritórne rozhodol a zároveň vyzýval procesnú stranu na navrhovanie dôkazov, ktoré sa ešte len majú vykonať.

Navrhovanie dôkazov je aktuálne len v prípade podania odporu a ním vyvolaného nariadenia hlavného pojednávania podľa § 355 ods. 3 Tr. por. Ako vyplýva z priebehu konania v prejednávanej veci, vrátane dôvodov podaného dovolania, dôkazy boli obvineným na hlavnom pojednávaní navrhnuté, návrhu však súd nevyhovelo.

Pochybnosti o priebehu vykonanej rekognície prezentované v dôvodoch dovolania by zodpovedali dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. (založenie rozhodnutia na dôkazoch vykonaných nezákonným spôsobom). Takáto pochybnosť však nie je ničím doložená a zo spisového materiálu nevyplýva. Rekognícia bola 30. januára 2009 vykonaná podľa fotografií, čo však zodpovedá ustanoveniu § 126 ods. 2 Tr. por. a aj na jej základe došlo ku zisteniu páchatel'a a vzneseniu obvinenia.

Opakované opoznávanie vykonané 27. februára 2009, potom už stratilo dôkazný význam, čo však nič nemení na možnosti použiť ako dôkaz rekogníciu z 30. januára 2009, zápisnica o ktorej bola na hlavnom pojednávaní 28. mája 2009 prečítaná a fotodokumentácia oboznámená.

Napokon, hodnotenie dôkazov obvineným so záverom, že spáchanie skutku jeho osobou nebolo dokázané sa vymyká z rámca dôvodov dovolania, ako už bolo konštatované v súvislosti najmä s ustanovením § 371 ods. 1 písm. i/ (časť vety za bodkočiarkou) Tr. por. Skutkové zistenia a preskúmavanie ich správnosti je vecou prvostupňového a odvolacieho súdneho konania, nie konania o dovolaní.

Z uvedených dôvodov najvyšší súd po prejedaní veci na neverejnom zasadnutí odmietol dovolanie podľa § 382 písm. c/ Tr. por., keďže je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

8. ROZHODNUTIE

Podanie odporu obvineným proti trestnému rozkazu nemožno považovať za riadny opravný prostriedok, ktorého uplatnenie je požadované ustanovením § 372 Tr. por. o podmienkach dovolania. Odpor proti trestnému rozkazu nevyvoláva prieskumné konanie odvolacím súdom ohľadom rozhodnutia, proti ktorému smeruje, ale je len procesným úkonom, ktorým strana v súdnom konaní odmieta skrátenú formu tohto konania (trestný rozkaz vydaný súdom) a ktorý v nadväznosti na to zakladá povinnosť súdu prerokovať vec na hlavnom pojednávaní tak, ako je to ustanovené v § 355 ods. 3 Tr. por.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2009, sp. zn. 2 Tdo 39/2009)

Najvyšší súd Slovenskej republiky uvedeným uznesením podľa § 382 písm. d/ Tr. por. na neverejnom zasadnutí odmietol dovolanie obvineného M.G., podané proti právoplatnému trestnému rozkazu Okresného súdu Žiar nad Hronom z 25. augusta 2008, sp. zn. 2 T 110/08.

Z o d ô v o d n e n i a:

Trestným rozkazom samosudcu Okresného súdu Žiar nad Hronom z 25. augusta 2008, sp. zn. 2 T 110/08, bol obvinený M.G. uznaný za vinného z prečinu zanedbania povinnej výživy § 207 ods. 1, ods. 3 písm. a/, b/ Tr. zák. v znení účinnom od 1. januára 2006 na tom skutkovom základe, že

ako zákonný otec maloletých detí R.G., nar. X., D.G., nar. X. a L.G., nar. .X, hoci bol rozsudkom Okresného súdu v Žiari nad Hronom, sp. zn. 8 Nc 27/01 z 23. marca 2001, zaviazaný prispievať na ich výživu spolu sumou 900 Sk mesačne, ktorá povinnosť mu bola zvýšená rozsudkom Okresného súdu v Žiari nad Hronom sp, zn. 5 C 113/06 z 8. novembra 2006, od 1. decembra 2006 na sumu rovnajúcu sa 30% zo životného minima na každé dieťa zvlášť, ktoré mal poukazovať mesačne k rukám matky L.G., bývajúcej vo V., okres Ž.N.H., túto povinnosť bezdôvodne neplnil od 1. februára 2002 do 27. februára 2008, a ako manžel bol rozsudkom Okresného súdu v Žiari nad Hronom sp. zn. 7C 1339/00 z 12. februára 2001, zaviazaný prispievať manželským výživným 300 Sk mesačne k rukám svojej manželky L.G., nar. X., túto povinnosť bezdôvodne neplnil od 1. februára 2002 do 1. decembra 2006, následkom čoho Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny B. Š. poskytoval L.G. náhradné výživné, pretože zo svojho príjmu nebola schopná zabezpečiť potreby pre deti a pre seba, čím spôsobil od 1. februára 2002 do 1. decembra 2006 dlh v neprospech L.G. vo výške 17 400 Sk a v neprospech uvedeného úradu od 1. februára 2002 do 27. februára 2008, s výnimkou obdobia od 19. októbra 2003 do 19. augusta 2004 a od 15. októbra 2004 do 11. apríla 2005, zapríčinil dlh na náhradnom výživnom pre deti vo výške 67 319 Sk a v neprospech matky deti vo výške 14 400 Sk.

Za to bol podľa § 207 ods. 3 Tr. zák., § 36 písm. l/, písm. n/, § 37 písm. m/, § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 2 rokov, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. zaradený do ústavu so stredným stupňom stráženia.

Proti trestnému rozkazu podal obvinený 2. septembra 2008 v zákonnej lehote odpor.

Na základe podaného odporu samosudca Okresného súdu Žiar nad Hronom nariadil podľa § 355 ods. 5 Tr. por. hlavné pojednávanie na deň 15. októbra 2008.

Pred začatím hlavného pojednávania vzal obvinený v zmysle § 355 ods. 6 Tr. por. podaný odpor výslovným vyhlásením späť, na základe čoho samosudca podľa § 355 ods. 7 Tr. por. vzal uznesením z 15. októbra 2008, sp. zn. 2 T 110/08, toto späťvzatie na vedomie, čím trestný rozkaz nadobudol právoplatnosť toho istého dňa. Uznesenie bolo obvinenému doručené 20. októbra 2008 a obhajcovi obvineného 17. októbra 2008.

Obvinený podal následne návrh na obnovu konania v tejto veci, ktorý bol zamietnutý uznesením Okresného súdu Žiar nad Hronom z 15. apríla 2009, sp. 3 Nt 5/09, toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 17. júna 2009.

Podaním z 13. septembra 2009 podal obvinený proti citovanému právoplatnému trestnému rozkazu dovolanie, ktoré bolo doručené Okresnému súdu Žiar nad Hronom 16. septembra 2009.

V dovolaní komentuje obvinený rozsiahle a neprehľadne priebeh konania v prejednávanej trestnej veci, a to samostatne aj v súvislosti s predchádzajúcimi odsúdeniami a v podstate dospieva k záveru, že nemal byť opätovne odsúdený, resp. potrestaný.

K dovolaniu sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Žiar nad Hronom tak, že M.G. nedodrжал podmienky dovolania uvedené v § 372, § 373 a § 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por., pretože nevyužil svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok, dovolanie nepodal prostredníctvom obhajcu a z obsahu dovolania nie je zrejmé, v ktorej časti právoplatné rozhodnutie napáda. Preto navrhol, aby dovolací súd podľa § 382 písm. d/, písm. e/ Tr. por. dovolanie odmietol.

Okresný súd Žiar nad Hronom po ukončení postupu podľa § 376 Tr. por. predložil dovolanie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, dovolanie bolo tomuto súdu doručené 9. októbra 2009.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená (§ 368 ods. 1 Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1 Tr. por.), súčasne však zistil iné chyby dovolania, ktoré by mohli byť zákonným postupom len sčasti odstránené.

Je zrejmé, že by bolo bezúčelné a zbytočne predlžovaním konania pokúšať sa postupovať podľa § 379 ods. 1 Tr. por. a takto odstraňovať chyby podania obvineného, zakladajúce nesplnenie podmienok dovolania podľa § 373 Tr. por. (dovolanie nebolo podané prostredníctvom obhajcu a obvinený nie je v konaní o dovolaní zastúpený) a taktiež podľa § 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por. (podanie je chaotické a z jeho obsahu nie je zrejmé, v ktorej časti sa rozhodnutie napáda a nie je v ňom formálne ani obsahovo uvedený dôvod dovolania v zmysle § 371 Tr. por.).

Vyššie uvedený postup dovolacieho súdu by inak mohol odvrátiť odmietnutie dovolania podľa § 382 písm. d/ Tr. por. (zvoľením obhajcu obvineným), resp. písmena e/ citovaného ustanovenia (následným doplnením podania za účelom splnenia náležitostí podľa § 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.).

Treba však konštatovať, že obvinený nesplnil ani podmienku dovolania podľa § 372 Tr. por., a to využitie zákonného práva podať riadny opravný prostriedok, čo je neodstrániteľnou chybou, vylučujúcou splnenie podmienok dovolania.

Je potrebné zdôrazniť, že podanie odporu obvineným proti trestnému rozkazu nemožno považovať za riadny opravný prostriedok, ktorého uplatnenie je požadované ustanovením § 372 Tr. por. Nevyvoláva totiž prieskumné konanie, týkajúce sa rozhodnutia, proti ktorému smeruje nadriadeným súdom, je len procesným úkonom, ktorým strana v súdnom konaní (v tomto prípade obvinený) odmieta skrátenú formu tohto konania (trestný rozkaz, vydaný súdom), a ktorý v nadväznosti na to zakladá povinnosť súdu prerokovať vec na hlavnom pojednávaní tak, ako je to ustanovené v § 355 ods. 1 a ods. 3 Tr. por.

Keďže obvinený ním podaný odpor vzal následne v súlade s § 355 ods. 6 Tr. por. účinne späť, v dôsledku čoho nadobudol trestný rozkaz právoplatnosť, procesne sa tým vylúčila možnosť prejednať vec na hlavnom pojednávaní, a tým aj možnosť podať riadny opravný prostriedok proti rozhodnutiu vo veci, ktoré by bolo jeho výsledkom (odvolanie proti rozsudku alebo sťažnosť proti uzneseniu).

Za týchto okolností Najvyšší súd Slovenskej republiky nemohol dospieť k možnosti konať o dovolaní na verejnom zasadnutí podľa § 384 Tr. por. a neostávalo mu iné, ako dovolanie na neverejnom zasadnutí odmietnuť podľa § 382 písm. d/ Tr. por. bez preskúmania veci (dôvodov dovolania uvedených v § 371), keďže nie sú splnené podmienky dovolania podľa § 372 Tr. por.

9.
ROZHODNUTIE

Zistenie dovolacieho súdu, že dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. j/ Tr. por. bol naplnený, má za následok zrušenie napadnutého rozhodnutia vydaného podľa § 316 ods. 1 Tr. por. a vrátenie veci odvolaciemu súdu. Tým vzniká stav neskončeného trestného stíhania. Z tohto dôvodu je vylúčené, aby najvyšší súd ako dovolací súd mohol vec ďalej posudzovať z akýchkoľvek iných hľadísk, ktoré by inak mohli zakladať jednotlivé dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., resp. tiež podľa § 374 ods. 3 Tr. por.

Konštrukcia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. j/ Tr. por. obsahuje nepriamo v sebe aj tvrdenie o splnení podmienky dovolania podľa prvej vety ustanovenia § 372 Tr. por. Preto ak dovolací súd zistí, že uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. j/ Tr. por. nie je splnený, znamená toto zistenie zároveň aj to, že oprávnenými osobami, vyjmúc ministra spravodlivosti, neboli splnené podmienky dovolania podľa § 372 Tr. por.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. februára 2009, sp. zn. 2 Tdo 5/2009)

Najvyšší súd Slovenskej republiky uvedeným uznesením na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol dovolanie obvineného M.D., podané proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 13. novembra 2008, sp. zn. 5 To 128/2008.

Z o d ô v o d n e n i a:

Rozsudkom Okresného súdu Skalica z 1. októbra 2008, sp. zn. 4 T 5/2008 bol obvinený M. D. uznaný za vinného z prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 14. júna 2007 asi o 12.30 hod. v G. vo dvore rodinného domu č. X., sa vyhrážal zabitím otcovi M. D., nar. X., z ktorých vyhrážok dostal strach o svoj život.

Za to bol odsúdený podľa § 360 ods. 2 Tr. zák., s použitím § 36 písm. j/ a § 38 ods. 3 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a/ a § 50 ods. 1 Tr. zák. mu bol výkon tohto trestu podmiennečne odložený na skúšobnú dobu v trvaní 1 (jeden) rok.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený M. D. odvolanie, ktoré Krajský súd v Trnave ako súd odvolací uznesením z 13. novembra 2008, sp. zn. 5 To 128/2008 podľa § 316 ods. 1 Tr. por. ako oneskorene podané zamietol.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal obvinený M. D. prostredníctvom obhajkyne dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. i/ a j/ Tr. por., z ktorých prvý predpokladá, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia a druhý, že odvolací súd zamietol odvolanie podľa § 316 ods. 1 Tr. por., hoci na to neboli splnené zákonné dôvody. Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. obvinený namietal, že zistený skutok nenaplnil zákonné znaky prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák., pretože chýbal úmysel (§ 15 Tr. zák.) uskutočniť vyhrážky, čo potvrdila aj svedkyňa H. P. a tiež chýba dôvodná obava na strane poškodeného z uskutočnenia vyhrážok. Naopak on má strach zo správania poškodeného, ktorý je arogantný, napáda ľudí, útočil aj proti nemu, za čo bol priestupkovo postihnutý. V posudzovanej veci z jeho strany (obvineného) mohlo ísť maximálne o priestupok proti občianskemu spolunažívaniu.

Nezákonnosť odmietnutia (správne zamietnutia) jeho odvolania podľa § 316 ods. 1 Tr. por. a zároveň naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. j/ Tr. por. obvinený videl v nesprávnom poučení

o možnosti podania odvolania, ktorá chyba mala byť odstránená a zároveň mala byť dôvodom na predĺženie lehoty na podanie odvolania. Pokiaľ k oprave nedošlo, boli porušené ustanovenia § 174 a § 175 Tr. por.

Z uvedených dôvodov obvinený M.D. navrhol, aby dovolací súd vyslovil porušenie zákona v ním uvádzaných ustanoveniach, a aby zároveň zrušil rozhodnutie odvolacieho i prvostupňového súdu v celom rozsahu a nariadil opätovné prerokovanie veci.

Prokurátorka Okresnej prokuratúry Skalica vo vyjadrení k dovolaniu obvineného M. D. uviedla, že zistený skutok bol v súlade so zákonom kvalifikovaný ako prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. Za správny označila aj postup odvolacieho súdu, ktorý zamietol odvolanie obvineného ako oneskorene podané, keďže tento podal uvedený opravný prostriedok až po uplynutí zákonnej lehoty, ktorá v predmetnej veci plynula od vyhlásenia rozsudku, pričom obvinený bol po vyhlásení rozsudku správne poučený o možnosti podať odvolanie. So zreteľom na uvedené nie sú splnené dôvody dovolania, a preto navrhla dovolanie obvineného M. D. odmietnuť podľa § 382 písm. c/ Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1 Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou prostredníctvom obhajcu (§ 369 ods. 2 písm. b/ § 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonnej lehote a na mieste kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1 Tr. por.), ale súčasne aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí bez preskúmania veci, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 (§ 382 písm. c/ Tr. por.).

Predovšetkým je potrebné uviesť, že pokiaľ oprávnená osoba uplatňuje dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. j/ Tr. por. spočívajúci v tom, že odvolací súd zamietol odvolanie podľa § 316 ods. 1 Tr. por. (bez meritórneho preskúmania veci), hoci na to neboli splnené zákonné dôvody, nie je možné dovolanie zároveň opierať o akýkoľvek iný dôvod dovolania podľa § 371 Tr. por. Domáhať sa vyslovenia porušenia zákona z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. j/ Tr. por. a zároveň zrušenie napadnutého rozhodnutia totiž znamená žiadať o pokračovanie v trestnom stíhaní v štádiu odvolacieho konania, a to s uplatnením prieskumnej povinnosti odvolacieho súdu podľa § 317 Tr. por.

Zistenie odvolacieho súdu, že dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. j/ Tr. por. bol naplnený, má za následok zrušenie napadnutého rozhodnutia vydaného podľa § 316 ods. 1 Tr. por. a vrátenie veci odvolaciemu súdu. Tým vzniká stav neskončeného trestného stíhania. Z tohto dôvodu je vylúčené, aby najvyšší súd ako súd dovolací mohol vec posudzovať ďalej z akýchkoľvek iných hľadísk, ktoré by inak mohli zakladať jednotlivé dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., resp. tiež podľa § 374 ods. 3 Tr. por.

V posudzovanej veci to znamená, že obvinený M. D. sa nemohol domáhať aj preskúmania správnosti právneho posúdenia zisteného skutku (dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.) keď primárne tvrdil, že jeho odvolanie nemalo byť zamietnuté ako oneskorene podané a domáhal sa dovolaním zrušenia takého rozhodnutia odvolacieho súdu ako nezákonného. Vyhovenie takému návrhu, by malo za následok už spomenuté otvorenie trestného stíhania, ale súčasne aj zánik možnosti skúmania správnosti posúdenia zisteného skutku jednoducho preto, že za takého stavu nie sú skutkové zistenia definitívne pre možnú zmenu prvostupňového rozsudku odvolacím súdom alebo preto, že vec bola vrátená súdom prvého stupňa, aby ju znovu v potrebnom rozsahu prerokoval a rozhodol.

Pokiaľ dovolací súd zistí, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. j/ Tr. por. nie je splnený, teda že pre zamietnutie odvolania podľa § 316 ods. 1 Tr. por. boli splnené tam uvedené dôvody a z tohto dôvodu podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie odmieta, opätovne je vylúčená možnosť na dovolanie generálneho prokurátora, obvineného a oprávnených osôb uvedených v § 369 ods. 5 Tr. por. zaoberať sa akýmkoľvek iným dovolacím dôvodom.

Podmienkou dovolania podľa § 372 Tr. por., ak nejde o situáciu upravenú v druhej vete tohto ustanovenia (ktorá v posudzovanej veci nevznikla) je totiž to, že oprávnené osoby okrem ministra spravodlivosti využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a bolo o ňom rozhodnuté. Za využitie tohto práva možno považovať tie prípady, kedy odvolací súd uplatnil prieskumnú povinnosť podľa § 317 Tr. por., t.j. keď nedošlo k zamietnutiu odvolania z formálnych právnych dôvodov uvedených v § 316 ods. 1 Tr. por.

Uzneseniu odvolacie súdu o zamietnutí odvolania ako oneskorene podaného podľa § 316 ods. 1 Tr. por. má iba deklaratórnu povahu a prvostupňový rozsudok nadobúda právoplatnosť márnym uplynutím lehoty na podanie odvolania všetkým oprávneným osobám.

Vzhľadom na tento záver nie je splnená podmienka dovolania podľa § 372 Tr. por., veta prvá, pričom už toto zistenie samo o sebe, by predstavovalo dôvod odmietnutia dovolania podľa § 382 písm. d/ Tr. por. bez ďalšieho.

V prípade, že je uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. j/ Tr. por., ktorý vzhľadom na jeho konštrukciu v sebe nepriamo obsahuje aj tvrdenie o splnení podmienky odvolania podľa prvej vety ustanovenia § 372 Tr. por. treba uviesť, že odmietajúce rozhodnutie dovolacieho súdu pokiaľ ide o splnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. j/ Tr. por. znamená konštatovanie nesplnenia podmienky dovolania podľa § 372 Tr. por.

V posudzovanej veci záver Krajského súdu v Trnave v dovolaní obvineného M.D. napadnutom uznesení o oneskorenom podaní odvolania je správny a to aj napriek (zrejme v dôsledku písárskej chyby) v rovnopisoch rozsudku (doručených obvinenému a jeho obhajkyňi 29. októbra 2008) uvedenému nesprávnemu poučeniu o nemožnosti podania odvolania. Rozsudok Okresného súdu Skalica bol 1. októbra 2008 oznámený vyhlásením v prítomnosti obvineného M.D., ako aj obhajkyne prostredníctvom ktorej tento podal aj dovolanie, pričom aj vzhľadom na zaprotokolované vyjadrenie obvineného v zápisnici o hlavnom pojednávaní (č.1.98) ani najvyšší súd rovnako ako odvolací súd nemá žiadne pochybnosti o správnosti poučenia obvineného o podmienkach podania riadneho opravného prostriedku, teda že obvinený M.D. mohol podať odvolanie do 15 dní od spomenutého oznámenia rozsudku. Posledným dňom na podanie odvolania bol 16. október 2008. Odvolanie v tejto lehote podané nebolo. Vzhľadom k tomu pre márne uplynutie lehoty na podanie odvolania sa rozsudok stal právoplatný na súde prvého stupňa, a to 17. októbra 2008 a nie až 13. novembra 2008, t.j. rozhodnutím odvolacieho súdu podľa § 316 ods. 1 Tr. por., ktorý dátum je nesprávne uvedený na rozsudku okresného súdu.

So zreteľom na to, že rovnopis rozsudku s nesprávnym poučením o opravnom prostriedku bol obvinenému a jeho obhajkyňi doručený až potom ako prvostupňový rozsudok nadobudol právoplatnosť, uvedené pochybenie je bez významu a kvôli nemu neprichádzala do úvahy aplikácia ustanovenia § 316 ods. 2 Tr. por., ktoré predpokladá, že ako oneskorene podané odvolanie nemôže byť zamietnuté odvolanie, ktoré oprávnená osoba podala oneskorene len preto, že sa riadila nesprávnym poučením súdu. Odvolanie najneskôr 16. októbra 2008 obvinený M.D. nepodal nie preto, že by ho samosudkyňa Okresného súdu Skalica nesprávne poučila, ale z ním zavinených (subjektívnych) dôvodov tak urobil až 6. novembra 2008, teda oneskorene.

Vychádzajúc zo skôr uvedených zistení a úvah preto Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí bez preskúmania veci pre nesplnenie dôvodov dovolania a dovolanie obvineného M.D. odmietol podľa § 382 písm. c/ Tr. por.

10. ROZHODNUTIE

Dĺžka konania, ktorá s prihliadnutím na obťažnosť veci, postoj obvineného k trestnému stíhaniu a procesný postup orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu výrazne a neprimerane presahuje dĺžku konania v porovnateľných veciach je takou okolnosťou prípadu, ktorá môže odôvodniť pri ukladaní trestu použitie mimoriadneho zmierňovacieho ustanovenia podľa § 40 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 (teraz § 39 ods. 1 Tr. zák.) a uloženie trestu odňatia slobody pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej zákonom.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. marca 2010, sp. zn. 5 To 14/2009)

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd na odvolanie obžalovaného J.L. proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 1. júla 2009, sp. zn. 4 T 6/2002, zrušil podľa § 258 ods. 1 písm. e/, ods. 2 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 citovaný rozsudok obžalovaného J.L. vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a na základe § 259 ods. 3 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 ho odsúdil podľa § 148 ods. 5, s použitím § 35 ods. 1 a § 40 ods. 1 Tr. zák. účinného do 31. augusta 1999 na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyri) roky. Zároveň podľa § 256 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 zamietol ako nedôvodné odvolanie krajského prokurátora, podané proti oslobodzujúcej časti prvostupňového rozsudku.

Z o d ô v o d n e n i a:

Krajský súd v Žiline rozsudkom z 1. júla 2009, sp. zn. 4 T 6/2002, uznal obžalovaného J. L. za vinného z trestného činu skrátania dane spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2, § 148 ods. 1, ods. 5 Tr. zák., účinného do 31. augusta 1999, sčasti dokonaného, sčasti v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 Tr. zák., v súbehu s trestným činom skrátania poplatkov a iných podobných dávok spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2, § 148 b Tr. zák., účinného do 31. augusta 1999, sčasti dokonaný, sčasti v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 Tr. zák. a v súbehu s pokusom trestného činu porušovania predpisov o obehu tovaru v styku s cudzinou v spolupáchateľstve podľa § 9 ods. 2, § 8 ods. 1 k § 124 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák., účinného do 31. augusta 1999 (ďalej len Tr. zák.) na tom skutkovom základe, že

spoločne s ďalšími osobami v dobe od januára do marca 1998 zorganizovali viaceré nelegálne prepravy liehu na územie Slovenskej republiky s úmyslom odňať lieh spod colného dohľadu orgánov Slovenskej republiky a vyhnúť sa povinnosti uhradiť dane a poplatky za jeho prevoz tak, že v jednotlivých prípadoch

1/ dňa 31. marca 1998 v čase asi o 12.00 hod. na Colnej odbočke Colnice Ž. v M. predložil colné vyhlásenie (JCD), v ktorom navrhol prepustiť deklarovaný tovar do režimu uskladnenia tovaru vo verejnom colnom sklade M. Ing. M. K., L. X. M., faxovú faktúru od firmy A. P. I.-E., K. a sprievodné doklady k tovaru, pričom na JCD bol deklarovaný tovar Metylcarbinolové riedidlo v množstve 25 873 litrov, umiestnené vo vagóne č. 317919007 11-0, hoci v skutočnosti sa jednalo o Metylcarbinol – etanol (lieh), v colnej hodnote 402 309 Sk, ktorý podliehal spotrebnej dani 240 Sk za 1 liter – celkom 6 209 520 Sk, clu 81,6% - celkom 328 284 Sk, dani z pridanej hodnoty 23% - celkom 1 600 852 Sk a dovoznej prirážky 5 % - celkom 20 115 Sk, teda spolu colnému dlhu vo výške 8 158 771 Sk (dane 7 810 372 Sk), (poplatky 348 399 Sk), v dôsledku čoho by v prípade prepustenia tovaru z režimu uskladnenia v colnom sklade do režimu voľného obehu spôsobil rozdielom daňového a poplatkového zaťaženia oboch komodít ujmu štátnemu rozpočtu Slovenskej republiky vo výške 8 016 757 Sk (skrátania dane 7 708 588 Sk, skrátanie poplatkov – cla 308 169 Sk),

2/ v dobe od 12. januára 1998 do 20. januára 1998 uskutočnil prostredníctvom prenajatých nákladných motorových vozidiel a za pomoci falošných dokladov prepravy liehu z Českej republiky na územie Slovenskej republiky s cieľom odňať prepravovaný tovar colnému dohľadu a vyhnúť sa povinnosti úhrady daňových a colných poplatkov tak, že

2-1/ dňa 12. januára 1998 vodič I. Š. na nákladnom motorovom vozidle Renault Magnum ŠPZ X. a návesom ŠPZ X., ktoré boli opatrené ŠPZ X., náves X. a s falošným OEV bez nákladu prešiel cez hraničný priechod D. do Č.R., kde mu v liehovare Ch. naložili dňa 13. januára 1998 lieh v 92 sudoch o objeme 19 040

litrov v hodnote 376 922 Sk; pri colnom prejednaní na hraničnom prechode K. dňa 13. januára 1998 asi o 20.00 hod. predložil I. Š. na colné prejednanie falošné doklady, ktoré mu predtým odovzdal v zalepenej obálke J. L., a to potvrdenie o zabezpečení colného dlhu č. 27/96 na sumu 20 000 000 Sk, falošné splnomocnenie na meno Š. I., v dokladoch bola uvedená ako odberateľ v Slovenskej republike neexistujúca firma W.-O., s.r.o., B. X., B. IČO X.; po colnom prejednaní na hranici tovar však už nebol prejednaný na vnútrozemskej colnici určenia – B. a prepustený do voľného obehu v Slovenskej republike, ale dňa 14. januára 1998 bol vodič podľa pokynov J. L. cez mobilný telefón usmernený s nákladom do B., do priestorov skladu J. B. na ul. Z. č. X., kde bol lieh zložený, uskladnený a spracovávaný na konzumný alkohol; v dôsledku tohto konania obžalovaných lieh unikol spod colného dohľadu a štátnemu rozpočtu Slovenskej republiky bola spôsobená ujma nezaplatením dovozných prírážky (DPR) vo výške 18 850 Sk a daní vo výške 5 521 676 Sk (spotrebná daň 4 415 148 Sk, DPH 1 106 528 Sk),

2-2/ dňa 14. januára 1998 vodič I. Š. na nákladnom motorovom vozidle Renault Magnum ŠPZ X., s návesom ŠPZ X., ktoré boli opatrené nepravými ŠPZ X., náves PD X. a s falošným OEV bez nákladu prešiel cez hraničný prechod K. do Č. R., kde mu v liehovare Ch. naložili dňa 15. januára 1998 lieh v 92 sudoch o objeme 18 260 litrov v hodnote 368 852 Sk; pri colnom prejednaní na hraničnom prechode K. dňa 16. januára 1998 asi o 17.30 hod. predložil I. Š. na colné prejednanie falošné doklady, ktoré mu predtým odovzdal v zalepenej obálke J. L., a to potvrdenie o zabezpečení colného dlhu č. 27/96 na sumu 20 000 000 Sk, falošné splnomocnenie na meno Š. I., v dokladoch bola uvedená ako odberateľ v Slovenskej republike neexistujúca firma W. –O., s.r.o., B. X., B. IČO X.; po colnom prejednaní na hranici tovar však už nebol prejednaný na vnútrozemskej colnici určenia – B. a prepustený do voľného obehu v Slovenskej republike, ale vodič kamiónu bol cez mobilný telefón usmerňovaný J. L. do K. N. M. do priestorov skladu v areáli PD N. na R. ceste, kde bol lieh v noci zo 16. januára 1998 na 17. januára 1998 zložený a uskladnený s cieľom jeho ďalšieho spracovania, pričom užívateľom skladu bol V. O.; v dôsledku tohto konania obžalovaných lieh unikol spod colného dohľadu a štátnemu rozpočtu Slovenskej republiky bola spôsobená ujma nezaplatením DPR vo výške 18 443 Sk a nezaplatením daní vo výške 5 299 932 Sk DPH 1 063 466 Sk,

2-3/ dňa 15. januára 1998 vodič M. Š. na nákladnom motorovom vozidle Renault Magnum ŠPZ X. s návesom ŠPZ X., ktoré boli opatrené nepravými ŠPZ X., náves X. a s falošným OEV bez nákladu prešiel cez hraničný prechod D. do Českej republiky, kde mu v liehovare Ch. naložili dňa 15. januára 1998 lieh v 92 sudoch o objeme 18 260 litrov v hodnote 368 852 Sk; pri colnom prejednaní na hraničnom prechode K. dňa 17. januára 1998 asi o 23.00 hod predložil M. Š. na colné prejednanie falošné doklady, ktoré mu predtým odovzdal v zalepenej obálke J. L., a to potvrdenie o zabezpečení colného dlhu č. 27/96 na sumu 20 000 000 Sk, falošné splnomocnenie na meno Š. M., v dokladoch bola uvedená ako odberateľ v Slovenskej republike neexistujúca firma W.-O., s.r.o., B. X., B. IČO X.; po colnom prejednaní na hranici tovar však už nebol prejednaný na vnútrozemskej colnici určenia – B. a prepustený do voľného obehu v SR, ale vodič kamiónu čakal na parkovisku L. pri B. až do rána 19. januára 1998, kedy bol v skorých ranných hodinách cez mobilný telefón usmernený do Bratislavy, do priestorov skladu J. B. na ul. Z. č. X., kde bol lieh zložený, uskladnený a spracovávaný na konzumný alkohol; v dôsledku tohto konania obžalovaných lieh unikol spod colného dohľadu a štátnemu rozpočtu Slovenskej republiky bola spôsobená ujma nezaplatením DPR vo výške 18 443 Sk a nezaplatením daní vo výške 5 299 932 Sk (SPD 4 236 466 Sk, DPH 1 063 466 Sk),

2-4/ obžalovaný J. L. na požiadanie ďalších osôb vo februári 1998 u autodopravcu J. T. pod zámienkou prepravy potravinárskeho tovaru z Českej republiky do Slovenskej republiky prenajal tri kamióny – nákladný automobil Liaz 110 ŠPZ X. s prívesom X., Liaz 110 ŠPZ X. s prívesom X. a Liaz 110 ŠPZX. s prívesom X., ktoré riadili vodiči M. R., P. B. a L. G., pričom dňa 5. marca 1998 prešli cez hraničný prechod S. do ČR, pri D. sa vodiči podľa predchádzajúceho usmernenia kontaktovali na tel. číslo X., následne k nim po chvíli prišli tri nestotožnené osoby, z ktorých jedna vyžiadala od vodičov osvedčenia o evidencii vozidiel a prikázala im namontovať na autá nepravé, dovtedy nepoužívané ŠPZ: X., X., X., X., X., X., ktoré im priniesol a konať ďalej podľa pokynov; v ten istý deň vodiči naložili v D. prázdne sudy, ktoré boli v priebehu noci a dopoludnia nasledujúceho dňa v liehovare M., s.r.o. naplnené liehom a naložené na vozidlá, s ktorými vodiči išli dňa 6. marca 1998 tovar colne prejednať na vnútrozemskú colnicu do J. H.; tu však colné orgány zistili falošné ŠPZ, falošné doklady a vozidlá boli spolu s nákladom liehu zaistené;

dovedna bolo takto prepravovaných 55 866 l nenedaturovaného liehu, ktorého príjemcom mala byť neexistujúca firma W.-O., s.r.o., B. X., B., IČO X. (rovnako ako v bodoch 2-1, 2-2, 2-3); konanie smerovalo

k tomu, aby lieh na území Slovenskej republiky unikol spod colného dohľadu, čím by štátnemu rozpočtu Slovenskej republiky vznikla ujma nezaplatením DPR vo výške 60 421 Sk a nezaplatením daní vo výške 16 173 783 Sk (SPD 12 912 160 Sk, DPH 3 261 623 Sk,

2-5/ v marci 1998 na pokyn ďalších osôb obžalovaný J. L. objednal prepravu liehu z liehovaru Ch. do Slovenskej republiky u autodopravcov I. V. zo S.R., kde vodičom bol K. E. na kamióne ŠPZ X., náves X. a A. H. z ČR, kde vodičmi boli K. F. na kamióne ŠPZ X., náves X. a T. S. na kamióne ŠPZ X. náves X.; naloženie tovaru sa uskutočnilo v dňoch 9.–10. marca 1998 v celkovom množstve 71 769 litrov nedenedaturovaného liehu; colné prejednanie prebehlo 11. marca 1998 na hraničnom priechode v K., pričom colné orgány zistili, že vodiči predložili falošné doklady – potvrdenie o zabezpečení colného dlhu č. X. na sumu 40 000 000 Sk, splnomocnenie pre vodičov kamiónov od firmy J., a.s., P., B., vypísané JCD, na ktorých tovar fingovane deklarovala firma D., s.r.o., L. X., Ž., IČO X., ktoré im predtým odovzdal J. L. a k prepusteniu tovaru na územie Slovenskej republiky preto nedošlo; konanie obžalovaných smerovalo k tomu, aby lieh na území Slovenskej republiky unikol spod colného dohľadu, čím by štátnemu rozpočtu Slovenskej republiky vznikla ujma nezaplatením DPR vo výške 86 859 Sk a nezaplatením daní vo výške 20 845 146 Sk (SPD 16 622 437 Sk, DPH 4 222 709 Sk);

dokonaním všetkých skutkov uvedených v rozsudku by teda štátnemu rozpočtu Slovenskej republiky bola spôsobená ujma v celkovej výške 61 360 242 Sk (DPR 203 016 Sk, SPD 48 632 197 Sk, DPH 12 216 860 Sk a clo 308 169 Sk).

Krajský súd ho za to odsúdil podľa § 148 ods. 5 Tr. zák., § 35 ods. 1 Tr. zák., účinného do 31. augusta 1999 k úhrnnému trestu odňatia slobody vo výmere 8 (osem) rokov, pričom na výkon uloženého trestu odňatia slobody ho podľa § 39a ods. 3 Tr. zák. zaradil do II. (druhej) nápravno-výchovnej skupiny.

Podľa § 55 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. mu uložil aj trest prepadnutia vecí, a to zošita formátu A4 s doskami čiernej farby s poznámkami obžalovaného, pričom podľa § 55 ods. 3 Tr. zák., účinného do 31. augusta 1999 sa vlastníkom tejto veci stáva štát.

Nakoniec podľa § 83 ods. 1 písm. e/ Tr. zák., účinného od 1. januára 2006 uložil obžalovanému aj ochranné opatrenie, a to zhabanie vecí v tomto rozsahu: etikety (vinety) s nápisom červenej farby „Tuzemský Rum“, výrobcu O. H., a.s., T. v počte 1000 ks, čerpadlo na kvapalinu zn. Rover Pompe č. X., červenej farby s hadicou dĺžky 0,5 m, prístroj na meranie hustoty kvapaliny „liehomer“, pričom podľa § 83 ods. 2 Tr. zák., účinného od 1. januára 2006 vlastníkom týchto zhabaných vecí sa stáva štát.

Naproti tomu krajský súd podľa § 226 písm. c/ Tr. por., účinného do 1. januára 2006 (ďalej len Tr. por.) oslobodil obžalovaných Ing. V. B., J. H., J. B. a V. O. spod obžaloby Krajskej prokuratúry v Žiline z 24. januára 2002, sp. zn. 1Kv 9/98, pre skutky, ktoré mali spáchať tak, že

Ing. V. B., J. H. a J. L. spoločne v dobe od januára do marca 1998 zorganizovali viaceré nelegálne prepravy liehu na území Slovenskej republiky s úmyslom odňať lieh spod colného dohľadu orgánov Slovenskej republiky a vyhnúť sa povinnosti uhradiť dane a poplatky za jeho prevoz tak, že v jednotlivých prípadoch sčasti aj po dohode s ďalšími obžalovanými J. B. a V. O.

1/ J. L. dňa 31. marca 1998 v čase asi o 12.00 hod. na Colnej odbočke Colnice Ž. v M. predložil colné vyhlásenie (JCD), v ktorom navrhol prepustiť deklarovaný tovar do režimu uskladnenia tovaru vo verejnom colnom sklade M. Ing. M.K., L. X. M., faxovú faktúru od firmy A. P. I.-E., K. a sprievodné doklady k tovaru, pričom na JCD bol deklarovaný tovar Metylcarbinolové riedidlo v množstve 25 873 litrov, umiestnené vo vagóne č. X., hoci v skutočnosti sa jednalo o Metylcarbinol – etanol (lieh), v colnej hodnote 402 309 Sk, ktorý podliehal spotrebnej dani 240 Sk za 1 liter – celkom 6 209 520 Sk, clu 81,6% - celkom 328 284 Sk, dani z pridanej hodnoty 23% - celkom 1 600 852 Sk a dovozne prirážky 5 % - celkom 20 115 Sk, teda spolu colnému dlhu vo výške 8 158 771 Sk (dane 7 810 372 Sk), (poplatky 348 399 Sk), v dôsledku čoho by v prípade prepustenia tovaru z režimu uskladnenia v colnom sklade do režimu voľného obehu, menovaní spôsobili rozdielom daňového a poplatkového zaťaženia oboch komodít ujmu štátnemu rozpočtu Slovenskej republiky vo výške 8 016 757 Sk (skrátene dane 7 708 588 Sk, skrátene poplatkov – cla 308 169 Sk),

2/ v dobe od 12. januára 1998 do 20. januára 1998 uskutočnili prostredníctvom prenajatých nákladných motorových vozidiel a za pomoci falošných dokladov prepravy liehu z Č. R. na územie Slovenskej republiky s cieľom odňať prepravovaný tovar colnému dohľadu a vyhnúť sa povinnosti úhrady daňových a colných poplatkov tak, že

2-1/ dňa 12. januára 1998 vodič I. Š. na nákladnom motorovom vozidle Renault Magnum ŠPZ X. a návesom ŠPZ X., ktoré boli opatrené ŠPZ X., náves X. a s falošným OEV bez nákladu prešiel cez hraničný prechod D. do Č.R., kde mu v liehovare Ch. naložili dňa 13. januára 1998 lieh v 92 sudoch o objeme 19 040 litrov v hodnote 376 922 Sk; pri colnom prejednaní na hraničnom prechode K. dňa 13. januára 1998 asi o 20.00 hod. predložil I. Š. na colné prejednanie falošné doklady, ktoré mu predtým odovzdal v zalepenej obálke J. L., a to potvrdenie o zabezpečení colného dlhu č. 27/96 na sumu 20 000 000 Sk, falošné splnomocnenie na meno Š. I., v dokladoch bola uvedená ako odberateľ v Slovenskej republike neexistujúca firma W.-O., s.r.o., B. X., B. IČO X.; po colnom prejednaní na hranici tovar však už nebol prejednaný na vnútrozemskej colnici určenia – B. a prepustený do voľného obehu v Slovenskej republike, ale dňa 14. januára 1998 bol vodič podľa pokynov J. L. cez mobilný telefón usmerný s nákladom do B., do priestorov skladu J. B. na ul. Z. č. X., kde bol lieh zložený, uskladnený a spracovávaný na konzumný alkohol; v dôsledku tohto konania obžalovaných lieh unikol spod colného dohľadu a štátnemu rozpočtu Slovenskej republiky bola spôsobená ujma nezaplatením dovozejnej prirážky (DPR) vo výške 18 850 Sk a daní vo výške 5 521 676 Sk (spotrebná daň 4 415 148 Sk, DPH 1 106 528 Sk),

2-2/ dňa 14. januára 1998 vodič I. Š. na nákladnom motorovom vozidle Renault Magnum ŠPZ X., s návesom ŠPZ X., ktoré boli opatrené nepravými ŠPZ X., náves X. a s falošným OEV bez nákladu prešiel cez hraničný prechod K. do Českej republiky, kde mu v liehovare Ch. naložili dňa 15. januára 1998 lieh v 92 sudoch o objeme 18 260 litrov v hodnote 368 852 Sk; pri colnom prejednaní na hraničnom prechode K. dňa 16. januára 1998 asi o 17.30 hod., predložil I. Š. na colné prejednanie falošné doklady, ktoré mu predtým odovzdal v zalepenej obálke J. L., a to potvrdenie o zabezpečení colného dlhu č. X. na sumu 20 000 000 Sk, falošné splnomocnenie na meno Š. I., v dokladoch bola uvedená ako odberateľ v Slovenskej republike neexistujúca firma W.-O., s.r.o., B. X., B. IČO X.; po colnom prejednaní na hranici tovar však už nebol prejednaný na vnútrozemskej colnici určenia – B. a prepustený do voľného obehu v Slovenskej republike, ale vodič kamiónu bol cez mobilný telefón usmerňovaný J. L. do K. N. M. do priestorov skladu v areáli PD N. na R. ceste, kde bol lieh v noci zo 16. januára 1998 na 17. januára 1998 zložený a uskladnený s cieľom jeho ďalšieho spracovania, pričom sklad na tento účel poskytol jeho užívateľ V. O.; v dôsledku tohto konania obžalovaných lieh unikol spod colného dohľadu a štátnemu rozpočtu Slovenskej republiky bola spôsobená ujma nezaplatením DPR vo výške 18 443 Sk a nezaplatením daní vo výške 5 299 932 Sk DPH 1 063 466 Sk,

2-3/ dňa 15. januára 1998 vodič M. Š. na nákladnom motorovom vozidle Renault Magnum ŠPZ X. s návesom ŠPZ X., ktoré boli opatrené nepravými ŠPZ PD X., náves X. a s falošným OEV bez nákladu prešiel cez hraničný prechod D. do Č. R., kde mu v liehovare Ch. naložili dňa 15. januára 1998 lieh v 92 sudoch o objeme 18 260 litrov v hodnote 368 852 Sk; pri colnom prejednaní na hraničnom prechode K. dňa 17. januára 1998 asi o 23.00 hod predložil M. Š. na colné prejednanie falošné doklady, ktoré mu predtým odovzdal v zalepenej obálke J. L., a to potvrdenie o zabezpečení colného dlhu č. 27/96 na sumu 20 000 000 Sk, falošné splnomocnenie na meno Š. M., v dokladoch bola uvedená ako odberateľ v Slovenskej republike neexistujúca firma W.-O., s.r.o., B. X., B. IČO X.; po colnom prejednaní na hranici tovar však už nebol prejednaný na vnútrozemskej colnici určenia – B. a prepustený do voľného obehu v Slovenskej republike, ale vodič kamiónu čakal na parkovisku L. pri B. až do rána 19. januára 1998, kedy bol v skorých ranných hodinách cez mobilný telefón usmerný do B., do priestorov skladu J. B. ul. Z. č. X., kde bol lieh zložený, uskladnený a spracovávaný na konzumný alkohol; v dôsledku tohto konania obžalovaných lieh unikol spod colného dohľadu a štátnemu rozpočtu Slovenskej republiky bola spôsobená ujma nezaplatením DPR vo výške 18 443 Sk a nezaplatením daní vo výške 5 299 932 Sk (SPD 4 236 466 Sk, DPH 1 063 466 Sk),

2-4/ na požiadanie Ing. V. B. a J. H. J. L. vo februári 1998 u autodopravcu J. T. pod zámienkou prepravy potravinárskeho tovaru z Českej republiky do Slovenskej republiky prenajal tri kamióny – nákladný automobil Liaz 110 ŠPZ X. s prívesom X., Liaz 110 ŠPZ X. s prívesom X. a Liaz 110 ŠPZ X. s prívesom X., ktoré riadili vodiči M. R., P. B. a L. G., pričom dňa 5. marca 1998 prešli cez hraničný prechod S. do Č. R., pri D. sa vodiči podľa predchádzajúceho usmernenia kontaktovali na tel. číslo X., následne ku nim po chvíli prišli tri nestotožnené osoby, z ktorých jedna vyžiadala od vodičov osvedčenia o evidencii vozidiel a prikázala im

namontovať na autá nepravé, dovtedy nepoužívané ŠPZ: X., X., X., X., X., X., ktoré im priniesol a konať ďalej podľa pokynov; v ten istý deň vodiči naložili v D. prázdne sudy, ktoré boli v priebehu noci a dopoludnia nasledujúceho dňa v liehovare M., s.r.o. naplnené liehom a naložené na vozidlá, s ktorými vodiči išli dňa 6. marca 1998 tovar colne prejednať na vnútrozemskú colnicu do J. H.; tu však colné orgány zistili falošné ŠPZ, falošné doklady a vozidlá boli spolu s nákladom liehu zaistené;

dovedna bolo takto prepravovaných 55 866 l nenedaturovaného liehu, ktorého príjemcom mala byť neexistujúca firma W.-O., s.r.o., B. X., B., IČO X. (rovnako ako v bodoch 2-1, 2-2, 2-3); konanie obžalovaných smerovalo k tomu, aby lieh na území Slovenskej republiky unikol spod colného dohľadu, čím by štátnemu rozpočtu Slovenskej republiky vznikla ujma nezaplatením DPR vo výške 60 421 Sk a nezaplatením daní vo výške 16 173 783 Sk (SPD 12 912 160 Sk, DPH 3 261 623 Sk),

2-5/ v marci 1998 na pokyn Ing. V. B. a J. H. J. L. objednal prepravu liehu z liehovaru Ch. do Slovenskej republiky u autodopravcov I. V. zo Slovenskej republiky, kde vodičom bol K. E. na kamióne ŠPZ X., náves ŠPZ X. a Autodoprava H. z Č. R., kde vodičmi boli K. F. na kamióne ŠPZ X., náves X. a T. S. na kamióne ŠPZ X., náves X.; naloženie tovaru sa uskutočnilo v dňoch 9. – 10. marca 1998 v celkovom množstve 71 769 litrov nenedaturovaného liehu; colné prejednanie prebehlo 11. marca 1998 na hraničnom priechode v K., pričom colné orgány zistili, že vodiči predložili falošné doklady – potvrdenie o zabezpečení colného dlhu č. X. na sumu 40 000 000 Sk, splnomocnenie pre vodičov kamiónov od firmy J., a.s. P., B., vypísané JCD, na ktorých tovar fingovane deklarovala firma D., s.r.o., L. X., Ž., IČO X., ktoré im predtým odovzdal J. L. a k prepusteniu tovaru na území Slovenskej republiky preto nedošlo; konanie obžalovaných smerovalo k tomu, aby lieh na území Slovenskej republiky unikol spod colného dohľadu, čím by štátnemu rozpočtu Slovenskej republiky vznikla ujma nezaplatením DPR vo výške 86 859 Sk a nezaplatením daní vo výške 20 845 146 Sk (SPD 16 622 437 Sk, DPH 4 222 709 Sk);

dokonaním všetkých skutkov uvedených v rozsudku by teda štátnemu rozpočtu Slovenskej republiky bola spôsobená ujma v celkovej výške 61 360 242 Sk (DPR 203.016 Sk, SPD 48 632 197 Sk, DPH 12 216 860 Sk a clo 308 169 Sk),

u obžalovaných Ing. V. B. a J. H. kvalifikované v bodoch 1/ a 2/ (2-1 až 2-5) obžaloby ako spolupáchateľstvo trestného činu skrátenia dane podľa § 9 ods. 2, § 148 ods. 1, ods. 5 Tr. zák., účinného do 31. augusta 1999, sčasti dokonaného, sčasti v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 Tr. zák., v bode 2/ (2-1 až 2-5) obžaloby ako spolupáchateľstvo trestného činu skrátenia poplatkov a iných podobných dávok podľa § 9 ods. 2, § 148b Tr. zák., účinného do 31. augusta 1999, sčasti dokonaný, sčasti v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 Tr. zák. a v bode 1/ obžaloby ako spolupáchateľstvo pokusu trestného činu porušovania predpisov o obehu tovaru v styku s cudzinou podľa § 9 ods. 2, § 8 ods. 1 k § 124 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák., účinného do 31. augusta 1999,

u obžalovaného J.B. kvalifikované v bodoch 2-1 a 2-3 obžaloby ako spolupáchateľstvo trestného činu skrátenia dane podľa § 9 ods. 2, § 148 ods. 1, ods. 5 Tr. zák., účinného do 31. augusta 1999 a spolupáchateľstvo trestného činu skrátenia poplatkov a iných podobných dávok podľa § 9 ods. 2, § 148 b Tr. zák., účinného do 31. augusta 1999,

a u obžalovaného V. O. kvalifikované v bode 2-2 obžaloby ako spolupáchateľstvo trestného činu skrátenia dane podľa § 9 ods. 2, § 148 ods. 1, ods. 5 Tr. zák., účinného do 31. augusta 1999,

pretože nebolo dokázané, že skutky spáchali obžalovaní.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podali odvolanie krajský prokurátor a obžalovaný J. L.

Krajský prokurátor v odôvodnení odvolania podaného do oslobodzujúcej časti sa nestotožnil s právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý zaujal v uznesení zo 6. novembra 2008, sp. zn. 5To 9/2008, a ktorý podľa jeho tvrdenia následne nekriticky prevzal do napadnutého rozsudku aj krajský súd.

Podľa jeho názoru Najvyšší súd Slovenskej republiky sa týmto vysloveným právnym názorom už nepohyboval v rámci vlastnej konštantnej rozhodovacej praxe, ale výrazne ju prekročil a týmto zároveň

deformoval zmysel predtým vydaných rozhodnutí (publikovaných v Zbierke pod č. 81/2003 a 19/2004), na ktoré vo vyššie uvedenom uznesení poukazoval.

Krajský prokurátor sa nestotožnil s názorom, podľa ktorého „vypočítím svedka pred vznesením obvinenia dochádza k porušeniu princípu zachovania rovnosti strán“ a ďalej, že „nie je vylúčené, aby tieto dôkazy boli použité pre účely vznesenia obvinenia, na druhej strane je však potrebné ich okamžite opakovať, pretože v opačnom prípade pôvodné dôkazy proti obvinenému už nemajú dôkaznú hodnotu“.

Krajský prokurátor poukázal na to, že v posudzovanej trestnej veci v prípravnom konaní bolo postupované štandardným spôsobom, keďže obvineným bolo umožnené uplatnenie práv na obhajobu v celom rozsahu podľa zákonných ustanovení, čo títo aj využili.

V tejto veci sa trestné stíhanie proti obvinenému J. L. viedlo od 1. apríla 1998, a proti ostatným obvineným od 30. augusta 2000. Prípravné konanie bolo ukončené podaním obžaloby 22. januára 2002, pričom ani jeden z obvinených a ich obhajcov nepožadovali opakovanie ktoréhokoľvek vyšetrovacieho úkonu.

Má za to, že tzv. „konštantná rozhodovacia prax“, ktorou vo svojom uznesení argumentoval Najvyšší súd Slovenskej republiky, žiadne okamžité opakovanie procesných úkonov vykonaných do momentu vznesenia obvinenia v tej dobe nepožadovala a podľa jeho názoru takúto požiadavku treba odmietnuť ako nezákonnú. Len v situácii, keby takáto požiadavka obvineného alebo jeho obhajcu na opakovanie vyšetrovacieho úkonu nebola bezdôvodne akceptovaná, možno podľa názoru krajského prokurátora hovoriť o porušení rovnosti strán a o nemožnosti použitia dôkazu v ďalšom konaní, aj to však len v prípade aplikácie Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006.

Rovnako krajský prokurátor vytykal krajskému súdu, že sa v odôvodnení oslobodzujúcej časti napadnutého rozsudku vôbec nevyrovnal s vykonanými dôkazmi a obmedzil sa na strohé konštatovanie, že tieto na uznanie viny voči obžalovaným Ing. V. B., J. H., J. B. a V. O. nepostačovali.

Z týchto dôvodov navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade ním podaného odvolania podľa § 258 ods. 1 písm. b/ Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok v oslobodzujúcej časti a podľa § 259 ods. 1 Tr. por. vec vrátil krajskému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Obžalovaný J. L. v odôvodnení podaného odvolania vo vzťahu ku skutku pod bodom 1/ namietal, že vykonaným dokazovaním tak v prípravnom konaní, ako aj na hlavnom pojednávaní nebol preukázaný jeho úmysel požiadať o prepustenie tovaru do voľného obehu na území Slovenskej republiky, keďže sa len domáhal uskladnenia tovaru vo verejnom colnom sklade M.. Vo vzťahu ku skutkom bod bodmi 2-1 až 2-5 obžalovaný J. L. vytykal krajskému súdu procesný postup na hlavnom pojednávaní, keď tento viaceré svedecké výpovede čítal postupom podľa § 211 ods. 2 písm. a/, písm. b/ Tr. por., účinného do 1. januára 2006. V tomto smere poukázal na to, že trestné stíhanie voči jeho osobe bolo začaté 1. apríla 1998 (pre skutok pod bodom 1 napadnutého rozsudku), resp. 16. júla 1998, (pre skutky pod bodmi 2-1 až 5 napadnutého rozsudku), pričom výpovede svedkov I. Š., M. Š. a J. Š. boli vykonané už 15. mája 1998. Obžalovaný J. L. v tejto súvislosti vyslovil názor, že krajský súd uvedené svedecké výpovede na hlavnom pojednávaní nemohol prečítať na základe vyššie uvedeného ustanovenia, keďže tieto neboli v prípravnom konaní vykonané spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam Trestného poriadku. Ďalej obžalovaný J. L. argumentoval aj tým, že vo veci (body 2 - 4 a 5) vypočítaní ďalší dopravcovia a vodiči ho ani v jednom prípade neusvedčovali z organizovania dovozu liehu na územie Slovenskej republiky.

Z týchto dôvodov navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 258 ods. 1 písm. a/, písm. b/, písm. c/ Tr. por., účinného do 1. januára 2006 zrušil napadnutý rozsudok a vrátil vec krajskému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Obžalovaný J. L. alternatívne poukázal na neprimeranú dĺžku konania v jeho trestnej veci. Argumentoval tým, že vec po takmer jedenástich rokoch nie je právoplatne skončená, pričom v tomto smere sa odvolával na Ústavu Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru ako aj ustanovenie § 40 ods. 1 Tr. zák.

Vzhľadom na túto skutočnosť navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky v prípade uznania jeho viny zrušil napadnutý rozsudok len vo výroku o treste a sám vo veci rozhodol tak, že by mu uložil primeraný podmienený trest odňatia slobody.

Podľa § 254 ods.1 Tr. por. ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 253, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov rozsudku, proti ktorým môže odvolateľ podať odvolanie, i správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozsudku, prihliadajúc pritom i na chyby, ktoré neboli odvolaním vytykané.

Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom uvedeným v citovanom ustanovení zistil, že odvolania proti rozsudku krajského súdu podali procesné strany na to oprávnené, proti výrokom, proti ktorým odvolania podať mohli, urobili tak v lehote ustanovenej v zákone, pričom sčasti je dôvodné iba odvolanie obžalovaného J. L.

Najvyšší súd Slovenskej republiky úvodom považuje za potrebné uviesť, že v predmetnej trestnej veci už v minulosti rozhodol uznesením zo 6. novembra 2008, sp. zn. 5To 9/2008, ktorým na podklade odvolania všetkých obžalovaných zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie krajskému súdu s právnym názorom, ktorým bol krajský súd viazaný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo vzťahu k odvolacím námietkam krajského prokurátora považuje za potrebné uviesť nasledovné:

Podľa § 160 ods. 1 Tr. por., účinného do 31. októbra 1999 (zák. č. 247/1994 Z.z.) ak zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že bol spáchaný trestný čin, a ak je dostatočne odôvodnený záver, že ho spáchala určitá osoba, začne vyšetrovateľ bez meškania trestné stíhanie, ak nie je dôvod na postup podľa § 159 ods. 2 a ods. 3. Trestné stíhanie sa začína vydaním uznesenia o vznesení obvinenia, ktoré sa obvinenému oznámi (§ 137) do troch dní alebo najneskôr na začiatku prvého výsluchu. Odpis uznesenia o vznesení obvinenia zašle vyšetrovateľ do 48 hodín prokurátorovi.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v posudzovanej trestnej veci zistil, že trestné stíhanie bolo začaté a obvinenie pre skutok uvedený v bode 1/ napadnutého rozsudku právne posúdený ako trestný čin skrátenia dane podľa § 148 ods.1, ods. 5 Tr. zák., účinného do 31. augusta 1999 (ďalej len Tr. zák.) v súbehu s trestným činom skrátenia poplatkov a im podobných dávok podľa § 148b Tr. zák. v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 Tr. zák. vznesené J. L. 1. apríla 1998. Pre skutky uvedené v bodoch 2-1 až 2-5 napadnutého rozsudku právne posúdené rovnako ako vyššie uvedené bolo obžalovanému J. L. vznesené obvinenie 16. júla 1998.

Ostatným obžalovaným Ing. V. B., J. H., J. B. a V. O. bolo obvinenie pre skutky uvedené pod bodmi 1 a 2-1 až 2-5 právne posúdené ako u obžalovaného J. L. vznesené 30. augusta 2000 s tým, že v ich prípade už išlo o spolupáchateľstvo, resp. účastníctvo vo forme pomoci.

Obvinenie pre skutok pod bodom 1/ napadnutého rozsudku bolo vznesené J. L. na základe zabezpečených listinných dôkazov a hlavne s poukazom na výpoveď svedka I. C. z 1. apríla 1998. Obvinenie pre skutky pod bodmi 2-1 až 2-5 bolo J. L. vznesené rovnako na základe zabezpečených listinných dôkazov a výpovedí svedkov, vodičov kamiónov, hlavne I. Š. a M. Š. z 11. mája 1998.

Na druhej strane obžalovaný Ing. V. B. v tom čase vo veci vystupoval ako svedok, o čom svedčí jeho svedecká výpoveď zo 7. decembra 1998. Obvinenie bolo mu vznesené pre skutky pod bodmi 1/ a 2-1 až 2-5 napadnutého rozsudku až 30. augusta 2000, pritom vo vzťahu ku skutku pod bodom 1/ napadnutého rozsudku bola dôkazná situácia rovnaká ako pri vznesení obvinenia J. L., keďže o účasti obžalovaného Ing. V. B. na tomto skutku vypovedal svedok I. C. až 10. septembra 2001. Naopak svedecká výpoveď I. Š. z 11. mája 1998 jednoznačne nasvedčovala tomu, že skutky pod bodmi 2-1 a 2-2 boli spáchané aj za účasti obžalovaného Ing. V. B.

Vyšetrovateľ namiesto toho, aby bez meškania vzniesol obvinenie aj obžalovanému Ing. V. B., vykonával vo veci ďalšie dokazovanie a obžalovaného Ing. V. B. nechal vystupovať vo veci ako svedka.

Rovnako tak postupoval aj vo vzťahu k obžalovaným J. H., J. B. a V. O., keďže aj týmto obžalovaným vznesol obvinenie až 30. augusta 2000, a predtým vo veci vykonal dokazovanie výsluchmi okrem vyššie uvedených svedkov aj J. Š. (8. augusta 2000), J. T. (3. augusta 1998), M. R., P. B., L. G. (všetci traja 18. augusta 1998), M. P. (23. augusta 1998), I. V. (20. apríla 1999), E. K. (28. septembra 1998), F. K., S. T. (obidvaja 20. apríla 1999), J. M. (12. októbra 1998), Z. M. (20. apríla 1999), S. T. (20. októbra 1999), J. S., A. S. (obidvaja 20. septembra 1998), pričom išlo o dôkazy vo významnej miere rozhodujúce pre posúdenie otázky viny obžalovaných. Navyše svedkovia S. T. ako aj J. a Z. M. v čase vykonania ich výsluchov v procesnom postavení svedkov by v prípravnom konaní (za situácie vznesenia obvinenia J. B.) mali právo odmietnuť vypovedať s poukazom na ustanovenie § 100 ods.1, ods. 2 Tr. por., keďže išlo o výsluch vo vzťahu k osobe, voči ktorej boli príbuzenskom alebo obdobnom pomere.

Inými slovami povedané takýmto procesným postupom došlo k porušeniu princípu zachovania rovnosti strán, keďže obhajca mal možnosť zúčastniť sa takéhoto úkonu len za procesnej situácie, kedy by sa viedlo trestné stíhanie už proti konkrétnej osobe. Na jednej strane nebolo vylúčené v zmysle príslušných ustanovení Trestného poriadku, aby tieto dôkazy nemohli byť použité pre účely vznesenia obvinenia, na druhej strane bolo však potrebné ich okamžite opakovať, pretože v opačnom prípade pôvodné dôkazy proti obvinenému už nemali dôkaznú hodnotu.

Je síce pravdou, že niektorí svedkovia ako napr. I. C. (10. septembra 2001), I. Š. (10. septembra 2001), J. M. (7. septembra 2001) boli po vznesení obvinenia aj ostatným obžalovaným v tejto veci opätovne vypočutí, avšak tak I. Š. ako aj J. M. sa len odvolali na svoju predchádzajúcu výpoveď.

V tejto súvislosti treba konštatovať, že ak výsluch svedka nebol vykonaný v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku, tento nedostatok nemožno napraviť tým, že pri ďalšom výsluchu tohto svedka, ktorý sa realizuje v súlade so zákonom, svedok sa iba odvolá na svoju skoršiu, procesne chybnú výpoveď.

Obžaloba v trestnej veci môže byť opretá o výpovede svedkov a iné dôkazy vykonané pred vydaním uznesenia o vznesení obvinenia, prípadne pred oznámením uznesenia o vznesení obvinenia, ak ich vykonaniu došlo po začatí trestného stíhania.

Ak je ale výpoveď svedka jediným usvedčujúcim dôkazom alebo vo významnej miere rozhodujúcim dôkazom, o ktorý chce prokurátor, ako nositeľ dôkazného bremena v konaní pred súdom, oprieť obžalobu, je nevyhnutné takého svedka vypočuť až po vznesení obvinenia a tak zachovať právo obvineného na obhajobu (uvedené stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky kontinuálne nadväzuje na predtým publikovaný právny názor v Zb. rozh. č. 81/2003 a 19/2004).

Vyššie uvedený procesný postup vyšetrovateľa bol nezákonný a prokurátor tým, že tento stav nenapravil, ale toleroval, sa rovnakou mierou podieľal na tomto postupe, keďže vo veci bolo vznesené obvinenie ostatným obžalovaným až takmer dva a pol roka od okamihu zabezpečenia dôkazov vo významnej miere rozhodujúcich, ktoré neskôr neboli buď vôbec alebo zákonným spôsobom zopakované, pričom nešlo o dôkazy majúce charakter neopakovateľných alebo neodkladných úkonov. Takýmto procesným postupom došlo jednoznačne k porušeniu práva obžalovaných na obhajobu, keďže títo si žiadnu nemohli v tom čase ani uplatniť a ani realizovať.

Na tomto závere nemení nič skutočnosť, či sa v posudzovanej trestnej veci konalo podľa Trestného poriadku účinného do 1. januára 2006 alebo Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006, keďže povinnosti vyšetrovateľa a prokurátora, ako orgánov činných v prípravnom konaní sú vymedzené rovnako v § 2 ods.1, ods. 4 Tr. por., účinného do 1. januára 2006 a v § 2 ods.1, ods. 2 Tr. por., účinného od 1. januára 2006.

Argumentáciu prokurátora v odôvodnení podaného odvolania, ktorá miestami zachádza až do invektív voči rozhodnutiu odvolacieho súdu, Najvyšší súd Slovenskej republiky nepovažoval za potrebné bližšie komentovať, keďže ju považoval za úplne neakceptovateľnú, ktorá je v zrejmom rozpore s ústavnými právami občana žijúceho v demokratickom štáte, ktoré sú zakotvené v našej ústave a premietnuté aj do ustanovení Trestného poriadku.

Riadiac sa takýmto „právnym názorom“ prokurátora, by potom nebol v rozpore so zákonom ani taký procesný postup, keby vyšetrovateľ vzniesol obvinenie Ing. V. B., J. H., J. B. a V. O. až na záver vyšetrovania, vypočul ich ako obvinených a oboznámil ich s výsledkami vyšetrovania a keďže by títo obvinení nepožiadali o zopakovanie predtým vykonaných dôkazov, tak by prokurátor v súlade so zákonom podal na nich obžalobu na súde. Takto prezentovaný právny názor je absurdný a zároveň jednoznačne neprijateľný pre postavenie a poslanie prokurátora, ktorého úlohou je vykonávať dozor nad zákonnosťou v prípravnom konaní a zastupovať štát v konaní pred súdom prostredníctvom podanej obžaloby.

Správne preto postupoval krajský súd, keď k dôkazom vykonaným pred vznesením obvinenia vo vzťahu k obžalovaným Ing. V. B., J. H., J. B. a V. O. neprihliadol. Keďže vzhľadom na túto situáciu a zmenu výpovede svedka I. C. nastal na strane obžaloby stav dôkaznej núdze, krajský súd riadiac sa zásadou „in dubio pro reo“ postupoval v súlade so zákonom, keď vyššie uvedených obžalovaných spod obžaloby pre vyššie uvedené skutky oslobodil podľa § 226 písm. c/ Tr. por., účinného do 1. januára 2006.

Iný režim hodnotenia dôkazov však platil vo vzťahu k obžalovanému J. L., keďže v jeho prípade bolo trestné stíhanie začaté vznesením obvinenia pre skutok právne posúdený ako trestný čin skrátene dane podľa § 148 ods.1, ods. 5 Tr. zák. a iné 1. apríla 1998 a hneď v ten istý deň mu bola ustanovená obhajkyňa, ktorá aj reálne vykonávala obhajobu. V tomto smere sú jeho odvolacie námietky nedôvodné, pretože svedkovia I. Š. a M. Š. boli vypočutí síce 15. mája 1998 (svedok J. Š. až 8. augusta 2000), avšak už v trestnej veci v tom čase obvineného J. L. stíhaného pre rovnakú trestnú činnosť, pre ktorú mu neskôr bolo obvinenie rozšírené a za situácie, keď jeho obhajca, ktorého si zvolil na plnú moc 7. apríla 1998 mal reálne možnosť zúčastniť sa týchto úkonov.

Rovnako tak nezodpovedajú objektívnej realite odvolacie námietky obžalovaného J. L. vo vzťahu ku skutkom pod bodmi 2-4 a 2-5 napadnutého rozsudku, keďže svedkovia J. T. a F. K. v spojitosti s ostatnými dôkazmi, na ktoré bolo poukázané v odôvodnení napadnutého rozsudku, obžalovaného J. L. jednoznačne usvedčujú.

Rovnako tak ani obhajobná argumentácia obžalovaného J. L. vo vzťahu ku skutku pod bodom 1/ napadnutého rozsudku, pričom v tomto smere odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku súdom prvého stupňa, ktoré je plne kompatibilné s právnym názorom odvolacieho súdu.

Správne preto postupoval krajský súd, keď obžalovaného J. L. uznal za vinného zo skutkov uvedených vo výrokovej časti napadnutého rozsudku.

Stavu veci a zákonu zodpovedá aj právna kvalifikácia konania obžalovaného J. L. tak po stránke objektívnej aj po stránke subjektívnej.

Pochybil však krajský súd pri ukladaní trestu obžalovanému J. L. z hľadiska jeho výmery. V tomto smere Najvyšší súd Slovenskej republiky považoval jeho odvolacie námietky za opodstatnené v plnom rozsahu.

Treba mať na zreteli, že skutky, pre ktoré sa viedlo trestné stíhanie, boli spáchané od januára do marca 1998. Prokurátor podal obžalobu na súde 24. januára 2002, teda po štyroch rokoch. Krajský súd začal vo veci konať na hlavnom pojednávaní až 9. júla 2007, teda po piatich rokoch od podania obžaloby a po deviatich rokoch od spáchania skutkov. Vo veci bolo po prvýkrát rozhodnuté rozsudkom 23. apríla 2008 a po jeho zrušení opätovne až 1. júla 2009, teda po jedenástich rokoch od spáchania skutkov.

Podľa čl. 48 ods. 2 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvá veta Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd pri rozhodovaní o trestnom obvinení je každá dotknutá strana oprávnená na spravodlivé a verejné prerokovanie svojej veci uskutočnené v primeranej lehote nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Podľa § 2 ods. 4 Tr. por. ak tento zákon neustanovuje niečo iné, postupujú orgány činné v trestnom konaní z úradnej povinnosti; musia trestné veci prejednávať čo najrýchlejšie a dôsledne zachovávať občianske práva zaručené ústavou.

Porušenie práva na prejednanie veci v primeranej lehote je bezpochyby významným zásahom do princípov zaručujúcich právo na spravodlivý proces. Neodôvodnené prieťahy a neprímeraná dĺžka trestného konania sú závažným a nežiaducim javom, ktorý nielen odporuje zmyslu práva obvineného, ale i poškodeného na spravodlivý proces, ale je i v rozpore so základnými zásadami trestného práva a odporuje účelu trestného konania. Súčasne je však nutné konštatovať, že porušenie tohto práva samo o sebe nezakladá neprípustnosť trestného stíhania.

Čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len Dohovor) je potrebné v prvom rade považovať za pokyn, či apel signatárskym štátom, aby organizovali svoje súdnictvo tak, aby princípy súdnictva v Dohovore zakotvené, boli rešpektované.

Štát prostredníctvom orgánov k tomu určených rozhoduje o obvinených z trestných činov a zaisťuje prípadné potrestania páchatel'ov. Rozhodovanie o vine a treste v rámci trestného konania je nielen právom, ale predovšetkým povinnosťou týchto orgánov. Je celkom v rozpore so zmyslom čl. 6 Dohovoru, aby orgán činný v trestnom konaní, ktorý prieťahy v konaní spôsobil, sa tejto svojej povinnosti zbavil bez toho, aby vyvinul iniciatívu k naplneniu účelu trestného konania, ktorým je práve rozhodnutie o otázke viny a trestu.

Účelom trestného konania je predovšetkým to, aby trestné činy boli náležite zistené a ich páchatelia podľa zákona spravodlivo potrestaní, pritom má pôsobiť na upevňovanie zákonnosti, na predchádzanie a zamedzovanie trestnej činnosti, na výchovu občanov v duchu dôsledného zachovávania zákonov a pravidiel občianskeho spoluzitia i čestného plnenia povinností k štátu a spoločnosti (§ 1 ods.1 Tr. por., účinného do 1. januára 2006).

Trestné konanie je potom ovládané základnými zásadami zaručujúcimi naplnenie vyššie uvedeného účelu trestného konania, ktoré sa uplatňujú nielen z pohľadu samotného obvineného, ale i z pohľadu práv a povinností ostatných subjektov a strán trestného konania. Predovšetkým s ohľadom na práva týchto ostatných subjektov, prípadne strán na trestnom konaní zúčastnených je akceptácia záveru o možnosti orgánu, ktorý prieťahy v konaní sám spôsobil, zastaviť trestné stíhanie, celkom neprijateľná.

Týmto postupom by bola celkom nežiaducim spôsobom modifikovaná zásada oficiality, ktorá stanovuje, že každý orgán činný v trestnom konaní má povinnosť z vlastnej iniciatívy urobiť všetko pre naplnenie účelu trestného konania, a zároveň by sa tak oslabovala funkcia trestného práva vo všeobecnom zmysle, predovšetkým funkcia ochranná.

Najvyšší súd Slovenskej republiky navyše považuje za potrebné zdôrazniť, že namietaný čl. 6 ods.1 Dohovoru vôbec nestanovuje žiadnu výslovnú sankciu, ktorou by stíhal porušenie práva na spravodlivý proces, ktoré je v tomto článku zakotvené a pod ktorým je uvedený celý rad čiastkových práv a slobôd, ktorého súčasťou je i právo na rozhodnutie v primeranej lehote.

Prímeranosť dĺžky konania je judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len Súd) posudzovaná s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu s prihliadnutím ku kritériám zakotveným v judikatúre Súdu, akými sú zložitnosť prípadu, chovanie sťažovateľa a chovanie štátnych orgánov, poprípade čo je pre sťažovateľa v stávke. Súd v žiadnom zo svojich rozhodnutí nekonkretizoval „všeobecne záväznú“ dobu, ktorú by bolo možné za prímeranú lehotu považovať.

Porušenie pravidla plynúceho z čl.6 ods.1 Dohovoru je sankcionované vyvedením zodpovednosti štátu voči obvinenému, kedy bolo v rozhodnutiach Súdu spravidla priznané sťažovateľovi spravodlivé zadost'učinenie vo forme peňažnej náhrady a konštatované porušenie čl.6 ods.1 Dohovoru.

Nápravu porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote vo forme zastavenia trestného stíhania Súd z čl.6 Dohovoru v žiadnom prípade zo svojich rozhodnutí nevyvodil.

Naopak judikatúra Súdu je v tomto ohľade jednoznačná v tom smere, že zmiernenie trestu z dôvodu neprimeranosti dĺžky konania v zásade zbavuje jednotlivca jeho postavenia obeť v zmysle článku 36 Dohovoru za predpokladu, že vnútroštátne orgány uznajú, či už výslovne alebo v podstate veci, že šlo o porušenie Dohovoru a uskutočnia nápravu.

Krajský súd v týchto intenciách vôbec neuvažoval, keď obžalovanému J. L. po jedenástich rokoch od spáchania skutkov a začatia trestného stíhania a siedmich rokoch súdneho konania uložil trest odňatia slobody vo výmere 8 (osem) rokov, teda takmer v polovici trestnej sadzby trestného činu najprisnejšie trestného, i keď obžalovaný J. L. podľa odpisu registra trestov nebol odvtedy odsúdený.

V tomto smere Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že okolnosti prípadu alebo pomery páchatel'a môžu odôvodniť aplikáciu § 40 ods. 1 Tr. zák., účinného do 1. januára 2006 len za predpokladu, že použité zákonom stanovenej trestnej sadzby odňatia slobody by bolo pre páchatel'a neprimerane prísne a že účel trestu možno dosiahnuť aj trestom kratšieho trvania. Všetky tri podmienky sú ustanovené kumulatívne, a preto musia byť splnené zároveň. Ustálená súdna prax slovenských súdov v súvislosti s aplikáciou ustanovenia § 40 ods. 1 Tr. zák. zohľadňovala predovšetkým, ak nie výlučne, tie okolnosti prípadu, ktoré súviseli so skutkom ako takým a s jeho právnym posúdením, teda okolnosti, za ktorých bol spáchaný čin v zmysle § 3 ods. 4 Tr. zák., resp. rodinné a osobné pomery páchatel'a, ktoré existujú v čase rozhodovania o treste.

Vôbec alebo len ojedinele niektoré súdy pri ukladaní trestu zohľadňujú neprimeranú dĺžku konania v rámci posúdenia otázky, či uvedená skutočnosť je takou okolnosťou, ktorá odôvodňuje mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody pod zákonom stanovenú dolnú hranicu trestnej sadzby s použitím ustanovenia § 40 ods. 1 Tr. zák.

V tomto smere Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že dĺžka konania, ktorá s prihliadnutím na obťažnosť veci, postoj obvineného k trestnému stíhaniu a procesný postup orgánov činných v trestnom konaní výrazne a neprimerane presahuje dĺžku konania v porovnateľných veciach je takou okolnosťou prípadu, ktorá odôvodňuje pri ukladaní trestu použiť mimoriadne zmierňovacie ustanovenie podľa § 40 ods. 1 Tr. zák., účinného do 1. januára 2006 (§ 39 ods. 1 Tr. zák.) a uloženie trestu odňatia slobody pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom s obmedzením uvedeným v ustanovení § 40 ods. 4 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 (§ 39 ods. 3 Tr. zák.).

Krajský súd ako už bolo skôr povedané sa takýmito úvahami vôbec neriadil, i keď z obsahu spisu je bez akýchkoľvek pochybností zrejmé, že výraznou mierou participoval na tejto dĺžke konania, ktorá je vzhľadom na povahu a obťažnosť posudzovanej trestnej veci jednoznačne neprimeraná.

Z týchto dôvodov preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 258 ods. 1 písm. e/, ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu u obžalovaného J. L. a na podklade § 259 ods. 3 Tr. por. podľa § 148 ods. 5 s použitím § 35 ods. 1 a § 40 ods. 1 Tr. zák., účinného do 31. augusta 1999 obžalovanému J. L. uložil úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyri) roky, na výkon ktorého ho podľa § 39a ods. 3 Tr. zák., účinného do 31. augusta 1999 zaradil do I. (prvej) nápravno-výchovnej skupiny.

Zároveň mu podľa § 55 ods. 1 písm. a/ Tr. zák., účinného do 31. augusta 1999 uložil aj trest prepadnutia veci, a to zošitú formátu A4 s doskami čiernej farby s poznámkami obžalovaného, ktorého vlastníkom sa podľa § 55 ods. 3 Tr. zák., účinného do 31. augusta 1999 stáva štát.

Nakoniec uložil obžalovanému aj ochranné opatrenie, a to podľa § 83 ods. 1 písm. e/ Tr. zák., účinného od 1. januára 2006 zhabanie nasledovných vecí:

- etikiet s nápisom červenej farby „Tuzemský Rum“, výrobca O. H., a.s., T. v počte 1 000 ks,
- čerpadla na kvapalinu zn. Rover Pompe č. X. červenej farby s hadicou dĺžky 0,5 m,
- prístroja na meranie hustoty kvapaliny „liehomer“, pričom vlastníkom zhabaných vecí podľa § 83 ods. 2 Tr. zák., účinného od 1. januára 2006 sa stáva štát.

Keďže odvolanie prokurátora nebolo dôvodné, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho zamietol podľa 256 Tr. por., účinného do 1. januára 2006.

11. ROZHODNUTIE

Z ustanovenia § 21 ods. 6 zákona č. 403/2004 Z.z. o európskom zatýkacom rozkaze a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších prepisov vyplýva, že sťažnosť prokurátora a vyžiadanej osoby je prípustná len pre niektorý z dôvodov odmietnutia vykonania európskeho zatýkacieho rozkazu podľa § 14.

V prípade, že sťažnosť sa neopiera o žiadny z dôvodov uvedených v tomto ustanovení, neprichádza do úvahy rozhodnutie podľa § 21 ods. 7 zákona o európskom zatýkacom rozkaze, ale takú sťažnosť ako neprípustnú treba zamietnuť podľa § 193 ods. 1 písm. a/ Tr. por.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. januára 2010, sp. zn. 5 Tost. 1/2010).

Najvyšší súd Slovenskej republiky uvedeným uznesením podľa § 193 ods. 1 písm. a/ Tr. por. zamietol sťažnosť vyžiadanej osoby M.O. podanú proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. decembra 2009, sp. zn. 2 Ntc 9/2009.

Z o d ô v o d n e n i a:

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením zo 17. decembra 2009, sp. zn. 2 Ntc 9/2009, podľa § 21 ods. 1 zákona č. 403/2004 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien sa vykoná európsky zatýkací rozkaz Okresného súdu Plzeň – sever v Českej republike, sp. zn. 2T 243/2007, z 19. augusta 2009, tak, že vyžiadaná osoba M. O., narodený 5. decembra 1978 v Lučenci, trvale bytom L., T. námestie č. X., občan Slovenskej republiky, t. č. vo väzbe v Ústave na výkon väzby B. B. od 2. októbra 2009 sa odovzdá na trestné stíhanie pre skutky uvedené v európskom zatýkacom rozkaze Okresného súdu Plzeň – sever v Českej republike, sp. zn. 2T 243/2007, zo dňa 19. augusta 2009, kvalifikované ako pokračujúci trestný čin krádeže podľa § 247 ods.1 písm. b/, písm. e/, ods. 3 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. Českej republiky, sčasti dokonaný a sčasti v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 Tr. zák. Českej republiky, porušovania domovej slobody podľa § 238 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. Českej republiky, poškodzovania cudzej veci podľa § 257 ods. 1 Tr. zák. Českej republiky a neoprávneného držania platobnej karty podľa § 249b Tr. zák. Českej republiky, spáchaného sčasti samostatným konaním a sčasti v spolupáchateľstve podľa § 9 ods. 2 Tr. zák. Českej republiky, ktorých sa mal dopustiť na tom skutkovom základe ako je uvedené vo výroku vyššie uvedeného uznesenia pod bodmi 1/ až 184/.

Proti tomuto uzneseniu v zákonom stanovenej lehote podala sťažnosť vyžiadaná osoba M. O., ktorú odôvodnila v osobitnom písomnom podaní jednak sama a jednak prostredníctvom svojho obhajcu.

V odôvodnení podanej sťažnosti vyžiadaná osoba M. O. namietala porušenie práva na obhajobu v tom smere, že jeho zvolenému obhajcovi nebola poskytnutá dostatočná lehota na prípravu verejného zasadnutia, ďalej spochybnila samotné trestné stíhanie vedené proti jeho osobe v Českej republike pre jeho dĺžku a spôsob doručovania zásielok a napokon vytýkal napadnutému uzneseniu skutočnosť, že nevie, či bol vydaný na trestné stíhanie alebo už na výkon trestu, pričom v prípade druhej alternatívy žiadal, aby nadriadený súd podmienil jeho vydanie podmienkou, že môže požiadať o obnovu konania.

Podľa § 21 ods. 6 zákona č. 403/2004 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien proti rozhodnutiu krajského súdu, ktorým rozhodol o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu, je prípustná sťažnosť prokurátora a vyžiadanej osoby len pre niektorý z dôvodov odmietnutia vykonania európskeho zatýkacieho rozkazu podľa § 14; sťažnosť má odkladný účinok.

Z odôvodnenia podanej sťažnosti vyžiadanej osoby M. O. Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že táto osoba neuplatnila ani jeden dôvod uvedený v § 14 zákona č. 403/2004 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien, pre ktorý by mohlo dôjsť k odmietnutiu vykonania európskeho zatýkacieho rozkazu.

Vzhľadom k tomu Najvyšší súd Slovenskej republiky sťažnosť vyžiadanej osoby M. O. bez jej meritórneho preskúmania podľa § 193 ods. 1 písm. a/ Tr. por. zamietol, keďže nie je prípustná.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa žiadosťou vyžiadanej osoby M. O., o prepustenie z väzby na slobodu nezaoberal, pretože v tomto štádiu konania je možné jeho prepustenie z väzby na slobodu len z dôvodov uvedených v § 17 ods. 4 písm. b/, písm. d/, písm. e/ zákona č. 403/2004 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien.

12. ROZHODNUTIE

Ustanovením § 567f ods. 2 Tr. por. v znení zákona č. 291/2009 Z.z. nie je dotknuté ustanovenie § 564 ods. 3 až 5 Tr. por. Preto vec, v ktorej bola podaná obžaloba pred 1. januárom 2006 a v ktorej koná v prvom stupni krajský súd v súlade s ustanovením § 564 ods. 4 Tr. por. nie je možné na základe prechodného ustanovenia § 567f ods. 2 Tr. por. postúpiť okresnému súdu ako vecne príslušnému.

Ustanovenie § 567f ods. 2 Tr. por. je potrebné interpretovať ako pravidlo pre zachovanie pôsobnosti a príslušnosti, založenej pre iný než špecializovaný trestný súd podaním obžaloby, návrhu na schválenie dohody o vine a treste alebo návrhu na uloženie ochranného opatrenia podľa zákona č. 301/2005 Z.z. v znení neskorších prepisov pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 291/2009 Z.z. a to aj v rozsahu rozšírenej pôsobnosti špecializovaného trestného súdu podľa § 14 Tr. por. oproti predchádzajúcej pôsobnosti bývalého špeciálneho súdu.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. marca 2010, sp. zn. 2 Tost 6/2010).

Najvyšší súd Slovenskej republiky uvedeným uznesením na základe sťažnosti obvineného Ing. R.S. na neverejnom zasadnutí podľa § 149 ods. 1 Tr. por. v znení účinnom do 1. januára 2006 zrušil uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12. januára 2010, sp. zn. 2 T 3/05, o postúpení veci Okresnému súdu Senica.

Z o d ô v o d n e n i a:

Napadnutým uznesením rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici pri predbežnom prejednaní obžaloby v trestnej veci obvineného V. K. a spol. na neverejnom zasadnutí tak, že túto vec podľa § 186 písm. a/ Tr. por. v znení účinnom do 1. januára 2010 postúpil Okresnému súdu Senica. Svoje rozhodnutie odôvodnil nasledovne:

Obžaloba bola podaná na Krajský súd v Banskej Bystrici 23. júna 1999 (vec vedená pod sp. zn. 1T 25/99) a tomuto súdu sa vec po jej postúpení Krajskému súdu v Banskej Bystrici s právomocou Špeciálneho súdu vrátila nazad 31. mája 2005 (v súčasnosti je vedená pod sp. zn. 2T 3/05).

Vo veci po jej vrátení nebolo doposiaľ vykonané ani predbežné prejednanie obžaloby a ani nebolo vytýčené hlavné pojednávanie.

Konanie obvineného 5. P.K. je obžalobou právne kvalifikované podľa Trestného zákona, v znení účinnom v čase spáchania skutku, resp. v čase podania obžaloby v bodoch:

I. Ako trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. a/, c/,

lebo ako verejný činiteľ v úmysle zadovážiť inému neoprávnený prospech vykonával svoju právomoc spôsobom odporujúcim zákonu, zadovážil takým činom značný prospech a spôsobil tak značnú škodu.

Ako pomoc k trestnému činu podvodu podľa § 10 ods. 1 písm. c/, § 250 ods. 1, ods. 3 písm. a/ [spáchaného pre zárobok], ods. 4 ,
lebo poskytol inému pomoc na spáchanie trestného činu podvodu odstránením prekážok.

XIII. Ako pomoc k trestnému činu podvodu podľa § 10 ods. 1 písm. c/, § 250 ods. 1, ods. 4.

XIV., XV., XVI., XVII.- ako trestný čin prijímania úplatku podľa § 160 ods. 1, ods. 3,
lebo v súvislosti s obstarávaním vecí všeobecného záujmu prijal úplatok a čin spáchal ako verejný činiteľ.

XVII.- aj ako pomoc k trestnému činu podvodu podľa § 10 ods. 1 písm. c/, § 250 ods. 1, ods. 4.

Keďže právnym posúdením skutku v obžalobe nie je súd viazaný (§ 220 ods. 3 Tr. por. – v znení účinnom do 1. januára 2006), prichádza do úvahy takáto právna kvalifikácia žalovaného konania obvineného 5. P.K. (podľa Tr. zák. v znení účinnom v čase spáchania skutku, resp. v čase podania obžaloby):

Vo všetkých bodoch, t. zn. L, XIII., XIV., XV., XVI., XVII., ako pokračovací trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. a/, písm. c/ (objektívna súvislosť – v čase, mieste, spôsobe páchania, postavení – colník a predmete útoku; subjektívna súvislosť – jednotlivci zámer páchať trestný čin).

Keď je takto v obžalobe konanie menovaného obvineného kvalifikované v bode I., niet dôvodu – vzhľadom na znenie výroku obžaloby a jeho odôvodnenie – aby nebolo jeho konanie uvedeným spôsobom právne kvalifikované aj v ďalších označených bodoch [naviac, nie je vylúčená ani jeho účasť na trestnej činnosti v bode II. obžaloby (v mesiacoch marec až júl 1995) – vid' str. 20-23].

v bodoch L, XIII., XVII. – ako pomoc k trestnému činu podvodu alebo skrátenia dane podľa § 10 ods. 1 písm. c) k § 250 ods. 1, ods. 3 písm. a), ods. 4, resp. § 148 ods. 1. 4.

v bodoch XIV., XV., XVI., XVII. – ako o pokračovací trestný čin prijímania úplatku podľa § 160 ods. 1, ods. 3.

2. Dňa 17. júla 2009 nadobudla účinnosť novela nového Trestného poriadku (zákona č.301/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov), zákonom č.291/2009 Z. z. z 18.6.2009 o špecializovanom trestnom súde a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Táto ustanovuje o.i. pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu („ŠTS“) a prechodné ustanovenia k úpravám účinným dňom vyhlásenia nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 17/08 z 20. mája 2009 v Zbierke zákonov Slovenskej republiky (§ 567f Tr. por.)

Podľa § 14 v súčasnosti účinného znenia Tr. por. sa pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu vzťahuje na:

- d) trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 3 a 4 Trestného zákona v súbehu s trestnými činmi podľa písmen b/, c/, e/, f/, g/, j/ alebo k/,
- e) trestné činy prijímania úplatku podľa §328 až 331 Trestného zákona,
- l) trestné činy súvisiace s trestnými činmi uvedenými v písmenách a/ až j/ alebo k/, ak sú splnené podmienky na spoločné konanie.

Podľa § 567f Tr. por.:

„(1) Vo veciach, ktoré patria do pôsobnosti Špecializovaného trestného súdu, v ktorých bolo začaté trestné stíhanie pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, je príslušný na konanie Špecializovaný trestný súd, ak ďalej nie je ustanovené inak.

Na konanie vo veciach, ktoré patria do pôsobnosti Špecializovaného trestného súdu, v ktorých bola podaná obžaloba, návrh na schválenie dohody o vine a treste alebo návrh na uloženie ochranného opatrenia pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona na iný ako Špeciálny súd, je príslušný súd určený podľa § 15, § 16 ods. 1 až 4 a § 17.

Pri právnej kvalifikácii podľa v súčasnosti účinného znenia Trestného zákona (zák. č. 300/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov), žalované konanie obvineného 5. P.K. napĺňa zákonné znaky:

v bodoch L, XIII., XIV., XV., XVI., XVII. – pokračovacieho zločinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a/, ods. 4 písm. b/ (spôsobenie škody veľkého rozsahu);

- v bodoch L, XIII., XVII. – pomoci k zločinu podvodu alebo skrátenia dane a poistného podľa § 21 písm. d/ k § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a/, resp. § 276 ods. 1, ods. 4;

- v bodoch XIV., XV., XVI., XVII. – pokračovacieho zločinu prijímania úplatku podľa § 328 ods. 1,2; »m súbehu (vid' argumentáciu pod bodom 1.2.).

Z takejto právnej kvalifikácie žalovaného konania menovaného obvineného vyplýva, že je uňho daná pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu podľa § 14 písm. d/ a písm. e/ Tr. por.

S poukazom na § 14 písm. 1/ Tr. por. je daná pôsobnosť ŠTS aj na žalované trestné činy ďalších piatich spoluobvinených. Práve preto, že trestná činnosť všetkých spoluobvinených spolu súvisí, bolo proti nim vedené spoločné konanie a bola na všetkých podaná obžaloba.

Pre pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu nie sú – v tomto prípade – relevantnými napr. konkrétne časové obdobie páchania trestných činov, čas podania obžaloby na obvinených, prípadne to, ktorý Trestný zákon bude na žalované konanie aplikovaný (časová pôsobnosť).

Pre pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu je v tomto prípade rozhodným to, že žalované konanie obvineného 5. P.K. má podľa v súčasnosti účinného znenia Trestného zákona zákonné znaky zločinov zneužívania právomoci verejného činiteľa a prijímania úplatku (ktoré patria do pôsobnosti Špecializovaného trestného súdu) a s poukazom na § 14 písm. 1/ Tr. por. „vťahuje“ do pôsobnosti Špecializovaného trestného súdu aj ďalších spoluobvinených.

Hoci je v tejto trestnej veci daná pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu, nie je s poukazom na § 567f ods. 2 Tr. por. na konanie príslušný, lebo obžaloba bola podaná pred účinnosťou zákona o Špecializovanom trestnom súde (17. júla 2009) na iný ako Špeciálny súd (t.j. zn. na Krajský súd v Banskej Bystrici).

Podľa tohto zákonného ustanovenia je však v takom prípade príslušným súd určený podľa § 15, § 16 ods. 1 až 4 a § 17 Tr. por.

V zmysle ustanovení, ktoré prichádza do úvahy aplikovať, je vecne príslušným na konanie v prvom stupni okresný súd (ak zákon neustanovuje inak - § 15) a miestne ten súd, v obvode ktorého bol trestný čin spáchaný (§ 17 ods. 1).

Z uvedeného vyplýva, že tunajší krajský súd nie je v tejto trestnej veci vecne príslušný Podľa § 15 Tr. por. Nie je teda súdom určeným podľa zákona (zákonný súd) na jej prejednanie, nemôže v nej už ďalej pokračovať a musí ju preto postúpiť vecne a mieste príslušnému okresnému súdu.

Keďže žalovaná trestná činnosť obvineného 5. P.K., ktorá znamenala (spolu snovou zákonnou úpravou) primárny dôvod pre zánik vecnej príslušnosti tunajšieho krajského súdu, bola podľa obžaloby páchaná na Colnici S., hraničná colná odbočka K. vývoz D2, vec bola postúpená pri predbežnom prejednaní obžaloby podľa § 188 ods. 1 písm. a/ Tr. por. Okresnému súdu Senica.

Proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici podal v zákonnej lehote sťažnosť obvinený R. S. prostredníctvom obhajcu.

V jej dôvodoch uvádza, že právny názor súdu o tom, že v tejto veci je daná pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu, ale tento nie je na konanie príslušný a vecne príslušným na konanie je okresný súd, pričom keďže žalovaná trestná činnosť obv. na 5. mieste P.K. je primárnym dôvodom pre zánik vecnej príslušnosti Krajského súdu v Banskej Bystrici a vznik vecnej a miestnej príslušnosti Okresného súdu v Senici (pretože páchaná trestná činnosť bola na Colnici S.) nie je správny. Napadnuté uznesenie z hľadiska podstaty rozhodnutia t.j. postúpenia veci inému súdu vychádza zo selektívneho hodnotenia príslušnosti súdu iba vo vzťahu k trestnej činnosti obv. K., opomínajúc pritom trestnú vec všetkých obvinených tak z hľadiska jednotlivých skutkov, najmä však ich právnej kvalifikácie a tým i vecnej príslušnosti.

Preto navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky v Bratislave na základe preskúmania napadnutého uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 2T 3/05 zo dňa 12. januára 2010, toto uznesenie podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. zrušil v celom rozsahu a rozhodol vo veci sám.

Najvyšší súd prerokoval sťažnosť obvineného S. na neverejnom zasadnutí a dospel k záveru, že sťažnosti je potrebné vyhovieť aj keď z iných dôvodov, než sú v jej dôvodoch uvedené.

Právny názor Krajského súdu v Banskej Bystrici obsiahnutý v odôvodnení napadnutého uznesenia je správny len potiaľ, že vzhľadom k právnej kvalifikácii skutkov uvedených v obžalobe by bola podľa súčasne účinného Trestného poriadku daná pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu.

To však neplatí v zmysle prechodných ustanovení zákona; zároveň však platí, že podľa nich nedochádza k „presmerovaniu“ prejednávanej veci z krajského súdu na okresný súd (v tomto prípade Senica) z dôvodu vecnej príslušnosti (v rámci procesného režimu vymedzeného ustanovením § 567f ods. 2 Tr. por.).

V tomto prípade je totiž pre otázku vecnej príslušnosti primárne určujúce, že obžaloba bola podaná na krajský súd pred nadobudnutím účinnosti rekonštruovaného Trestného poriadku (zák. č. 301/2005 Z.z.), t.j. pred 1. januárom 2006.

Podľa § 564 ods. 4 súčasne účinného Trestného poriadku vo veciach, v ktorých bola podaná obžaloba na krajský súd na vykonanie konania v prvom stupni pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, vykoná konanie v prvom stupni príslušný krajský súd podľa doterajších predpisov. Konanie o riadnom opravnom prostriedku proti takému rozhodnutiu vykoná najvyšší súd podľa doterajších predpisov. Rovnako sa postupuje, ak vec postúpil krajskému súdu na vykonanie konania v prvom stupni nepríslušný súd.

Ustanovením § 567f ods. 2 Tr. por. v znení zákona č. 291/2009 Z.z. nie je dotknuté ustanovenie § 564 ods. 3 až 5 Tr. por. Preto vec, v ktorej bola podaná obžaloba pred 1. januárom 2006 a v ktorej sa koná v prvom stupni na krajskom súde v súlade s § 564 ods. 4 Tr. por. nie je možné na základe § 567f ods. 2 Tr. por. postúpiť okresnému súdu ako vecne príslušnému.

Ustanovenie § 567f ods. 2 Tr. por. je potrebné interpretovať ako pravidlo pre zachovanie pôsobnosti a príslušnosti, založenej pre iný než Špeciálny súd podaním obžaloby, návrhu na schválenie dohody o vine a treste alebo návrhu na uloženie ochranného opatrenia podľa zákona č. 301/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 291/2009 Z. z., a to aj v rozsahu rozšírenej pôsobnosti Špecializovaného trestného súdu podľa § 14 Tr. por. oproti predchádzajúcej pôsobnosti Špeciálneho súdu. Táto úprava teda nič nemení na procesnom režime konaní, určenom pre obdobie po 31. decembri 2005 podľa § 564 ods. 3 až 5 Tr. por. tak, že ich, ak bola podaná obžaloba na okresný súd alebo krajský súd pred 1. januárom 2006, vykoná konanie v prvom stupni okresný súd alebo krajský súd podľa (inak zrušeného) zákona č. 141/1961 Zb. z. v znení účinnom do 1. januára 2006 a konanie o riadnom opravnom prostriedku proti rozhodnutiu v tomto konaní vykoná krajský súd alebo najvyšší súd podľa toho istého zákona (okrem výnimky, uvedenej v § 564 ods. 6 Tr. por.). Nejde teda o príslušnosť, určiteľnú podľa § 15, §16 ods. 1 až 4 a § 17 „nového“ Trestného poriadku (z. č. 301/2005 Z.z.), na ktorú tento zákon odkazuje vo svojom § 567f ods. 2.

Platí totiž, že výslovným znením § 567 ods. 2 Tr. por. nie je ustanovenie § 564 ods. 3 až 5 Tr. por. nijako dotknuté a obsahovo možno obe tieto ustanovenia aplikovať bez ich vzájomnej negácie, ktorá by zodpovedala pravidlu „lex posteriori derogat lex priori“. Naopak, postupnosť prechodných ustanovení Trestného poriadku je vedená procesnou logikou dokončenia už začatých konaní súdmi, príslušnými pred zákonom vykonanou zmenou pôsobnosti alebo vecnej príslušnosti, čo je v súlade so zásadou bezpriet'ahového konania podľa § 2 ods. 7 Tr. por. a Čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Je potrebné dodať, že uplatnenie aplikačného postupu Krajského súdu v Banskej Bystrici by viedlo k nutnosti postúpiť prejednanú trestnú vec okresnému súdu bez ohľadu na aktuálny stav súdneho konania, pokiaľ nebola právoplatne skončená (teda nie len v situácii keď sa hlavné pojednávanie ešte nezačalo).

Z uvedených dôvodov najvyšší súd napadnuté uznesenie zrušil ako nezodpovedajúce zákonu. Bude povinnosťou Krajského súdu v Banskej Bystrici vo veci konať ako vecne príslušný súd.

K dôvodom sťažnosti obvineného S. je potrebné uviesť, že vo vzťahu k osobám obvinených sú podľa obsahu obžaloby splnené podmienky na spoločné konanie podľa § 20 ods. 1, ods. 2 a § 21 Tr. por. v znení účinnom do 1. januára 2006, čo však nie je vzhľadom k obsahu a dôvodom tohto rozhodnutia potrebné širšie rozvíjať.

13. ROZHODNUTIE

Sudca pre prípravné konanie rozhodujúci o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby nevykonáva neverejné zasadnutie (§ 348 ods. 3 Tr. por.), ale postupuje podľa § 72 ods. 2 Tr. por. V tomto ustanovení je upravený osobitný procesný úkon, ktorého účelom a výsledkom je rozhodnutie o väzbe vo forme uznesenia, ktoré sa v plnom rozsahu uvedie v zápisnici o tomto úkone podľa § 72 ods. 3 Tr. por.

V prípade, že obvinený výslovne požiada, aby sa konalo v jeho neprítomnosti, sudca pre prípravné konanie určený termín výsluchu nezruší, ale v tomto termíne skonštatuje do zápisnice žiadosť obvineného o konanie v jeho neprítomnosti, podľa obsahu spisu rozhodne a umožní tak po vyhlásení uznesenia podanie sťažnosti prokurátorovi a obhajcovi obvineného (v mene obvineného) v súlade s § 83 ods. 2 Tr. por. ak sa na úkon dostavia.

Nezachovanie tohto postupu vylučuje aplikovať na podanú sťažnosť osobitnú zákonnú lehotu uvedenú v § 83 ods. 2 Tr. por. Naopak nevyužitie práva účasti na úkone má za následok vylúčenie možnosti podať proti rozhodnutiu o väzbe sťažnosť.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. decembra 2009, sp. zn. 2 Tost 25/2009).

Najvyšší súd Slovenskej republiky uvedeným uznesením podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. zamietol sťažnosť obvineného Ing. I.P. proti uzneseniu sudkyne Špecializovaného trestného súdu z 23. novembra 2009, sp. zn. Tp 39/09.

Z o d ô v o d n e n i a:

Napadnutým uznesením sudkyňa pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len sudkyňa pre prípravné konanie) predĺžila na základe návrhu prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len prokurátorka), ktorému v plnom rozsahu vyhovel lehotu trvania väzby obvineného P., ktorý je vo väzbe od 20. februára 2009 (a lehota tejto väzby bola predchádzajúcim rozhodnutím sudkyne pre prípravné konanie predĺžená do 20. decembra 2009) do 20. júna 2010, a to uznesením z 23. novembra 2009.

Obvinenému, ktorý 20. novembra 2009 písomne požiadal, aby sa o návrhu na predĺženie lehoty väzby rozhodlo v jeho neprítomnosti bolo uznesenie oznámené jeho doručením 27. novembra 2009 a 30. novembra 2009 podal proti tomuto uzneseniu sťažnosť prostredníctvom obhajcu, ktorej dôvody sú uvedené ďalej.

Vec bola predložená Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako nadriadenému súdu Špecializovaného trestného súdu podľa § 190 ods. 2 písm. b/ Tr. por. pri zachovaní minimálnej lehoty 5 pracovných dní pred uplynutím lehoty väzby v prípravnom konaní v súlade s § 76 ods. 3 Tr. por.

Najvyšší súd prerokoval vec na neverejnom zasadnutí a zistil nasledovné:

V prvom rade je potrebné zdôrazniť že o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby v prípravnom konaní sa podľa Trestného poriadku v znení, účinnom od 1. februára 2009 nerozhoduje na verejnom zasadnutí, ako to konštatuje aj odôvodnenie napadnutého uznesenia na čl. 2. Vyplýva to z § 291 Tr. por. pri absencii iného ustanovenia, ktoré by ustanovovalo verejné zasadnutie ako procesnú formu pre rozhodovanie o tejto otázke.

Podľa § 72 ods. 2 v spojení s § 348 ods. 3 Tr. por. postupuje sudca pre prípravné konanie pri rozhodovaní o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby v prípravnom konaní podľa prvého z citovaných ustanovení bez využitia iného procesného inštitútu (nejde o neverejné zasadnutie senátu pri rozhodovaní o väzbe podľa § 302 ods. 2 Tr. por.), resp. bez iného zákonného pomenovania tohto procesného úkonu. Ide o osobitný procesný úkon, ktorého účelom a výsledkom je rozhodnutie o väzbe vo forme uznesenia, ktoré sa v plnom rozsahu uvedie v zápisnici o tomto úkone podľa § 72 ods. 3 Tr. por. Sudca pre prípravné konanie teda postupuje

pri vykonaní tohto úkonu primerane ako pri rozhodovaní o návrhu prokurátora na vzatie zadržaného obvineného do väzby podľa § 87 ods. 2 Tr. por., avšak v časových dimenziách lehôt podľa § 76 ods. 3 a 4 Tr. por.

To však nič nemení na možnosti obvineného požiadať, aby sa konalo v jeho neprítomnosti v zmysle § 72 ods. 2 Tr. por.

Treba dodať, že žiadosť o konanie v neprítomnosti po upovedomení o termíne výsluchu neznamená, že sa naterminovaný úkon zruší. V termíne výsluchu sudca pre prípravné konanie skonštatuje žiadosť obvineného o konanie v neprítomnosti, podľa obsahu spisu rozhodne a umožní tak po vyhlásení uznesenia podanie sťažnosti prokurátorovi a obhajcovi obvineného v súlade s § 83 ods. 2 Tr. por., ak sa na úkon (o ktorom sa spisuje zápisnica podľa § 72 ods. 3 Tr. por.) dostavia.

Podľa § 83 ods. 2 Tr. por. proti uzneseniu o nevzatí do väzby alebo uzneseniu o prepustení zatknutého obvineného na slobodu môže prokurátor podať sťažnosť len ihneď po vyhlásení uznesenia; to platí aj pre podanie sťažnosti obvineným, obhajcom mladistvého obvineného alebo prokurátorom proti rozhodnutiu o väzbe, ak súd alebo sudca pre prípravné konanie rozhodoval podľa § 76 ods. 3 alebo 4, ustanovenie § 186 ods. 2 sa v tomto prípade nepoužije.

Toto poučenie je aj prvotne obsiahnuté v napadnutom uznesení a je poučením, ktoré odráža zákonný stav podľa platného a účinného Trestného poriadku.

Platí teda, že ak pri prvom rozhodovaní súdu o väzbe po podaní obžaloby podľa § 76 ods. 3 Tr. por. (v spojení s ods. 4 cit. ust., ak podaniu obžaloby predchádzalo jednorazové alebo opakované predĺženie lehoty väzby v prípravnom konaní), čo zodpovedá procesnej situácii podľa § 238 ods. 3 Tr. por., alebo pri rozhodovaní o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby v prípravnom konaní podľa § 76 ods. 3 alebo 4 Tr. por. obvinený výslovne požiadal, aby sa konalo v jeho neprítomnosti v súlade s § 72 ods. 2 Tr. por., je tým vylúčená možnosť, aby proti rozhodnutiu o väzbe podal sťažnosť. Podľa § 83 ods. 2 Tr. por. totiž v týchto prípadoch môže obvinený podať sťažnosť len ihneď po vyhlásení uznesenia.

Účelom tejto úpravy obmedzenia pri podávaní sťažnosti je zabrániť omeškaniu v rozhodovaní (v prípadoch podľa § 76 ods. 3 a 4 Tr. por.), ak je obžaloba alebo návrh prokurátora na predĺženie lehoty väzby v prípravnom konaní podaný na hranici minimálnej lehoty dvadsiatich pracovných dní pred uplynutím lehoty, ktorá by bola lehotou väzby v prípravnom konaní (ak by bola podaná obžaloba) alebo lehoty väzby v prípravnom konaní (ak bol podaný návrh na jej predĺženie) podľa § 76 ods. 2 Tr. por. v kontexte odseku 3 a 4 cit. ust.

Zákonné obmedzenie podľa § 83 ods. 2 Tr. por. platí i pre prokurátora a taktiež pre obhajcu mladistvého obvineného, ktorý je oprávnený vykonávať podľa § 44 ods. 3 Tr. por. práva podľa odseku 2 cit. ust. i proti vôli obvineného. Títo si však znemožnia podanie sťažnosti tým, že nevyužijú právo účasti na úkone, na ktorom sa rozhoduje o väzbe. Nie je teda podmienkou rozhodovania o väzbe bez ich účasti výslovná žiadosť, aby sa konalo v ich neprítomnosti.

Zároveň však platí, že ak obvinený podľa § 72 ods. 2 Tr. por. požiada, aby sa konalo v jeho neprítomnosti, obhajca obvineného má podľa § 44 ods. 2 Tr. por. právo zúčastniť sa na úkone, na ktorom sa rozhodne o väzbe (na ktorom sa mal podľa pôvodného určenia termínu vykonať výsluch obvineného) a podať v jeho mene sťažnosť proti rozhodnutiu o väzbe ihneď po vyhlásení uznesenia v súlade s § 83 ods. 2 Tr. por. Rovnaké právo účasti na úkone, aké má obvinený a jeho obhajca má aj prokurátor a od jeho využitia závisí možnosť podať sťažnosť proti rozhodnutiu o väzbe, nakoľko v prípadoch podľa § 83 ods. 2 Tr. por. možno sťažnosť podať len ihneď po vyhlásení uznesenia.

Predmetný úkon bol však v prejednávanej veci oproti termínu nariadenému 20. novembra 2009 na 30. novembra 2009 po faxovom obdržaní návratky, prostredníctvom ktorej obvinený písomne požiadal o konanie v jeho neprítomnosti zrušený, čomu nasvedčuje záznam v spise z 20. novembra 2009. Následne sudkyňa pre prípravné konanie rozhodla bez ďalšieho („od stola“) napadnutým uznesením, teda bez jeho vyhlásenia a bez jeho uvedenia v plnom znení s odôvodnením a poučením v zápisnici o úkone (§ 72 ods. 3 Tr. por.). Taktoto bol z možnosti podať sťažnosť v zákonomnom režime vylúčený obvinený (ak by bol na úkone zastúpený obhajcom) a rovnako aj prokurátor (pre prípad, že by sa jeho návrhu nevyhovelo lebo nevyhovelo v plnom rozsahu

z hľadiska časového rozsahu predĺženia lehoty väzby). Postupom v súlade so zákonom by bolo ponechať pôvodný termín nezrušený, rozhodnúť o väzbe a uznesenie vyhlásiť v prítomnosti len tých upovedomených osôb, ktoré by sa dostavili. Takto sa nemalo postupovať na verejnom zasadnutí, podstatné je však materiálne zachovanie práv procesných strán, ktoré by nepochybné neboli narušené.

Z uvedených dôvodov najvyšší súd v nastalej procesnej situácii podľa Čl. 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky priamo aplikoval Čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, interpretačne v súlade s Čl. 17 ods. 2 veta prvá Ústavy (§ 2 ods. 1 Tr. por.) na účel zabezpečenia, aby bol v konaní o návrhu na predĺženie lehoty väzby zachovaný zákonný postup a tým aj zákonnosť ďalšieho pozbavenia osobnej slobody obvineného a sťažnosť (ktorá bola inak podaná vo všeobecnej trojdňovej lehote podľa § 187 ods. 1 Tr. por.) nezamietol ako oneskorenú podľa § 193 ods. 1 písm. b/ Tr. por.

Ak by tak neučinil, ustanovenie § 193 ods. 2 Tr. por. v spojení s nesprávnym poučením o práve podať sťažnosť do troch dní od oznámenia uznesenia, uvedeným v druhej časti poučenia napadnutého uznesenia (kontroverzne po správnom zákonom poučení s opačným obsahom) by nebránilo zamietnutiu sťažnosti ako oneskorenej. Sťažnosť by totiž nebola zamietnutá „len“ pre nesprávne poučenie. Práve naopak, prvotným a podstatným dôvodom zamietnutia sťažnosti by bolo odmietnutie účasti obvineného na výsluchu, resp. jemu zodpovedajúcim úkone, ktoré by však bolo spojené s nesprávnym procesným postupom súdu, ktorým sa vylúčila možnosť obhajcu na dotknutom úkone podať sťažnosť.

Návrhu prokurátorky bolo v plnom rozsahu vyhovené, nemohla byť teda negatívne dotknutá.

Zároveň sa vecným prerokovaním sťažnosti vytvorila možnosť obvineného vyjadriť sa k návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby (v podanej sťažnosti) skôr, kým sa o návrhu rozhodlo s účinkami právoplatnosti tak, aby mohlo byť pri rozhodovaní súdu toto vyjadrenie zohľadnené.

Po prerokovaní veci na neverejnom zasadnutí najvyšší súd konštatoval, že vecne je potrebné s predĺžením lehoty väzby v zmysle výroku napadnutého uznesenia súhlasiť.

Konanie, ktoré mu predchádzalo bolo vykonané v súlade so zákonom okrem vyššie uvedených nedostatkov, ktoré sú reparované konaním a rozhodnutím o sťažnosti.

Uznesenie sudkyne pre prípravné konanie podrobne popisuje priebeh trestného konania a zaoberá sa aktuálnou dôvodnosťou podozrenia so spáchania trestných činov, pre ktoré bolo vznesené obvinenie, okolnosťami pretrvávania dôvodov preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por., ako aj doterajšou činnosťou orgánov prípravného konania a úkonmi, ktoré bude potrebné v rámci vyšetrovania vykonať.

Nie je teda potrebné uznesenie súdu prvého stupňa nahrádzať alebo obsahovo duplikovať. Namiesto je však dotknúť sa dôvodov sťažnosti, podanej obvineným prostredníctvom jeho obhajcu.

Ak dochádza k rozšírovaniu obvinenia, je potrebné najprv aspoň na úrovni rozumnej primeranosti získať dôkazný podklad pre tento postup, nakoľko voči osobe obvineného v rozsahu rozšírenia obvinenia ide o kvalitatívne rovnaký procesný postup, ako pri vznesení prvotného obvinenia.

Je zrejmé, že rozšírenie obvinenia 9. októbra 2009 v prípade zločinu podľa § 277 Tr. zák., spočívajúceho v neoprávnenom uplatňovaní nadmerných odpočtov dane z pridanej hodnoty, ktorý mal byť spáchaný prostredníctvom rozsiahlej skupiny osôb, charakterizovanej ako zločinecká skupina (obvinenie aj pre zločin podľa § 296 Tr. zák.), pričom sa v priebehu konania rozširuje počet spoluobvinených (a počet obchodných spoločností, prostredníctvom ktorých mala byť trestná činnosť spáchaná), nemôže dôvod preventívnej väzby oslabiť práve naopak, najmä ak mal byť obvinený P. riadiacim členom zločineckej skupiny.

S tým úzko súvisí hrozba marenia účelu trestného stíhania (ako podmienka predĺženia lehoty väzby), keďže jeho vývoj bol spojený nielen s dokazovaním trestnej činnosti, pre ktorú bolo pôvodne vznesené obvinenie, ale aj s odhalením podozrenia so spáchania ďalších čiastkových útokov pokračovacieho trestného činu a tomu zodpovedajúcim rozšírením obvinenia. Nejde tu o hrozbu marenia vyšetrovania (ako dôvodu

kolúznej väzby), ale o hrozbu pretrvávania (sčasti aj tretími osobami ovplyvniteľného) doznievania rozsiahlych a rozvetvených aktivít v oblasti daňovej trestnej činnosti.

Pokiaľ ide o ďalšie dôvody trvania väzby v zmysle § 79 Tr. por. (nad rámec dôvodnosti vznesenia obvinenia a danosť dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 Tr. por.), vzhľadom na charakter vzneseného obvinenia je zrejmé, že aktivita vo vyšetrovaní nie je posudzovateľná len podľa úkonov, na ktorých má právo účasti obhajoba, ako sú výsluchy spoluobvinených a svedkov. Používajú sa dôkazné prostriedky, ktorých využitie predpokladá súčinnosť tretích osôb, ako sú znalci, alebo telekomunikační operátori pri získavaní údajov o uskutočnenej telekomunikačnej činnosti. Pri získaní väčšieho množstva listinných dôkazov (napr. týkajúcich sa obchodných spoločností a ich účtov) je potrebné aspoň v podstatných bodoch zosumarizovať získané informácie so zameraním na predmetné skutky a ďalší vývoj vyšetrovania.

Keďže ide o naozaj rozsiahlu trestnú vec s náročným dokazovaním, nie je predlžovanie väzobnej lehoty po uplynutí desiatich mesiacov jej trvania neprimerané, a to aj vzhľadom na lehotu podľa § 76 ods. 7 písm. b/ Tr. por. Šesťmesačné predĺženie je zároveň primerané z toho dôvodu, aby bolo meritórne ukončenie prípravného konania reálne a nedochádzalo k nadbytočným úkonom prokurátora, sudcu pre prípravné konanie a sťažnostného súdu, týkajúcim sa primárne zabezpečovacieho prostriedku v konaní a nie rozhodovania vo veci samej.

Bude však naďalej zákonnou povinnosťou orgánov prípravného konania postupovať prednostne a urýchlene bez ohľadu na nevyčerpaný zvyšok predĺženej lehoty a pokiaľ ide o prokurátora, priebežne zvažovať aplikáciu § 79 ods. 1 Tr. por. Rovnako nie je obmedzené právo obvineného žiadať o prepustenie z väzby na slobodu podľa § 79 ods. 3 Tr. por.

Pokiaľ ide o požiadavku zabezpečiť možnosť obvineného vyjadriť sa k návrhu prokurátora na predĺženie väzobnej lehoty, toto právo je oproti prvostupňovému konaniu (kde bolo rozhodnuté skôr, ako bol návrh doručený obvinenému a jeho obhajcovi) zabezpečené prerokovaním sťažnosti obvineného proti uzneseniu o predĺžení lehoty väzby najvyšším súdom. Sťažnosť je totiž obsahovo reakciou nielen na rozhodnutie samotné, ale i na návrh prokurátora. Je tomu tak aj preto, lebo prokurátorka a sudkyňa pre prípravné konanie sa vo svojich argumentoch bez relevantných odlišností zhodli. Mechanizmus rozhodovania podľa § 76 ods. 3 a 4 Tr. por. zabezpečuje v tomto smere možnosť adekvátnej nápravy postupu súdu prvého stupňa, alebo odstránenia časovej tiesne resp. omeškania pri doručovaní návrhu a vyjadrovaní sa k nemu. Protiargumenty obvineného mohli byť posúdené nadriadeným súdom a materiálne jeho práva neboli porušené, nakoľko rozhodnutie o predĺžení lehoty väzby (pozitívne alebo negatívne) je v konaní o sťažnosti v celom rozsahu v pôsobnosti nadriadeného súdu.

Je potrebné dodať, že ide o zohľadnenie písomného vyjadrenia. Obvinený, ktorý mal možnosť osobne voči sudkyňi pre prípravné konanie argumentovať namiesto toho požiadal, aby sa konalo v jeho neprítomnosti.

Na základe uvedeného rozhodol najvyšší súd v zmysle výroku tohto uznesenia a podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť obvineného zamietol ako nedôvodnú.

Zrušenie prvostupňového rozhodnutia a obsahovo zhodné rozhodnutie vo veci postupom podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. na účel odstránenia procesnej chyby spočívajúcej v neposkytnutí možnosti obvinenému vyjadriť sa predbežne k návrhu na predĺženie lehoty väzby (postup podľa písmena b/ cit. ust. je vylúčený) by bolo formálnym riešením, ktoré by na podstate rozhodnutia ani ochrane práv procesných strán nič nezmenilo.

14. ROZHODNUTIE

Výsluch obvineného bude spravidla neodkladným úkonom (§ 160 ods. 5 Tr. por., účinného do 1. januára 2006) vo vzťahu k ďalším neskôr spoluobvineným osobám, ktorým dovtedy nemohlo byť vznesené obvinenie pre objektívne prekážky (neboli známi, boli na úteku a pod.) za podmienky, že pri takom výsluchu obvinený vypovedal o spoločnej trestnej činnosti spáchanej s ďalšími neskoršie spoluobvinenými alebo bola daná iná bezprostredná súvislosť trestnej činnosti takýchto neskorších spoluobvinených s trestnou činnosťou obvineného, ktorý je vypočúvaný v rámci neodkladného úkonu.

Takýto výsluch je dôkazom získaným spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam Trestného poriadku, a preto je možné podľa § 211 ods. 2 písm. b/ Tr. por. účinného do 1. januára 2006¹ prečítať zápisnicu o výsluchu bývalého spoluobžalovaného, ktorý sa vo výpovedi na hlavnom pojednávaní v podstatných bodoch odchyľuje od svojej skoršej výpovede.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. februára 2010, sp. zn. 2 Tdo 2/2010).

Najvyšší súd Slovenskej republiky uvedeným uznesením podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol dovolanie obvineného I.T. proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 28. apríla 2009, sp. zn. 1 To 42/2009.

Z o d ô v o d n e n i a:

Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš z 3. marca 2009, sp. zn. 2 T 177/2005, bol obvinený I. T. (spoločne so Š. D. a S. M.) v bodoch 1/ – 7/ rozsudku uznaný za vinného z pokračovacieho trestného činu krádeže spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2, § 247 ods. 2 písm. a/, ods. 4 Tr. zákona účinného do 1. januára 2006 (ďalej len Tr. zákona) v jednočinnom súbehu s trestným činom poškodzovania cudzej veci podľa § 257 ods. 1 Tr. zákona a v bode 8/ aj trestným činom poisťovacieho podvodu podľa § 250c ods. 1, ods. 3 Tr. zák. na tom skutkovom základe ako je uvedené v citovanom rozsudku.

Okresný súd za to obvinenému uložil podľa § 247 ods. 4, § 35 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 4 rokov a 6 mesiacov a na jeho výkon ho zaradil podľa § 39a ods. 2 písm. b/ Tr. zák. do druhej nápravno výchovnej skupiny.

Podľa § 228 ods. 1 Tr. por. mu bola uložená aj povinnosť nahradiť A. – S. P., a.s., B. spôsobenú škodu 5451,94 eur.

Poškodené organizácie C. J. L. M. a P. M. M. s.r.o., boli s nárokom na náhradu škody podľa § 229 ods. 1 Tr. por. odkázané na konanie o veciach občianskoprávných.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie obvinený I. T.

Krajský súd v Žiline rozsudkom z 28. apríla 2009, sp. zn. 1 To 42/2009, podľa § 258 ods. 1 písm. c/, písm. d/ a písm. f/ Tr. por. účinného do 1. januára 2006 napadnutý rozsudok zrušil a podľa § 259 ods. 3 Tr. por. sám uznal obvineného v bodoch 1/ až 7/ za vinného z pokračovacieho trestného činu krádeže spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2, § 247 ods. 2 písm. a/, ods. 4 Tr. zák. v jednočinnom súbehu s trestným činom poškodzovania cudzej veci spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2, § 257 ods. 1 Tr. zák.

¹ v súčasnosti § 263 ods. 3 Tr. por.

Za to mu uložil podľa § 247 ods. 4 Tr. zák., § 35 ods. 1 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov a pre jeho výkon ho podľa § 39a ods. 2 písm. b/ Tr. zákona zaradil do druhej nápravno výchovnej skupiny.

Podľa § 226 písm. a/ Tr. por. obžalovaného zároveň oslobodil spod skutku obžaloby právne kvalifikovaného ako trestný čin poisťovacieho podvodu podľa § 250c ods. 1, ods. 3 Tr. zák.

Poškodenú organizáciu A. – S. P. a.s., B. s nárokom na náhradu škody podľa § 229 ods. 3 Tr. por. odkázal na konanie o veciach občianskoprávných.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu prostredníctvom svojho obhajcu podal dovolanie obvinený I. T.

V jeho odôvodnení ako dovolacie dôvody uviedol dôvody uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/, písm. i/ a písm. h/ Tr. por. t.j., že bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu, dôkazy neboli vykonané zákonným spôsobom, rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení skutku a napokon, že trest bol uložený mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby.

Obvinený k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ uviedol, že krajský súd pochybil pri aplikácii § 16 ods. 1 Tr. zák. podľa ktorého sa trestnosť činu posudzuje podľa zákona účinného v čase keď bol čin spáchaný; podľa neskoršieho zákona len vtedy, ak je to pre páchatela priaznivejšie.

V danom prípade pre neho (obvineného) je priaznivejší nový Trestný zákon č. 300/2005 účinný od 1. januára 2006, podľa ktorého po právnej stránke by bol skutok posúdený ako trestný čin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a/, ods. 3 Tr. zák. s trestnou sadzbou šesť mesiacov až tri roky, v jednočinnom súbehu s poškodzovaním cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Tr. zák. s trestnou sadzbou až jeden rok.

Podľa Trestného zákona účinného v čase spáchania trestného činu totiž musel byť skutok kvalifikovaný ako trestný čin krádeže podľa § 247 ods. 2 písm. a/, ods. 4 Tr. zák. s trestnou sadzbou od jedného do piatich rokov a trestný čin poškodzovania cudzej veci podľa § 257 ods. 1 Tr. zák. s trestnou sadzbou až na jeden rok.

Krajský súd teda ukladal trest odňatia slobody podľa zákona účinného v čase spáchania trestného činu t.j. v rámci trestnej sadzby od jedného do piatich rokov. Pri správnom použití zákona (t.j. Trestného zákona účinného od 1. januára 2006) bolo možné trest uložiť len v rámci trestnej sadzby od šesť mesiacov do troch rokov, čiže pri kritériách, ktoré krajský súd pri ukladaní trestu použil by bol trest ukladal zrejme v polovici trestnej sadzby, čím sú naplnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por.

Dôvody naplnenia ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. g/ videl obvinený v tom, že prvostupňový súd použil ako usvedčujúci dôkaz výpoveď S. M., ktorú učinil ešte v prípravnom konaní v postavení obvineného. V čase jeho výsluchu on (obvinený I. T.) nemal doručené uznesenie o vznesení obvinenia, nemohol sa tohto úkonu zúčastniť a nemohol sa ho zúčastniť ani jeho obhajca.

Žiadal preto, aby najvyšší súd zrušil dovolaním napadnutú časť rozsudku krajského súdu a prikázal tomuto, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) predovšetkým skúmal, či podané dovolanie splňa všetky obsahové a formálne náležitosti, či je podané oprávnenou osobou a či je prípustné. Dovolaním bol napadnutý právoplatný rozsudok Krajského súdu v Žiline, ktorým bol obvinenému uložený trest odňatia slobody. Proti takémuto rozhodnutiu je dovolanie prípustné podľa § 368 ods. 1 Tr. por. Dovolanie bolo podané prostredníctvom obhajcu, čím bola splnená aj podmienka jeho podania oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por. a § 373 Tr. por. V dovolaní podľa § 371 ods. 1 Tr. por. obvinený zároveň uvádza dôvody prečo je rozhodnutie napádané a aké chyby sú mu vytýkané.

Predseda senátu preto podľa § 381 Tr. por. nariadil neverejné zasadnutie v rámci ktorého bolo zistené, že dovolanie obvineného nie je dôvodné, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky toto podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pri preskúmaní predloženého spisového materiálu zhodne s dovolacími námietkami obvineného zistil, že krajský súd skutočne nesprávne aplikoval ustanovenie § 16 ods. 1 Tr. zák. pokiaľ trestnosť činu posudzoval podľa Trestného zákona účinného v čase jeho spáchania.

Podľa § 247 ods. 2 písm. a/, ods. 4 Tr. zák. sa páchatel, ktorý si prisvojí cudziu vec tým, že sa jej zmocní a taký čin spácha vlámaním a spôsobí tak väčšiu škodu, potrestá odňatím slobody na jeden až päť rokov.

Väčšou škodou podľa § 89 ods. 13 Tr. zák. v čase spáchania skutku bol 20 násobok minimálnej mesačnej mzdy k 31. decembra 2005 t.j. 138 000 Sk. Značnou škodou je potom 100 násobok takejto mesačnej mzdy t.j. 690 000 Sk.

Podľa § 212 ods. 2 písm. a/, ods. 3 Tr. zák. účinného od 1. januára 2006 sa páchatel, ktorý si prisvojí cudziu vec tým, že sa jej zmocní a taký čin spácha vlámaním a spôsobí tak väčšiu škodu potrestá odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky.

Podľa § 125 ods. 1 Tr. zák. účinného od 1. januára 2006 väčšou škodou sa rozumie desaťnásobok škody malej – t.j. 266 eur, teda 2660 eur. Škodou značnou je potom najmenej stonásobok škody malej t.j. 26 600 eur.

Je teda zrejmé, že obvinený v oboch prípadoch (podľa zákona účinného v čase spáchania činu aj podľa neskoršieho zákona spáchal čin vlámaním a spôsobil týmto činom väčšiu škodu, pričom aplikácia nového Trestného zákona z hľadiska trestných sadziieb je pre páchatel'a jednoznačne priaznivejšia.

Pre úplnosť najvyšší súd len dodáva, že pre posúdenie aplikácie zákona účinného v čase spáchania trestného činu a nového Trestného zákona je trestný čin poškodzovania cudzej veci (§ 257 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 a § 245 ods. 1 Tr. zák. účinného od 1. januára 2006 celkom bez významu, pretože v oboch prípadoch dosahuje trestná sadzba úroveň trestu odňatia slobody do jedného roku.

Na druhej strane je však dôvodnosť uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. treba skúmať aj z hľadiska ustanovenia § 371 ods. 4 Tr. por., t.j. z hľadiska či zistené porušenie zákona zásadne ovplyvnilo postavenie obvineného. Ak zistené porušenie zákona postavenie obvineného totiž zásadne neovplyvnilo dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. nie je možné uplatniť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci zistil, že chybnou aplikáciu § 16 ods. 1 Tr. zák. o časovej pôsobnosti Trestného zákona v predmetnej veci nedošlo k zásadnému ovplyvneniu (zhoršeniu) postavenia obvineného.

Argumentácia obvineného, že v prípade ak by prvostupňový súd ukladal trest obvinenému podľa neskoršieho zákona a použil by rovnaké kritéria, bol by ukladal trest v polovici trestnej sadzby podľa § 212 ods. 3 Tr. zák. t.j. v rozmedzí 6 mesiacov až troch rokov, je len hypotetická a nie je ničím podložená.

Z dôkazov obsiahnutých v spise totiž plynie, že u I.T. ide o osobu náchylnú k páchaniu trestnej činnosti majetkového charakteru, špeciálneho recidivistu, ktorý sa v krátkom časovom odstupe dopúšťa trestnej činnosti, bez toho, aby doteraz ukladané sankcie mali na neho podstatnejší výchovný vplyv.

Z toho je potom zrejmé, že aj pokiaľ by krajský súd bol v predmetnej veci správne aplikoval ustanovenie § 16 ods. 1 Tr. zák. bol by musel trest ukladať pri hornej hranici trestnej sadzby. Z tohto dôvodu aplikáciou Trestného zákona účinného do 1. januára 2006 preto nemohlo dôjsť k zásadnému zhoršeniu postavenia obvineného a obvinený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. uplatniť nemohol.

V zmysle uvedeného teda aj trest, ktorý krajský súd obvinenému uložil vo výmere troch rokov bol uložený v rámci zákonnej trestnej sadzby a neprichádzalo do úvahy naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pri preskúmaní veci rovnako zistil, že nie sú naplnené ani dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c/ a g/ Tr. por. t.j., že krajský súd porušil zásadným spôsobom právo

obvineného na obhajobu a rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Prvostupňový súd podľa § 211 ods. 2 písm. b/ Tr. por. prečítal na hlavnom pojednávaní výpoveď S. M., ktorú učinil v prípravnom konaní 11. mája 2005 v procesnom postavení obvineného. I. T. v tom čase ešte nebolo pre uvedenú trestnú činnosť vznesené obvinenie. Bol totiž na základe pátrania zadržaný orgánmi polície až 19. mája 2005, a teda logicky, ako to napokon aj uvádza vo svojich dovolaciích námietkach, nemohol sa tohto úkonu zúčastniť on a ani jeho obhajca.

Podľa § 211 ods. 2 písm. b/ Tr. por. zápisnica o výpovedi spoluobžalovaného, alebo svedka sa prečíta aj vtedy, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam Trestného poriadku a taká osoba na hlavnom pojednávaní bez oprávnenia odoprela vypovedať, alebo sa v podstatných bodoch odchyľuje od svojej predchádzajúcej výpovede.

Zo spisového materiálu je zistiteľné, že S. M. vypovedal na hlavnom pojednávaní 3. marca 2009 v procesnom postavení svedka, pričom v podstatných rysoch sa odklonil od svojej výpovede v prípravnom konaní, v ktorej I. T. zo spáchania skutkov usvedčoval.

Preto konajúci súd v zmysle už citovaného ustanovenia Trestného poriadku jeho výpoveď správne prečítal, vychádzajúc pritom zo skutočnosti, že jeho skoršia výpoveď bola uskutočnená spôsobom, ktorý nie je v rozpore s Trestným poriadkom.

K tomu najvyšší súd dodáva, že S.M. bolo vznesené obvinenie (rovnako aj Š. D. a I. T.) 10. mája 2005. Tohto dňa bolo po Š. D. a I. T. vyhlásené pátranie, pretože boli nedosiahnuteľní, zdržiavali sa na neznámom mieste.

Za tohto stavu výsluch obvineného bude spravidla neodkladným úkonom podľa § 160 ods. 5 Tr. por. vo vzťahu k ďalším spoluobvineným, ktorým dovtedy nemohlo byť vznesené obvinenie (resp. im nemohlo byť oznámené) pre objektívne prekážky (neboli známi, boli na úteku) za podmienky, že v takom výsluchu obvinený vypovedal k spoločnej trestnej činnosti spáchanej s ďalšími takýmito spoluobvinenými, alebo je daná iná bezprostredná súvislosť trestnej činnosti takýchto neskorších spoluobvinených s trestnou činnosťou obvineného, ktorý je vypočúvaný v rámci neodkladného úkonu.

Z tohto je potom zrejmé, základnou otázkou pre ďalšie procesné použitie výsluchu S. M. v prípravnom konaní a posúdenie jej zákonnosti vo vzťahu k spoluobvinenému I. T. je zistenie či výsluch S. M. bol neodkladným úkonom.

Neodkladným úkonom podľa § 160 ods. 5 Tr. por. je taký úkon, ktorý vzhľadom na nebezpečenstvo jeho zmarenia, zničenia, či straty neznesenie z hľadiska účelu trestného konania odklad na dobu, než bude začaté trestné stíhanie.

Pri úvahe o tom či ide o neodkladný úkon je treba zvažovať, či z hľadiska účelu trestného konania výsluch S. M. neznesol odklad do doby pokiaľ nebude vznesené obvinenie aj voči ostatným spoluobvineným, v tomto prípade aj I. T.

Pri riešení tejto otázky treba vychádzať z § 163 ods. 1 Tr. por. t.j., že ak je na podklade zistených skutočností dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala určitá osoba, vydá vyšetrovateľ, alebo policajný orgán bez meškania uznesenie, že sa táto osoba stíha ako obvinený. Obvinenie sa mu oznámi (§ 137) do troch dní, najneskôr na začiatku jeho prvého výsluchu.

Výsluch obvineného musí byť rovnako teda vykonaný bez meškania potom čo obvinenému bolo vznesené obvinenie oznámené, pretože na tento úkon môžu bezprostredne nadväzovať (a spravidla aj nadväzujú) ďalšie potrebné opatrenia a rozhodnutia (napr. o väzbe), ktorými sa naplňuje účel trestného konania odhliadnuc od toho, že obvinený môže tiež odvtedy v plnom rozsahu realizovať svoje obhajovacie práva (najmä vyjadriť sa k vznesenému obvineniu a pod.).

Z tohto potom plynie, že z uvedených dôvodov a splnení týchto podmienok bude spravidla výsluch obvineného v trestnom konaní neodkladným úkonom, na základe čoho je potom možné ho použiť vo vzťahu k ďalším spoluobvineným, a preto aj výsluch S. M., ktorý učinil v prípravnom konaní mohol konajúci súd prečítať na hlavnom pojednávaní podľa § 211 ods. 2 písm. b/ Tr. por. Prvostupňový súd takto mohol postupovať aj napriek tomu, že S. M. vypovedal v prípravnom konaní v pozícii obvineného a na hlavnom pojednávaní v postavení svedka. Prekážkou prečítania jeho výpovede na hlavnom pojednávaní podľa ustálenej súdnej praxe by bola len situácia, ak by S. M. na hlavnom pojednávaní využil svoje právo a odoprel vypovedať z dôvodov § 100 ods. 2 Tr. por., čo sa však nestalo.

Na základe uvedených skutočností preto Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že dovolacie dôvody uplatnené obvineným I. T. podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/, písm. i/ a písm. h/ nie sú dané, a preto jeho dovolanie podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol na neverejnom zasadnutí bez preskúmania veci.